

TRT VIZYON

TRT Aylık Radyo Televizyon Dergisi

Mart 2026 Sayı 437

ONBESLİLER

 tabii

TRT HABER

16

YAŞINDA

İlham kaynağımız; şanlı tarihimiz

Yayıncılığı yalnızca içerik üretmek olarak değil, aynı zamanda bir vizyon inşası olarak gören TRT; köklü birikimini çağın gerekleriyle mezc ederek yoluna devam ediyor. Güçlü altyapımız ve yenilikçi yaklaşımımızla hayata geçirdiğimiz her projede, ülkemizi dünyaya, dünyayı ülkemize ve dünyayı dünyaya anlatan içeriklerle hikâye anlatıcılığının ufku yeniden tavin ediyor; kadim ile çağdaşı aynı mecrada buluşturuyoruz.

İşte bu şuur ve mesuliyetle çıktığımız yolda; ilhamını şanlı tarihimizden alan pek çok yapıma ev sahipliği yaparak, bu coğrafyanın hikâyelerini dünyaya taşıyan uluslararası dijital platformumuz tabii'de önemli bir projeyi daha hayata geçirdik. "Onbeşiler" isimli dizi filmimiz; vatan uğruna çocukluğunu geride bırakıp bir gecede büyümek zorunda kalan kahraman bir kuşağın uzun yıllar gölgede kalmış hikâyesini ekranlara taşıyor. Hayatlarının baharında sevdiklerinden, hayallerinden, evlerinden, ocaklarından vazgeçip cepheye koşan gençlerin destansı hikâyesi, 18 Mart'ta izleyiciyle buluştu.

Milletimizin yokluk içinde verdiği varoluş mücadelesinin adı olan Çanakkale Zaferi'nin 111. yıl dönümünü idrak ettiğimiz bu ayda, bu şanlı destanı ekranlara şanına yaraşır biçimde aksettirme gayretiyle pek çok özel içerik hazırladık. Belgeseller ve tematik yapımların yanı sıra; Çanakkale Şehitler Abidesi'nden gerçekleştirdiğimiz canlı bağlantılar ve 18 Mart'a özel yayınlarımız, başta TRT Haber olmak üzere birçok kanalımızda izleyiciyle buluşarak bu destansı zaferi derin bir hissiyatla anmamıza vesile oldu. Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, vatan uğruna canlarını ortaya koyan tüm kahraman ecdadımızı rahmet ve minnetle yâd ediyor; ruhlarının şad olmasını niyaz ediyorum.

Ramazan ekranının klasiği hâline gelen Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması'nın onuncu sezonunu, bin aydan daha hayırlı Kadir Gecesi'nde nihayete erdirdik. Onuncu yılında, önceki sezonlarda iz bırakmış hafızlarımızın tilavetleriyle hanelerimizin Kur'an ile şereflenmesine vesile olan programımızın finali, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Ramazan ayı boyunca sözlerin en yücesini kalplerimize nakşeden karierimize, yarışmamıza katkı sunan kıymetli jüri üyelerimize ve programda emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

Bu ay, birlik, beraberlik ve paylaşma duygularının gönüllerimizi kuşattığı rahmet ve bereket mevsimi Ramazan-ı Şerif'i uğurlarken, bayrama erişmenin huzur ve sevincini de hep birlikte yaşadık. Türkiye'nin dört bir yanından ve dünyanın farklı coğrafyalarından bayram manzaralarını evlerimize taşıyan canlı yayınlar, belgeseller ve özel içeriklerle Ramazan Bayramı'nın manevi iklimini, neşesini ve coşkusunu ekranlarımıza ve radyolarımıza yansıttık.

Ayrıca TRT olarak, Cumhurbaşkanlığı himayesinde Beştepe'de düzenlenen "Küllüye'de Ramazan" etkinliklerine katkı sunarak vatandaşlarımızla ekranların ötesinde hasbihâl etme imkânı bulduk. Program kapsamında, TRT ortak yapımı animasyon filmler çocuklarla buluşurken, sevilen dizilerimizin oyuncularını, düzenlenen etkinliklerde vatandaşlarımızla bir araya geldi. Kurulan TRT stantlarında ise her yaştan ziyaretçimizi farklı etkinliklerle ağırladık. Ramazan ayı boyunca bu organizasyonların hayata geçirilmesinde emeği bulunan tüm çalışma arkadaşlarıma gayretleri için teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle, başta TRT ailemiz olmak üzere, aziz milletimizin ve tüm İslam âleminin Ramazan Bayramı'nı en kalbî duygularıyla tebrik ediyorum. Aileniz ve sevdiklerinizle birlikte nice mutlu, huzurlu ve bereketli bayramlara...

Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı
Genel Müdür

İÇİNDEKİLER

10

20

24

28

44

56

62

TRT

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU ADINA YAYIN SAHİBİ
Prof. Dr. Mehmet Zahid SOBACI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Masum EKİNCİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Ceren BÖLÜKBAŞIOĞLU

EDİTÖR

Ela GÜRMAN
Meral ÜNSAL
Cihad ŞAHİNOĞLU

YAZI KURULU

Ela GÜRMAN
Meral ÜNSAL
Özlem KARADAYI DOĞAN
Öztürk Miraç SARAL
Umay KARADAĞ
Yeliz KARAKÜTÜK
Ömer KARA

KONUK YAZAR

Elif ARISOY ÇİNCİOĞLU

GRAFİK TASARIM

Metin Murat GİRAY

YÖNETİM YERİ

TRT GENEL SEKRETERLİK
TRT SİTESİ B BLOK KAT: 11
ORAN/ANKARA
06550

Tel : (312) 463 23 00

Faks: (312) 463 23 07

ISSN 1308-7495

YAYIN TÜRÜ

Yaygın/Süreli

BASIM TARİHİ

30 Mart 2026

SAYI

437

BASILDIĞI YER

Semih Ofset Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1.Cadde No:74/1 İskitler
Altındağ/ ANKARA
Tel : (312) 341 40 75
www.semihofset.com.tr

www.trt.net.tr/vizyondergisi

facebook.com/TRTVizyonDergisi

instagram.com/trtvizyon

trtvizyon@trt.net.tr

1 Başyazı

10 Aynı duyguda, aynı çatı altında...
Ramazanda TRT'de birlikteydik

20 Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması
10. sezonunda görkemli bir galaya
ev sahipliği yaptı

24 İstiklal Marşı'nın kabulü ve Mehmet Akif
Ersoy'u anma günü
Bu özel gün, TRT'nin tüm platformlarında
kutlandı

28 Yolumuzu aydınlatan mucize
111. yılında Çanakkale Zaferi

34 Çanakkale Boğazı'nı koruyan kale:
Seddülbahir
Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'ne aday
gösterildi

38 "Onbeşiler" dijital dünyaya
"merhaba" dedi
Hayatının baharında cepheye koşanların
hikâyesi

44 İpeğin zarafetini kadının direnciyle
dokuyan bir isim
"Yaşayan İnsan Hazinesi" Emel Duman

50 TRT'nin yetiştirdiği ödüllü yönetmen
Ece Soydam ile yaban hayatı
belgeselciliği üzerine

56 Tarihi anlattı; bugünü ve geleceği
aydınlattı
Değerli bilim insanı
Prof. Dr. İlber Ortaylı'yı kaybettik

62 Stratcom 2026 Zirvesi
Krizlere ortak çözüm arayışı

70 Yılın en çarpıcı filmlerinden
"Tavşan İmparatorluğu" vizyonda
Direnme gücünü yansıtan güçlü bir anlatı

74 Savaşın gölgesinde, mizahın sınırında
98. Oscar Ödülleri sahiplerini buldu

8 Mart

"Dünya genelinde kadınlar, erkeklerin sahip olduğu yasal hakların yalnızca yüzde 64'üne sahip." Bunu biz söylemiyoruz. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres'in bu yıl yayınladığı mesajda bir cümle ile özetlediği acı bir gerçek bu.

8 Mart'ı yani Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü, baharın geldiği günlerde bahar gibi kutlamak var. Ama sanırım bu hiç kimsenin içinden gelmiyor. Gazze ve ardından Orta Doğu coğrafyasında yaşanan savaş ve gerilim, en çok çocukları ve kadınları etkiledi, etkiliyor. Bu en uç örnek. Ancak durum dünyanın hemen hemen her bölgesinde ve hayatın her alanında kadınların aleyhine olmaya devam ediyor. Aynı mesajında Guterres, "Ayrımcı yasalara ve uygulamalara karşı mücadele ederek ve hâlihazırda elde edilen ilerlemeyi savunarak, tüm kadınların hak ettiği onuru, fırsatı ve özgürlüğü sağlayabiliriz." diyor. Eminiz tüm kadınların gönlünden bundan çok daha fazlası geçiyordur. Umudumuzu tazeleyelim ve biz yine de hayatın her alanında çalışan, üreten, fedakâr kadınların, kadınlarımızın gününü kutlayalım.

Fotoğraf: AA

Çanakkale geçilmez
18 Mart Çanakkale Zaferi'nin bu yıl 111. yılını kutluyoruz. Türk tarihinin en kritik dönüm noktalarından biri olmasının yanı sıra, dünya askerî tarihine de geçmiş bir kahramanlık destanı olan Çanakkale, aynı zamanda; imkânsızlıklar içinde bir milletin var oluş iradesini tüm dünyaya kanıtladığı bir onur abidesi. Çanakkale'nin geçilmez olduğu bilgisini yedi düvele ezberleten yiğitlerin ve daha o zaman bile askerî dehasını ortaya koyarak savaşın yönünü değiştiren Atatürk'ün ortak hedefi Türk milletinin bağımsızlık azmini perçinlemek ve vatan topraklarının kutsiyetini sonsuza dek dört bir yana ilan etmektir. Konuyla ilgili daha geniş bir yazıyı dergimizin sayfalarında bulabileceğinizi hatırlatalım ve fotoğrafımızdan bahsedelim. Erzurum'da devlet korumasındaki kız çocuklarının "Son Nefes: 57. Alay" adlı tiyatro gösterisini sunarak, Çanakkale ruhunu sahneye taşıdığı bu fotoğrafı seçerken bir yandan da 27 Mart Tiyatrolar Günü'nü kutlamak istedik.

Fotoğraf: AA

“Yeni Gün”, yeni umutlar

Bu ay konular farklı olsa da kadınları merkeze alan fotoğraflarımızdan sonuncusunu ise içimize neşe ve umut tohumlarını tekrar eken Nevruz Bayramı için seçtik.

UNESCO tarafından “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası” listesine kabul edilen Nevruz, sadece bir mevsim dönümü değil, yaşamın her türlü zorluğa rağmen yeniden filizlenişinin sembolü de aynı zamanda. Orta Asya’dan Balkanlar’a kadar uzanan geniş bir coğrafyada; yerel renkler ve inançlarla harmanlanarak kutlanan Nevruz, özü itibarıyla doğanın uyanışını ve baharın gelişini simgeleyen ortak bir coşku günü. Kelime anlamı “Yeni Gün” olan Nevruz, kuzey yarımkürede başta Türkler olmak üzere pek çok halk tarafından yılın başlangıcı kabul ediliyor. Gece ve gündüzün eşitlendiği 21 Mart’ta, güneşin kuzeye yönelmesiyle toprak yeşerir, karlar erir ve tüm varlıklar âdeta yeniden dirilir. Bu uyanış günü Anadolu’da ve Türk kültürünün yayıldığı bölgelerde köklü bir gelenekle yaşatılıyor.

Fotoğraf: AA

TRT'de ramazan bir başka

Sabır, ibadet, rahmet, bağışlayıcılık ve bereket ayı olarak kabul edilen ramazan, büyük bir coşku ve heyecanla TRT'de yaşandı.

Sevgisiyle, güzelliğiyle, bereketiyle bir ramazan yaşadık. Özümüze döndüren, maneviyatımızı yükselten değerleriyle evlerimizin başköşesinde, yüreğimizin orta yerinde inancımızı tazeledi, sabrı çoğalttı. Sofralarımızı daha bereketli, daha lezzetli kıldı. Birlik ve beraberlikle sevgide birleştiren, anlayışta buluşturan ramazan ayı TRT'nin tüm radyo ve televizyon kanallarında, dijital platformlarında renkli bir yelpazede farklı içeriklerle yaşandı.

Maneviyatın izinde

İstanbul'un manevi sultanı Vefa Sultan'ın hikâyesi yeni sezonuyla ramazan boyunca TRT 1 ve TRT Kurdî ekranındaydı. Yönetmen koltuğunda Ahmet Toklu'nun

oturduğu ve başrolünde İsmail Ege Şaşmaz'ın yer aldığı yapım; insanın en büyük mücadelesinin çoğu zaman kendi nefsiyle olduğunu hatırlatıyor. Merhamet ile adalet, kalp ile akıl, affetmek ile sınır koymak arasındaki ince çizgide; izleyiciyi derin bir tefekküre davet ediyor. Dursun Ali Erzincanlı'nın sunumuyla izleyici ve dinleyicilere ulaşan "Sahur Bereketi", Kur'an'la mühürlenmiş günlerin ardından teravihle taçlanan geceleri, imsak vaktine kadar anlamlı sohbetlerle buluşturdu. Rahmet ve hikmet iklimini evlere taşıyarak, yeni günün orucuna birlikte niyet edenleri ve ramazanın bereketini paylaşmak isteyenleri TRT 1 ve Radyo 1'de bir araya getirdi. Ramazan ayına özel yapılan mukabele programı "Kur'an-ı Kerim Hatm-i Şerif"

programıyla birlikte "Kur'an'ın Mesajı" adlı yeni yapım da TRT 1 ekranındaydı. İlahi kelamın sadece okunmasını değil, hayata dokunan derin manalarını ve çağları aşan mesajlarını kalplere ulaştırmayı hedefleyen yeni tefsir programını Prof. Dr. Ömer Çelik sundu. Yapım; izleyicilerini, tevhit ile başlayan, kullukla derinleşen, ilimle sorumluluk kazanan ve ahlakla hayata karışan bir yolda birleştirdi. Özgün formatıyla ramazan ayı boyunca tüm İslam âlemi ile buluşan "Kur'an-ı Kerim'i Güzül Okuma Yarışması"nın bu yıl 10.'su düzenlendi. Her yıl ramazan ayının ekran klasiği hâline gelen yapımın sunuculuğunu Bekir Köse üstleniyor. Jüri üyeleri ise; akademisyen ve ilahiyatçı Dr. Mehmet Ali Sarı, ilahiyatçı Halil Necipoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığı Haseki

Abdurrahman Gürses, Eğitim Merkezi Müdürü Osman Egin ve finalde Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Hafız Osman Şahin'den oluşuyor. Güzül sesleriyle Kur'an'ın güzelliğine güzellik katan yarışmacılar, bu yıl da "Kur'an-ı Kerim'i Güzül Okuma Yarışması"na TRT izleyicilerinin beğenisine sundu, sofralarına bereket kattı. Mustafa Demirci'nin sunumuyla izleyiciyle canlı olarak buluşan "Ramazan Sevinci", başı rahmet, ortası mağfiret, sonu kurtuluş olan mübarek ayın bereketini ekranlara taşıdı. Kardeşlik köprülerinin kurulduğu, komşuluk bağlarının güçlendiği ve yardımlaşmanın anlam kazandığı ramazan günlerinde "Ramazan Sevinci", manevi atmosferi paylaşmak ve bu kutlu ayın sevincine ortak olmak isteyenlerle TRT 1 ekranındaydı.

Âlemlere rahmet, hanelere bereket geldi. Bir olma, beraber olma ve paylaşmanın daha bir anlam kazandığı ramazan ayına ait tüm güzellikler TRT'de yaşandı. Ramazan ayının coşkusu ve heyecanını yaşatan programlar her yaş ve kesime TRT'nin radyo ve televizyon kanalları ile dijital platformlarından ulaştı.

Yeni içerikler

TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve Yeryüzü Doktorları Demeği'nin gönül seferberliğini ekrana taşıyan "Hızır" belgeseli, kriz bölgelerinde ve imkânların sınırlı olduğu coğrafyalarda gerçekleştirilen sağlık çalışmalarını bütün yönleriyle aktaran bir yapım. Türkiye'nin yardımsever doktorlarının Afrika'dan Orta Doğu'ya insanlık yolculuğunu anlatan belgesel; fedakârlık, adanmışlık ve insanlık ortak paydasını görünür kılarken, iyiliğin sınır tanımadığını da hatırlatıyor. TRT 1'in yeni yapımlarından biri olan "Selam" belgeseli; farklı coğrafyalardan insanların İslamiyet'i seçme süreçlerini ve bu manevi yolculuğun özgün hikâyelerini ekranlara taşıyor. Mühtedilerin İslam'la şereflenmesiyle sosyal çevrelerinde

Kur'an-ı Kerim'i Güzül Okuma Yarışması 10. sezonu ile ekrandı

meydana gelen değişimlerin ve yaşadıkları derin manevi atmosferin yansıtıldığı yapım, etkileyici tanıklıklar sunuyor. TRT 2'de yayımlanan "Ramazan Sosyolojisi", insanın ve toplumun kendini yeniden inşa etme mevsimini ele aldı. Sunucu Hilal Demir, konuklarıyla birlikte; niyetten sabra, toplumsal bağlardan zaman algısına, hayatın içinden pek çok kavramı sosyolojik ve kültürel açıdan ele aldı.

TRT Belgesel'de manevi yolculuk Ramazan ayı boyunca her gün TRT Belgesel ekranında yayımlanan "Bir Tariften Fazlası" programında ramazana özel tariflerle yemek kültürümüze ilişkin anlatılar bir araya geldi. Sunuculuğunu Ramazan Bingöl'ün üstlendiği programın her bölümünde ramazan manileri ve ramazan âdetleri, mutfak geleneğimize öykülerle geleneksel

Ahmet Özkan ile Hakikat Meşki

yemek tariflerimiz harmanlandı. “Yolculuğun İzleri” adlı programla, izleyicilerini manevi bir yolculuğun şu ana kadar ekranlara yansıtılmamış detaylarına davet eden TRT Belgesel, bir iç yolculuk ve hakikat arayışı olarak Hac ibadetini ekrana getirdi. Adanmışlık ve teslimiyetle Kâbe’ye yapılan ruhsal yolculuğun gönüllerde bıraktığı izlerin peşine düşen yapım, seyahate çıkan kişinin dönüşüm serüvenini gözler önüne sermeyi amaçlıyor.

Moderatörlüğünü Bekir Köse’nin üstlendiği yeni belgesel serisi “İyiliğin Çekim Gücü”; insanlığa yol gösterebilecek değerleri hatırlatan hikâyeleri ekrana getiriyor. Proje, Anadolu’nun dört bir yanında hiçbir karşılık beklemeden yapılan bireysel iyilikleri ve iyilik kahramanlarını izleyiciyle buluşturuyor. Yapım; köy okullarında okuyan çocuklar için oyun sahneleyen tiyatrocuların denizlerdeki atıkları toplayan dalgıçlara, evlilik hazırlığındaki gençlere çeyiz desteği sunan kadınlardan tohum üreterek doğanın ağaçlandırılmasına katkı sağlayan doğa gönüllülerine, otizmliler için robotik kodlama eğitimi verenlerden görme engelli bireylerin yamaç paraşütü deneyimi yaşamasına imkân sağlayanlara kadar pek çok iyilik hikâyesini ekranlara taşıyor.

Çocuklar için içeriklerini her zaman büyük bir dikkatle gözeten, eğitici, eğlendirici ve güvenli ekranıyla hem ebeveynlerin hem de çocukların gönlünde taht kuran TRT Çocuk, çocuklar için ramazan neşesinin yaşandığı adres oldu.

Çocuklarla ramazanın güzellikleri

TRT Çocuk; ramazan ayının ruhunu, manevi ve kültürel değerlerimizi çocuklara yaşatma hedefiyle, birbirinden farklı çizgi filmlerinin ramazan özel bölümlerini ve yeni yapımı olan “Küçük Davulcu”yu minik kalplerle buluşturdu. Çocuklar, ramazan boyunca her iftar saatinde; “Rafadan Tayfa” ile mahallenin ramazan telaşına ortak olurken; ilk sahur, ilk iftar, maniler, tekerlemeler, ramazan pidesi, ramazan yemekleri, oyunlar,

meddah, Karagöz ile Hacivat gösterileri ve ramazan süslemeleriyle dopdolu bir ramazan yaşadılar. Çocukların ramazan anılarında uyarlanan 2D animasyon türündeki “Ramazan Güncesi”nde, oruç, ramazan topu ve iftar sofrası hazırlığı gibi kavramlarla tanıştılar. Kanalın yeni içeriği “Küçük Davulcu”da ise, Ali; eğlenceli manileriyle sahur vaktinde bütün evlerin ışıklarının yanması için yollara düştü.

Müzikle ramazan

Doç. Dr. Ubeydullah Sezikli’nin sunumu ve icrasıyla hazırlanan “Saz Söz İrfan”, ramazan ayının maneviyatını sohbetler ve ilahiler eşliğinde konuklarıyla birlikte ekrana taşıdı. İftardan önce zengin bir içerikle izleyiciyle buluşan yapım; ramazan ayının en özel gecesi olan Kadir Gecesi’nin maneviyatını kalplere dokunacak ilahilerle ekrana taşıdı. Ruhlara dokunan muhabbeti ve gönülleri

hoş eden ilahileriyle izleyenleri maneviyat dolu bir yolculuğa davet eden yapım TRT Müzik ekranında izleyicilerle buluştu. Hasan Sevil’in sunumu, Ahmet Özhan’ın anlatım ve icralarıyla hazırlanan “Ahmet Özhan ile Hakikat Meşki” programı, ramazan ayının uhuvvetini Türk musikisinin meşk geleneğiyle ekrana taşıdı. Güfteleri ve müziğiyle kalplere dokunan eserler, Ahmet Özhan’ın sesi ve enstrümanların tınları eşliğinde icra edildi.

Türk’ün dünyasından

İslam tarihinin en büyük miraslarından Veda Hutbesi’nin hikmetlerini ve İslam’ın temel değerlerini ele alan “Sırât-ı Mustakim”; TRT Avaz izleyicilerine, geçmişten geleceğe manevi bir yolculuk sundu. Aile hayatından adalet, merhametten ahlaka kadar hayata dair her konu Kur’an ve Sünnet ışığında işlenerek; her cümlesiyle, her hikmetiyle bugünlere seslendi.

“Bir Millet Bin Tat”, Türk dünyasının ortak mirasını sofralarda buluştururken, izleyicilere hem damaklarında hem de zihinlerinde unutulmaz bir yolculuk sundu. Her bölümünde Türk dünyasının farklı coğrafyalarından usta şeflerin konuk olduğu programda; Azerbaycan’dan Türkmenistan’a, Kırgızistan’dan Kazakistan’a kadar uzanan geniş bir yelpazede, yöresel yemeklerin yapılış süreçleri diyetisyen Ayşenur Bayındır’la ekrana taşındı.

Gönül dünyamızı besleyen temel kavramları sinematografik bir anlatımla işleyen “Gönül Gözüyle”, Prof. Dr. Oğuzhan Aydın’ın sunumuyla ekrana geldi. İnancın, kültürün ve geleneğin izindeki program; tartışmalar, röportajlar ve samimi sohbetlerle, anlam dünyamızı şekillendiren

kavramların gündelik hayatımıza nasıl yansıdığını işledi. İzleyicisini derin düşüncelere davet ederken, hayatın özüne dair yeni kapıları TRT Avaz ekranında araladı.

Türk - İslam medeniyetinin asırlardır gönül teline dokunan nağmelerini ekrana taşıyan “Müsikihâne”; klasik Türk müziğimizi tüm renkleri ve yönleriyle tanıttı. Bestekârların izinde, güftekarların sözünde; irfan türkülerimiz ve sazlarımızı ekrana getirdi. Genç seslerin, maneviyatın izinde tasavvufun kadim nağmelerini yeniden yorumladığı “Bir Kısma Bir Nağme”; ilahiler, kasideler ve nefesleri her notada bir duaya, her sözde bir gönül yolculuğuna çıkardı. Türk İslam medeniyetini ve kültürünü ramazan ayı özelinde ele alan “Türkistan’da Sözün Özü”; mukabele, iftar, temcit gibi oruca dair temel kavramları ve köklü Türk kültüründeki ramazan geleneklerini ekrana taşıyan “Ramazan Sözlüğü” programlarında ise Ramazan-ı

Şerif’in manevi atmosferine dair bilgilendirmeler yer aldı. Ezanın makamlarından ilahilerin derin nefesine, Kur’an-ı Kerim tilavetinin kudretine uzanan bir yolculuk sunan “Sada ve Makam”; her bölümünde bir makamın ruhunu ve maneviyatın sesini ekrana taşıdı. TRT Avaz’ın özgün yapımı “Türk’ün Masalları”, Türk dünyasının kadim masal geleneğini modern anlatım teknikleriyle yansıtıyor. Orta Asya’nın bozkırlarından Anadolu’nun bereketli topraklarına uzanan masal yolculuğunu; modern animasyon tekniğiyle ekrana taşıyan yapım; izleyiciyi hayal gücü, bilgelik ve duygularla örülü büyümlü bir dünya ile buluşturdu.

Dünyanın dört bir yanında ramazan

Ramazan ayına özel olarak hazırlanan, zengin ve geleneksel lezzetlerle dolu menüsülle sofralara ilham veren

“Annem Yapardı”, memleketini ve anne yemeklerinin damaklarda kalan eşsiz lezzetini özleyenler için Cevahir Turan’ın sunumuyla TRT Türk ekranındaydı. Sevmenin inceliği, düşüncenin zarafeti, dostluğun güzelliği ve samimiyetin önemini vurgulandığı “Canıgönülden” programının ramazan ayı bölümlerini Prof. Dr. Mehmet Emin Ay sundu. Paylaşmanın ve merhametin öne çıktığı ramazan ayında, nahif bir sohbet eşliğinde kalplere dokunmayı hedefleyen yapım; gençler, çocuklar, eğitim, aile içi iletişim ve maneviyat gibi konularda bilgilerin yanında izleyicilere, hayatı güzelleştirmenin sırlarını da verdi.

İnsanın özüne dönüş hikâyesini konu alan “Fabrika Ayarı” programı; maneviyat, vicdan, adalet ve şefkat kavramlarını, sıcak ve içten sohbetlerle izleyenlere aktarırken farklı bakış açıları da sundu. Programın konuk sunucularından Alman vatandaşları Selim Kasseling ve Ali İhsan Weiger’in İslam ile buluşma hikâyeleriyle İslam’ın hayatlarına kattıkları değerleri, bir Müslüman Türk olarak ikamet ettikleri ülkelerde günlük hayatlarında yaşadıkları sorunları aktardı.

Almanya’daki camilerin öykülerini anlatan bir belgesel serisi “Bir Cami Bir Hikâye” programının her bölümü; bir caminin mimari, tarihi ve toplumsal önemini ele aldı. Camilerin kuruluşları, işlevleri ve topluma katkıları izleyiciye sunuldu.

Avrupa’da faaliyet gösteren Türk kurum ve derneklerinin kültürel, sosyal ve toplumsal alanlardaki çalışmalarını ekrana taşıyan “Gönül Verenler” programı; derneklerin düzenlediği etkinlikler, açılışlar ve sosyal sorumluluk projeleri gibi faaliyetleri detaylı bir şekilde ele aldı. Türk toplumunun birlik ve beraberliğini güçlendirmeyi hedefleyen yapımın her bölümünde izleyiciler, Türk kurumlarının Avrupa’daki topluma katkılarını ve kültürel mirasın korunması için yapılan çalışmaları yakından tanıma fırsatı buldular. Salâtü selâm, ilahi, kıssa, Kur’an tilaveti, menkıbe, sohbet, röportaj ve dua bölümlerinden oluşan; ülkemizden ve Balkanlar’dan yapılan katkılarla zenginleştirilen “İftar Sevinci” programı ile Avrupa’da yaşayan Türklerin ramazan ayını nasıl yaşadıklarını ele alan programlar da TRT Türk ekranındaydı. Her bölümünde farklı bir Avrupa şehriden ramazan ayına ilişkin dini ve kültürel etkinliklerin paylaşıldığı yapımlar; Almanya ve Avusturya’da, Fransa

ve İsviçre'de, Hollanda ve Belçika'da ramazan atmosferi; Kur'an-ı Kerim tilaveti, kıssa ve vatandaşlarımızdan alınan dualarla zenginleşti. "Ramazan Özel" konseptiyle hazırlanan "Misafir Kapıda" programı Avrupa'nın farklı şehirlerinde iftar sofralarına konuk oldu; ramazanın paylaşma, birlik ve bereket ruhunu ekrana taşıdı. İftarın manevi atmosferini, samimi sohbetleri ve paylaşmanın güzelliğini ekran başındaki izleyicilerle paylaşırken gönülleri buluşturdu.

Tarihi dizilerden aksiyona, romantik komediden gençlik dizilerine kadar pek çok içeriğe yer veren TRT'nin dijital platformu 'tabii', kısa sürede ulaştığı on milyonu aşkın üyesini ramazan içerikleriyle buluşturdu.

Ramazan dizileri

Ramazan âdetlerini, yardımlaşmayı, dünden bugüne değişmeyen geleneklerini ve Osmanlı mutfağına ait eşsiz yemekleri harmanlayan ramazan dizisi "Yamak Ahmet"; Osmanlı zamanında saraydan ve halkın yaşantısından kareler sunarken, bir yandan da Ahmet ve Dilruba'nın saf aşkını ekrana getirdi.

Ramazanda pide kuyruğundaki sabırsız bekleyişimizin, sahur sofrasında bir gözümüz açık, bir gözümüz kapalı oturduğumuz hikâyesi "Ramazan Güzeldir" yapımla izleyiciyle buluştu. 13. yüzyılda yaşamış olan ünlü Türk mutasavvıfı ve şairi Yunus Emre'nin

hayatının anlatıldığı "Yunus Emre Aşkın Yolculuğu" adlı yapımda; nefis mücadelesinin aşamaları gözler önüne serilerek hakikat yoluna çıkan bir dervişin hikâyesi anlatıldı. Mehmet Bozdağ'ın kaleminden, Kamil Aydın ve Emre Konuk'un gözüyle Yunus Emre'nin Yunus Emre olma yolculuğu gözler önüne serildi.

Gençlerle ramazan

Kültürel mirasın korunması ve genç nesillere aktarılması vizyonu çerçevesinde TRT EBA'da ekrana gelen "Kur'an-ı Dualar", Kur'an-ı Kerim'de geçen dua ayetlerine yer verdi. Geleneksel Türk sanatları "Geleneğin Aydınlığı"nda sanatçılar tarafından tanıtıldı. "Çocuklara

Yadigâr" programı ise, bugünün çocuklarını Osmanlı çocuk müziğinin zengin repertuarıyla tanıştırdı.

TRT Genç'te ekrana gelen "Bir Masa Üç Nefes"; gençlerin bakış açısıyla manevi değerlerimizi, ilahi ve Kur'an-ı Kerim'in eşsiz tınısıyla İstanbul Rami Kütüphanesi'nden ekrana taşıdı. Ramazan ayının anlamı ve önemini anlatan dizi programlar, her gün farklı dini konularda âlimlerle hasbihal edilerek ilahi ve kasideler eşliğinde izleyiciye ulaşan yapımlar, lezzet ve sağlığa dair içerikler sunan, Kur'an tilaveti, ilahi ve kasidelerle manevi dünyamızı zenginleştiren yapımlar, dünyanın dört bir yanından rengârenk ramazan görüntüleri ile haber programları TRT Kurdî ekranındaydı.

Radyolarımızda ramazan

Toplumsal dayanışma, paylaşma ve manevi atmosferin yoğun olarak hissedildiği ramazan ayı boyunca, TRT radyo kanallarında özel içerikler dinleyicilerle buluştu: Ulusal ve bölgesel bütün radyo kanallarında; alanında uzman konuklarla ramazanın manevi boyutu, aile içi dayanışma, paylaşma kültürü ve toplumsal sorumluluk konuları ele alındı. Ramazanın huzur ve tefekkür iklimine uygun müziklere yer verildi.

TRT Ankara Radyosu tarafından hazırlanan "Radyoda İftar" programı Radyo 1 kanalında canlı olarak dinleyicilerle buluştu. Programda Kur'an-ı Kerim tilaveti, ilahi ve tasavvuf musikisi seçkileri ile İslam ahlâk ve esasları, sevgi ve barış eksensli konular, kadim kültürümüzün mirası olan değerlerimiz; uzman konuklar, köşeler, şiir ve kıssalarla dinleyicilere aktarıldı. "İmsak Vakti", ezan ve duanın ardından ramazan ayının en köklü ve anlamlı geleneklerinden biri olan "Mukabele" programında; Hafız Yaşar Çuhadar'ın kıraatiyle alanında yetkin hafızların tilaveti vardı.

Ramazan ayının manevi iklimine yakışır, kalplere dokunan 30 bölümlük "Ramazan Sevinci" adlı Arkası Yarın serisi, TRT Radyo 1 kanalında dinleyicilerle buluştu. Aile, dayanışma, sabır, affetme ve paylaşma gibi değerleri etkileyici bir hikâye kurgusu içinde oyunlaştıran yapımlar, dinleyicileri huzur dolu bir yolculuğa çıkardı.

Türkiye'nin Sesi Radyosu'nda canlı olarak yayımlanan "On Bir Ayın Sultanı" programı, sohbetler ve paylaşımlarla ramazanın manevi atmosferini yansıttı. "Memleket Treni", ramazan boyunca beslenme önerileri, eski ramazanlar ve bayram geleneklerini paylaştı. İnsan ve ahlak konulu sohbetlerin ışığında dini ve manevi bilgileri içeren "Lale ve Gül" programında, tasavvuf musikisinden örneklerle yer verilirken Allah ve Peygamber sevgisi, ilahi kitabımızın mesajları ile dini ve ahlaki değerlerimiz anlatıldı. "Mikrofonda Doktor Var" programında ise Dr. İbrahim Ersoy ile sağlıklı yaşamın kapıları aralandı. Canlı olarak dinleyicilerle buluşan "Mola Vakti" adlı yapımda; davul, mâni, pide, diş kirası, yardımlaşma, ramazan topu gibi ramazan ayının olmazsa olmazları mizahi bir bakış açısıyla dinleyenlere ulaştı. Anadolu'dan Balkanlar'a köprü kuran "Balkanlara Yolculuk"; hem Balkan ülkelerindeki binlerce soydaşımızın yaşamını, kültürünü, sanatını, Türkiye ile ilişkilerini konuştu hem de Osmanlı'nın geride bıraktığı mirasa ışık tuttu.

'tabii' ile ramazanın bereketi

"Keşkek - İskilip Ramazan Keşkeği" adlı yapımlar; Türk mutfağının; tarihi yüzyıllar öncesine dayanan tatlarından biri olan ve özellikle ramazan ayı süresince

sofraları süsleyen İskilip keşkeği ile ilgili kapsamlı bir içerikle TRT'nin dijital içerik platformunda yayımlandı. UNESCO tarafından "somut olmayan kültürel miras" listesinde gösterilen keşkek, özellikle ramazanda, 8 saatlik lezzet yolculuğu ile 500 yılı aşkın süredir her akşam İskiliplilerin sofralarını şenlendiriyor. İskilip keşkeğine dair her şeyin tüm detaylarıyla anlatıldığı, Sabri Çiçekci'nin bu özel yemek ile ilgili verdiği bilgilerle zenginleşen belgeselde ayrıca İskilip'in doğal ve coğrafi güzellikleri de gözler önüne seriliyor. Türk gastronomisinin tarihsel değer taşıyan bu lezzetini anlatan belgesel filmin yönetmenliğini Fuat Şahin yaparken, yapımcılığını ise Fatma Vayni Şahin üstleniyor.

Sıcacık bir ramazan hikâyesi

Yıllardır yurt dışında yaşayan Ramazan Bey aile köşküne döner ve film başlar. Bir tarafta emanet köşkü kaybetme korkusu bir tarafta köşkün en küçük üyesine ramazan ayını güzel yaşatma çabası derken işler iyice içinden çıkmaz bir hâle gelir. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Altan Erkekli'nin göz dolduran oyunculuğuyla öne çıkan "Eyyvah Ramazan Bey"; özlediğimiz ramazan sıcaklığını doyasıya yaşıyor. Hüseyin Başarıcı'nın yönetiminde; Murat Akkoyunlu, Mehtap Bayrı, Bengi İdil Uras, Anıl Çelik, Suat Sungur ve Nükhet Duru da Altan Erkekli'ye eşlik ediyor.

Bir dönem öyküsü

Evlialar Sultanı olarak bilinen Hz. Geylani'nin 25 yıllık inzivaya çekildikten sonra şeyh olarak Bağdat'a döndüğü dönemi anlatan "Hay Sultan", 'tabii'nin ramazan ayı özel kategorisinde ekrana geldi. Bağdat'taki âlimlerden ders alan; hadis, fıkıh ve tasavvuf ilimlerinde

kendini oldukça iyi yetiştiren Hz. Geylani'nin verdiği hak mücadelesini anlatan yapımda; Mehmet Özgür, Kerem Arslanoğlu, Melisa Aslı Pamuk, Aytek Şayan gibi başarılı isimler rol alıyor. Yapımcılığını Emre Konuk'un, yönetmenliğini Emir Khalilzadeh'in üstlendiği yapımın senaryosu ise İsa Yıldız'a ait.

Tasavvuf ehi...

Ramazan boyunca ekranda olan 'tabii' orijinal yapımla Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî; büyük âlim, mütefekkir ve mutasavvıf Hz. Mevlana'nın hayatını anlatıyor. 1242 yılında Moğolların Erzurum'u kuşatmasıyla başlayan dizide, Selçuklu Devleti'nin içinde bulunduğu çalkantılı dönemde Hz. Mevlana'nın içsel yolculuğu ile birlikte Selçuklu Devleti'nin değişim sürecine de tanıklık ediyor. Yapımın ilk sezonu; Mevlânâ'nın 40 yaşlarındaki kişiliği ve derinliğinin oluşmasına neden olan temel olaylar ve şahıslar ile yollarının kesişmesine odaklanırken, ikinci sezonunda Şems-i Tebrizi'nin gelişi ile Mevlânâ'nın tasavvuf yolculuğu bambaşka bir seyre taşıyor. Asırlar geçse de insanlığın özlemini çektiği hak ve hakikat arayışı, bu arayışın sonunda ulaşılan derin tasavvuf bilgeliği ve öзде "insanın kendine yolculuğu" destansı bir görsel şölenle ekranlara yansıtılıyor. Dizinin başrollerini Mevlânâ karakterini canlandıran Bülent İnal ile Şems-i Tebrizi karakterine hayat veren Mehmet Ali Nuroğlu paylaşıyor. Kaan Yıldırım, Ahu Türkpençe, Devrim Özkan, Mert Turak ve Nilay Deniz'in yanı sıra Ushan Çakır, Levent Can, Yusuf Çim, Burak Can, Ali Nuri Türkoğlu, Turgay Aydın, Burç Kümbetlioğlu ve İlker Aksum diziyi hayat veren diğer isimler...

Fotoğraf: AA

TRT'de bayram

Bir ay boyunca sabırla yoğrulan gönüller, bayramın aydınlığına kavuşurken TRT yine aynı çatı altında kalpleri birleştirdi.

Bir duadır ramazan... Allah'ın rahmetine ve şefkatine nail olabilmenin duasıdır; iyiliğe ve doğruya ulaşabilmenin, sıhhat ve sağlığa kavuşabilmenin, kendimizi bulabilmenin, huzura erebilmenin duasıdır... Bir ay boyunca sabrın, paylaşmanın ve içsel arınmanın izini sürmek; kendi içindeki yolculuğu tamamlamaktır. Ve o son iftarın ardından gelen bayramla birlikte yeniden doğuşu hissetmek tüm benliğinizle. Görünmeyi görünür kılmadır bayramın en güzel yanı ise... İnsanı insana, kardeşi kardeşe yakınlaştırmadır. Birleştirici gücüyle genç yaşlı herkesi aynı duyguda buluşturması; bizi biz yapan en kadim

değerleri yeniden hatırlatmasıdır... Zira bayram demek; çocukların gözlerindeki ışık, büyüklerde hatırlanmanın verdiği o derin mutluluk, sofralarda çoğalan bereket demektir. Bir lokmayı bölüşmek, bir duayı ortak etmek demektir... Aslında günler öncesinden başlar o tatlı telaş. Güzelliği biraz da o telaşta saklıdır. Temizlikler yapılır, en güzel örtüler çıkarılır, alışverişler tamamlanır... Mutfaktan yükselen kokular sanki bayramın habercisidir. Bir tepside dizilen tatlılar, kaynayan şerbetler, özenle hazırlanan sofralar... Daha şafak sökmeden bir bayram sevinci sarmıştır dört bir yanı. Mutluluk, çoğu zaman küçük anlarda saklıdır. Kalabalık bir bayram sofrasında,

kırk yıl hatırı olan bir fincan kahvede, tatlı konuşuran bir tabak ikramda, çocukların neşeli koşuşturmasında, gülümseten bir bayram harçlığında yahut sadece içten bir bakışta... Günlük hayatın telaşıyla aramıza giren mesafeler, bayram sabahının ilk ışıklarıyla erir gider. Kapılar çalınır, eller öpülür, gönüller alınır. Mesafeler kısalmış sanki. Uzaklar yakın olur; kimi vakit sahiden kimi vakit gönülden... Bayram, affetmenin en güzel bahanesi olduğu için belki de bir zamanlar kırılmış, unutulmuş ya da ihmal edilmiş ne varsa, bayramın yumuşak dokunuşuyla onarılır. Zengin ile yoksul arasındaki mesafeyi kısaltan fitreler, komşular arasında taşınan tabaklar, uzaklarda olanlara edilen dualar...

Hepsi görünmez bir köprü kurar. Bir çatının altında toplanan insanlar yalnızca bayram sevincini değil anıları, özlemleri ve sevgiyi de paylaşır. Eksik bir şey kalmasın diye gösterilen çaba, gerekliliğin değil; verilen değerın tezahürüdür. Her bir detayda güzel insan olmanın inceliği gizlidir. Sonra o tatlı telaş son bulur bir anda; evler susar ama yaşanan her bir güzellik baki kalır. Ve bayram bizi bize bırakıp giderken her daim aynı şeyi fısıldar; hayat paylaştıkça güzel.

Görünmeyi görünür kılmadır bayramın en güzel yanı. İnsanı insana, kardeşi kardeşe yakınlaştırmadır. Birleştirici gücüyle genç yaşlı herkesi aynı duyguda buluşturması; bizi biz yapan en kadim değerleri yeniden hatırlatmasıdır... Zira bayram demek; çocukların gözlerindeki ışık, büyüklerde hatırlanmanın verdiği o derin mutluluk, sofralarda çoğalan bereket demektir. Bir lokmayı bölüşmek, bir duayı ortak etmek demektir.

Üç gün boyunca ünlü isimlerin kapısını çalan "Bayram Dediğin", Ali Seçkiner Alıcı ile

TRT 1'de bayramın sevinci, sözün hikmeti ve musikinin huzuru...

TRT, her zaman olduğu gibi bu bayramda da sevincimize, neşemize ortak oldu. Bayramın güzelliklerini, sevgiyi, kardeşliği, merhameti ve değerlerimizi hatırlatırken içimizi ısıtan özel içeriklerle de ekranları doldurdu. "Bayram Namazı" programı, Süleymaniye Camii'nden gerçekleştirilecek canlı yayını saat 07.00'de TRT 1 ve TRT Türk'te ekrana gelirken sabahın erken saatlerinde yine canlı olarak yayınlanan "Bayram

Sevinci" izleyicilerini sıcak bir atmosferde buluşturdu. Mustafa Demirci ve Dursun Ali Erzincanlı'nın sunumuyla ekrana gelen program, bayramın coşkusunu ve ramazanın gönüllerde bıraktığı izleri beyaz cama taşıdı. "Nerede o eski ramazanlar" dedirtmeyen "2026 Ramazanı'nın ruhu; sohbetler, hatıralar ve gönül dünyamıza dokunan sözlerle bu özel programda yeniden hayat buldu. Programda; Mustafa Akgül, Eşref Ziya Terzi ve Prof. Dr. Nurullah Genç; ramazanın kalplerde bıraktığı izleri ve bayramın bizlere yaşattığı tüm bu güzellikleri konuştu. Ender Doğan ve Mustafa Demirci de bayrama özel tasavvuf musiki

TRT Müzik'te ekrana gelen "Bayram Özel"

TRT Türk'te ekrana gelen "Bayram Sevinci"

TRT Kurdî'de yayınlanan "Çi Dipéjin Çi Dibéjin (Kadınlar Yarışıyor)"

"Hülya Koçyiğit ile Film Gibi Hayatlar"ın konuğu Sinan Akçıl oldu

Binali Yıldırım'ın konuk olduğu "Türkistan'da Sözü'n Özü" programı TRT Avaz'da ekrana geldi

eserleriyle gönüllere dokundu. TRT 1'de ayrıca "Alişan ile Hayata Gülümse" programının bayram özel bölümünün ardından yerli sinema filmi "Bayram Havası" izleyicileriyle buluştu.

Geçmiş bayramların öyküleri TRT 2'de

Bayram gelenekleri gerçekten de kayboluyor mu ve TRT'nin 1980'lerdeki bayram kayıtları ile 1920'lerin bayramları arasında ne farklar vardı? Geçmişten çok özel bayram görüntüleri ve öyküleri, "Eski Bayramlar" başlığı altında "Tarihin Ruhu"yla ekrana gelirken; bayram ve bayramlaşmak konusunu ele alan "Geleneğin Kalp Atışları" bayram özel programında Ayla Ağabegüm'ün konuğu Cihan Aktaş oldu. Bayramın birleştirici ruhu ve sıla-i rahim geleneğinin toplumsal huzur üzerindeki tesiri, dijitalleşen dünyanın mekanik atmosferinde yüz yüze bakmanın hayatıyete ekseninde ele alındığı "Ramazan Sosyolojisi - Bayram" programında; bayramın yalnızca bir dinlenme eşliği değil, toplumsal bağları tahkim eden manevi bir sözleşme olduğu gerçeği, yazar Belkis İbrahimhakkioğlu'nun derinlikli analizleriyle beyaz cama taşındı. Şef Vladislav Lavrik yönetimindeki Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın, dünyaca ünlü müzik topluluğu "Aydar Gaynullin ve Arkadaşları"na eşlik ettiği konserin izleyicileriyle buluştuğu TRT 2,

"Hülya Koçyiğit ile Film Gibi Hayatlar" programıyla seyircilerine keyifli anlar yaşattı. Pop müziğin başarılı besteci ve yorumcusu Sinan Akçıl'ın konuk olduğu programda, müzik ve sanat odaklı bir sohbet, bayram coşkusu ile harmanlandı.

Ünlü isimlerle "Bayram Dediğin"

TRT Müzik'te Ramazan Bayramı'na özel eserlerin seslendirildiği "Bayram Özel", 20 Mart Cuma ve 21 Mart Cumartesi günü izleyicileriyle buluşurken; "Ömür Dediğin" programının bayram özel versiyonu olan "Bayram Dediğin", bayramın o samimi ruhunu TRT Haber'de yaşattı. Ünlü isimlerin kapısını çalarak hayat hikâyelerini, meslek yolculuklarını ve çocukluklarının unutulmaz bayramlarını masaya yatıran programa Erdal Özyağcılar, Dursun Ali Erzincanlı ve Ali Seçkiner Alıcı bayram boyunca üç farklı bölümle konuk oldu.

TRT Avaz'da bayram ekranı rengârenk

TRT Avaz'da, Binali Yıldırım'ın konuk olduğu "Türkistan'da Sözü'n Özü" programı ile yapay zekâ ile ramazan geleneklerini ekrana taşıyan "Türk Dünyasında Ramazan Geleneği" yer alırken; TRT Türk'te "Misafir Kapıda"nın bayram bölümünde, bayramın paylaşma, dayanışma ve misafirperverlik ruhu ele alındı.

Programda farklı şehirlerden ailelerin bayram gelenekleri, bayram sofraları ve misafir ağırlama kültürü samimi sohbetler eşliğinde izleyiciyle buluştu. Avrupa'daki Türklerin kültürel değerlerini nasıl yaşattıklarını ve toplumla nasıl paylaştıklarını gözler önüne sermeyi amaçlayan "Gönül Verenler", bayram mesajlarının yer aldığı özel bölümüyle yayınlanırken "TRT Türk'te Bayram Sevinci" ise huzurevinde kalan büyüğümüzü ziyaret ederek bayram boyunca evlerimize konuk oldu.

TRT Çocuk'tan miniklere bayram gelenekleri

TRT Kurdî'de "Çi Dipéjin Çi Dibéjin (Kadınlar Yarışıyor)" ve TRT Genç'te gençlerin bakış açısıyla manevi değerlerin ele alındığı "Bir Masa Üç Nefes" programları izleyiciyle buluşurken TRT Çocuk'ta ise bayram boyunca her akşam sinema keyfi yaşandı. Ayrıca, TRT Çocuk kahramanlarının yer aldığı Ramazan Bayramı özel bölümleri miniklere unutulmaz bir bayram yaşattı.

TRT radyoları da Ramazan Bayramı boyunca özel içerik ve programlarla dinleyicileriyle olurken "Bil Bakalım" dijital uygulaması, 20 - 22 Mart tarihlerinde "Bayram Geldi Hoş Geldi" adıyla aktif oldu: Ramazan Bayramı'nın kültürel, sosyal olarak önemini ve bayrama yönelik geleneklerini konu aldı.

TRT

RAMAZAN BAYRAMI

ÖZEL İÇERİKLERİ

Bayram Namazı (Canlı) 20 Mart 02.00 TRT1 TRTTÜRK	Bayram Sevinci (Canlı) 20 Mart 08.30 TRT1	Alişan ile Hayata Gülümse 20 Mart 10.30 TRT1	Bayram Havası 20 Mart 16.15 TRT1
Tarihin Ruhu "Eski Bayramlar" 20 Mart 11.30 21 Mart 08.30 22 Mart 18.00 TRT2	Geleneğin Kalp Atışları 20 Mart 14.00 TRT2	Ramazan Sosyolojisi 20 Mart 17.00 TRT2	Konser Zamanı: Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası 20 Mart 19.30 TRT2
Bayram Özel 20-21 Mart 20.00 TRT1MÜZİK	Bayram Dediğin 20-21-22 Mart 21.00 TRT1HABER	Türkistan'da Sözü'n Özü 20 Mart 18.00 TRT1AVAZ	Türk Dünyası'nda Ramazan Geleneği 20 Mart 19.15 TRT1AVAZ
Misafir Kapıda 20 Mart 10.00 TRTTÜRK	Gönül Verenler 20 Mart 10.30 TRTTÜRK	Temizlik Kulübü 21 Mart 20.00 TRTTÜRK	TRT Türk'te Bayram Sevinci Bayram Boyunca Her Gün 16.00 TRTTÜRK
Çi Dipéjin Çi Dibéjin (Kadınlar Yarışıyor) 21-22 Mart 15.30 TRTKURDİ	Bir Masa Üç Nefes 20 Mart 09.30 21 Mart 14.15 22 Mart 19.30 TRTGENÇ	Hay Hak 20-21-22 Mart 08.00-14.10 ÇOCUK	Ramazan Sevinci 20 Mart 09.40 TRTGENÇ
TRT Radyo Sanatçıları Ramazan Bayramı Özel Konseri 20 Mart 20.00 TRTRADYO	Memleket Treni (Canlı) 20 Mart 10.05 TRTRADYO	Bayram Geldi Hoş Geldi 20 Mart 11.05 TRTRADYO	

Fotograf: Aykut Çevik, Kaan Kırılı

10. yıla özel bir final

İlk kez 2017 yılında gerçekleşen Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması, tam dokuz sezon boyunca TRT'nin "ramazan ekranının" bir parçası oldu. Efsane programın onuncu yılı ise Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen görkemli bir finalle taçlandı.

Ramazan aylarının o kendine has, huzur veren iklimini ekranlarımıza taşıyan, bir ekran klasiği hâline gelen ve TRT 1'de yayınlanan Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması, bu yıl onuncu yaşını doldurdu. İlk kez 2017 yılında gerçekleşen ve Türkiye televizyon tarihinde daha önce bu şekilde büyük bir prodüksiyonla bir örneği daha olmayan program, tam dokuz sezon boyunca TRT'nin "ramazan ekranının" yapı taşlarından bir tanesi hâline geldi. Yediden yetmiş Kur'an-ı

Kerim ile gönül bağı kuran herkese kapılarını açan program, onuncu yılında, teşbihte hata olmaz "Şampiyonlar Ligi" gibi bir yarışmacı kadrosuyla, manevi coşkunun zirveye ulaştığı Kadir Gecesi'nde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen görkemli bir finalle taçlandı. TRT 1 ekranında ramazan ayı boyunca izleyiciyle buluşan yarışmanın finalini Bartınlı hafız Enes Özsoy, etkileyici tilavetiyle kazandı. Yarışmanın ikincisi din görevlisi Furkan Çınar, üçüncüsü ise Muhammed Sizcan oldu. Kazananlar ödülleri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip

Erdoğan'ın elinden aldılar. Kur'an-ı Kerim'in o muhteşem nidası Bekir Köse'nin sunumuyla 18 Şubat'ta başlayıp ramazan ayı boyunca haneleri şereflendirdi; yarışmanın büyük finali Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleşirken; İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Safi Arpaguş, TRT Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ferudun Yılmaz, TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, devlet protokolü ve çok sayıda davetli katılım gösterdi.

"Müslümanlar olarak tefrikanın, rekabetin, görüş ayrılıklarının bize güç kaybettirmesine engel olmamız gerekiyor. Asırlardır süregelen tartışmaları, imtihan günlerinden geçtiğimiz bu kritik süreçte daha sonra çözüme ulaştırmak üzere bir kenara bırakmamız gerekiyor."

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında Gazze'de ve gönül coğrafyamızda yaşanan acılara ve buna karşı yapabileceklere dikkati çekti

"Yeise düşmek bize haram kılınmıştır"

Yarışmanın finalinde bir konuşma gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, katılımcıları "milletin evinde", bu gazi mekânda ağırlamaktan duyduğu bahtiyarlığı dile getirerek konuşmasına başladı. Sözlerine, Ramazan-ı Şerif'in kalplere sürür, hanelere huzur getirmesini niyaz ederek devam eden Erdoğan, özellikle Gazze'de ve gönül coğrafyamızda yaşanan acılara

dikkati çekti: "Gazze'deki mazlumlara başta olmak üzere, gönül coğrafyamızın farklı köşelerinde ramazan ve Kadir Gecesi'ni zorlu şartlar altında ihya etmeye çalışan tüm kardeşlerime, yine buradan en güçlü dayanışma mesajlarımı gönderiyorum. İmkânlar ne kadar kısıtlı, zalim ne kadar azgın, zulüm ne kadar şedit olursa olsun ümidini yitirmeyen dirayetle, metanetle, sabırla ve elbette izzet ve haysiyetle var oluş mücadelesi veren tüm kardeşlerimizin yanında olduğumuzu

ve daima yanlarında olacağımızı bir kez daha ifade ediyorum. Yeise düşmek bize haram kılınmıştır. Müstekbir ve müstevliye boyun eğmek, zulme rıza göstermek bize yasaklanmıştır... Dik duracağız, kimseden çekinmeden, korkmadan, eğilip bükülmeden hakikati haykıracağız." Cumhurbaşkanı konuşmasının devamında mazisi 10 yıla ulaşan bu yarışmanın katılımcılarını da tebrik ederek, bu yarışma vesilesiyle gerçekleştirilen değerini paylaştı: "Şüphesiz ki Allah güzeldir ve güzelliği sever hakikatini en yalın şekliyle ifade buyuran Resul-i Kibriya Efendimizin tavsiyelerine harfiyen uyarak kıraatleriyle, tilavetleriyle, o apaydınlık sesleriyle hem haşyetimizi artıran hem de kalplerimize dokunan buradaki tüm kardeşlerimi ayrı ayrı tebrik ediyorum."

Bölüneni birleştirmeye geldik

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında Hz. Muhammed'in "Şüphesiz ki Allah güzeldir ve güzelliği sever." hadisini hatırlatarak, Kur'an'ı o apaydınlık sesleriyle huşu içinde okuyan tüm karileri tebrik etti. Yazar ve şair Necip Fazıl Kısakürek'in Kur'an'ı "Allah'tan gelen sonsuz icaz, sonsuz manâ, sonsuz ahenk, sonsuz nizam, sonsuz azamet, sonsuz hikmet, sonsuz ölçü, sonsuz nispet çağlayanı" olarak tarif

Prof. Dr. Safi Arpaguş, dünyanın huzursuzluk ve belirsizlik içinde bunaldığı günümüzde pusulanın Kur'an-ı Kerim olduğunu söyledi

ettiği sözlerine atıfta bulunarak, İslam dünyasına vahdet ve birlik çağrısı yaptı: “Müslümanlar olarak tefrikanın, rekabetin, görüş ayrılıklarının bize güç kaybettirmesine engel olmamız gerekiyor. Asırlardır süregelen tartışmaları, imtihan günlerinden geçtiğimiz bu kritik süreçte daha sonra çözüme ulaştırmak üzere bir kenara bırakmamız gerekiyor.” Mevlânâ'nın “Biz bölüneni birleştirmeye, kırılanı tamir etmeye geldik.” sözlerine atıfta bulunan Erdoğan, “Zifiri karanlıkların inşallah kardan aydınlık günlere dönüşeceği dönemler yakındır.” diyerek sözlerini tamamladı.

Asıl kemal, onu güzel yaşamaktır

Gecedeki diğer konuşmayı da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Safi Arpağuş gerçekleştirdi. Ramazanın, oruçla beden arındığı, teravihlerle ruhun huzura kavuştuğu bir rahmet mevsimi olduğunu hatırlatan Arpağuş, Kur'an-ı Kerim'in hayatımızdaki yerine dair şu ifadeleri kullandı: “Hayatın karmaşası içinde koşarken, geceleri gündüze, gündüzleri geceye sığdırmak için çabalarken, Kur'an sayfalar arasında kalan bir metin değil; evlerimizde, ailelerimizde, toplumumuzda, şaşmaz ahlakımız olmalıdır. Asıl güzel okuma; Kur'an'ı sadece dil ile değil hâl ile sadece harflerle değil amellerle tilâvet etmektir. Zira Kur'an'ı güzel okumanın asıl kemali, onu güzel yaşamaktır.” Arpağuş, dünyanın huzursuzluk ve belirsizlik içinde bunaldığı günümüzde asıl pusulanın Kur'an olduğunu; “O, toplumun huzurunu, adaletini ve birlik ruhunu inşa eden ilâhî bir rehberdir.” sözleriyle vurgularken, bu eşsiz sadaların gelecek nesillere aktarımının en büyük sorumluluğumuz olduğunu belirtti.

Finalden notlar

Bekir Köse'nin artık klasikleşmiş, kendine has sade ve içten sunumuyla başlayan bu manevi yolculuk, ramazan ayı boyunca hanelerimize konuk olmuştu. Ancak bu yılın onuncu yıl olması, yazımızın başında da bahsettiğimiz gibi “özel” bir formatı da beraberinde getirdi. Yarışmanın seyri de oldukça çekişmeliydi. İlk turda 40 hafızın tilavetleriyle başlayan süreç, ikinci turda 32, üçüncü turda ise 24 yarışmacıyla devam etti. Yarı finale

İlk günden beri 3+1 jüri formatıyla ilerleyen programda; Dr. Mehmet Ali Sarı, Osman Egin ve Halil Necipoğlu tecrübeleriyle yol gösterirken, yarı final ve final heyecanına Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Hafız Osman Şahin de ortak oldu

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Hafız Osman Şahin'in de finalde jüri olduğu yarışmada Diyanet personeli, Kur'an Kursu öğretmenleri ve İmam Hatip öğrencileri de seyirci jürisi olarak bu manevi havayı bizzat soludu.

çıkma mücadelesinde elenen bazı isimler için umutlar tükenmemiştir; yirmi ikinci bölümde jürinin takdim ettiği “10. Yıl Özel Rozeti” ile dört yarışmacı yeniden bu tatlı rekabete dâhil oldu. Yarı finaldeki “12 + 4” eşleşmesinin ardından, nefesler tutuldu ve Büyük Final'de sahne alacak o 8 değerli isim belirlendi: Ahmet Demir, Furkan Çınar, Muhammed Esed Can, Enes Özsoy, Ahmet Kuzu, Esat Tuna, Mustafa Avni Çelik ve Muhammed Sizcan. Sahneye çıkan her yarışmacı son kez duygularını paylaşıırken, bu imkânı sağlayan TRT'ye de teşekkür etti. Gecenin birincisi, memleketi Bartın'da da büyük bir gurur dalgası yaratan Enes Özsoy oldu. 1994 Bartın doğumlu olan ve Kumluca Uluköy nüfusuna kayıtlı Özsoy,

Beyoğlu İmam Hatip Lisesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nden mezun genç bir din görevlisi. Meslek hayatına Üsküdar Mihrimah Sultan Camisi'nde başlayan Özsoy, bugün Türkiye'nin en büyük ibadethanelerinden olan İstanbul Büyük Çamlıca Camisi'nin minarelerinden sesini gökyüzüne duyuran bir müezzinz. Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan arasında özel bir bağ var. Cumhurbaşkanı, tüm yoğun programının arasında daima TRT 1 ekranındaki programın bir parçası oldu. Büyük finalin ardından da TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, TRT ailesi adına Cumhurbaşkanı Erdoğan'a özel

TRT İç Yapımlar Dairesi'nin mutfağından çıkan Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması'nın arkasında güçlü bir ekip var

tasarım bir hat çalışması hediye etti. Tabii bu süreçte titizlikle çalışan kıymetli bir seçici kurul da vardı. İlk günden beri 3+1 jüri formatıyla ilerleyen programda; Dr. Mehmet Ali Sarı, Osman Egin ve Halil Necipoğlu tecrübeleriyle yol gösterirken, yarı final ve final heyecanına yarışmanın aynı zamanda danışmanı olan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Hafız Osman Şahin de ortak oldu. Çekimler boyunca stüdyoda bulunan Diyanet personeli, Kur'an Kursu öğretmenleri ve İmam Hatip öğrencileri de seyirci jürisi olarak bu manevi havayı bizzat soludu.

Büyük Final'de sahne alacak o sekiz isim zorlu bir süreçten sonra belirlendi: Ahmet Demir, Furkan Çınar, Muhammed Esed Can, Enes Özsoy, Ahmet Kuzu, Esat Tuna, Mustafa Avni Çelik ve Muhammed Sizcan.

Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması: Manevi bir miras

Programın yapımcısı Gülşah Koyuncu ile programın detaylarını ve hem TRT hem de bu işin “mutfağı” olan İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı için önemini konuştuk. “Temel gayesi, Kur'an tilavetinin ramazan ayındaki manevi hazzını ekranlara taşımak olan bu proje, kısa sürede bir ‘ekran klasiği’ hâline geldi. Bu başarı, Türkiye'deki kıraat standartlarının ne denli yukarı taşındığının en somut göstergesi oldu. Zamanla Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması'nın kemikleşmiş bir izleyici kitlesi oluştu ve ekranlardan tilavet dinlemek, izleyicilerimizin vazgeçilmez bir ramazan rutini hâlini aldı. Onuncu yılın tacı ise Kadir Gecesi'nde Cumhurbaşkanlığı Kongre ve Kültür Merkezi'nde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle gerçekleşen o muazzam final gecesiydi. O gece salonda hâkim olan huşu ve on yıllık emeğin getirdiği büyük coşku, bu programın sadece bir televizyon yapımı

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, TRT ailesi adına Cumhurbaşkanı Erdoğan'a özel tasarım bir hat çalışması hediye etti

değil; toplumsal bir hafıza ve manevi bir miras olduğunu kanıtladı. Bugün geriye dönüp baktığımızda, bu kürsünün genç zihinlerde Kur'an eğitime dair yepyeni bir heves uyandırdığını ve ‘Tilavet Kültürü’nü modern dünyada estetik bir dille yeniden canlandırdığını görüyoruz. On yıl önce ekran başında bizi izleyen çocukların bugün birer profesyonel kâri olarak karşımıza çıkması, bu yolculuğun bıraktığı en kıymetli izdir. Bu yıl 10. yaşını kutlayan yarışmamızın gururunu tüm ekibimizle birlikte en derinden hissettik. İlk günden bu yana, her sene program başladığında aynı şevkle çalışıyor; projenin her aşamasında yer almaktan büyük bir onur duyuyoruz.

Geçen onca zaman içinde programımızı hep bir adım öteye taşıyarak, her yıl daha da geliştirerek yolumuza devam ettik. Bu süreçte TRT İç Yapımlar ailesi olarak, her bir detayı büyük bir titizlik ve profesyonellikle nakış gibi işledik. Sahne arkasındaki hummalı çalışmamızdan, ekranlara yansıyan en küçük görsele kadar her noktada sarsılmaz emeğimiz ve bu projeye olan tutkumuz var. 10 yıllık birikimimizi ilk günkü heyecanımızla harmanlayarak; tüm ekip arkadaşlarımızın ve İç Yapımlar idari amirlerimizin kıymetli destekleriyle 10. yılımızı layıkıyla taçlandırmak nasip oldu.”

Dokuz sezonun “en iyi” 40 hafızıyla başlayan yarışma sürecinde sekiz yarışmacı finale kaldı

Bağımsızlığın sesi

12 Mart 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Marşımızın kabul edilmesi ve yazdığı dizelerle karakteri bağımsızlık olan her ferдин sesi olan Mehmet Akif Ersoy'u anma gününün 105. yılı kutlu olsun.

İstiklal Marşımızın yazılıp kabul edilmesinin üzerinden 105 yıl geçti. "Vatanın bugünden yarına kalacak en yüksek sesi Mehmet Akif'in sesidir." diyen Peyami Safa'ya; "Mehmet Akif vatanseverliği kadar milliyetperverdi de." diye ekler Haluk Y. Şehsuvaroğlu. "... Ve bu iki büyük hissi yalnız kendi içinde kendisiyle beraber sönen bir alev parçası olmadı. O, içinin mukaddes ateşini bütün bir millete ve nesillere üfleyerek Türk vatanında, yurtseverliğin ve milliyet aşkının mihrabı oldu." Mehmet Akif, 1920'li yılların Ankara'sında kaleme alır bu marşı. Osmanlı Devleti'ni fiilen sona erdiren Mondros Mütarekesi sonrası Anadolu işgal edilmiştir. Emperyalizm dışlarını geçirmiştir. Tüm gücüyle ve dört bir koldan saldırır.

Çıkarlarına göre yurdu kendi aralarında pay ederler. Silahlarımız alınır. Ordu dağıtılır. Ortam ümitsiz, gelecek günler karanlık olsa da tarihin doğruladığı bir gerçek de vardır: Türkler ezelden beridir hür yaşamıştır! 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi günleri Sebülürreşâd'da o günlere ait şöyle yazar Ersoy: "Türkler 25 asırdan beri istiklallerini muhafaza etmiş bir millet oldukları tarihen müspet bir hakikattir. Tarih de gösteriyor ki; Türk, istiklalsiz yaşamamıştır." Asırlardan beri hür yaşayan Türk milleti bu defa, "Benim karakterim bağımsızlıktır." diyen Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde, istiklale âşık her bir ferдин katılımıyla Millî Mücadele'yi başlatır. İmkânsızlıklar içinde verilen bir ölüm - kalım savaşıdır.

Orta Anadolu'nun 20 bin nüfuslu kasabası olan Ankara'da ilk meclis kurulur ve bu ilk bağımsız hükümetimizdir. Bir imparatorluğun enkazından yeni bir devlet çıkarmayı başarmış bu kurucu mecliste toplumun tüm kesiminden mebuslar görev alır. Dünya görüşü, etnik kimliği, toplumda ait oldukları sınıf fark etmeksizin hepsi tek bir konuda birleşirler: Hür bir şekilde var olma savaşı... Hemen hepsi Millî Mücadele'ye katılmış bu insanlar; dışlarını geçiren emperyalizme meydan okuyan, canı pahasına elinde kalan tüm imkânlarla bağımsızlığı için savaşanlardı.

Manevi cephe

Bu milletin kaderi sadece topla, tüfekte, kanla yazılmadı. Ölümün gözlerinin içine

"Çılgın Takvim" 12 Mart 1921'i gösteriyor

bakarak gidenlerin inancıyla yazıldı. O inanç ki; bir milleti bir arada tutan ruhun adı oldu. O ruha güç verdi. Aynı

Mehmet Akif; Sebülürreşâd'daki yazılarıyla bilinen biriydi. Burdur milletvekiliydi. Millî Mücadele'ye katıldı. Kastamonu'da, Nasrullah Camii'nde, halkı mücadeleye çağıran vaazlar verdi. Ulusal marşı onun dizeleriyle duymak istediler. Yarışmaya katılmayı kabul etti. "O günler ne samimi, ne heyecanlı günlerdi." diye yazar sonradan. "O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Bin bir facia karşısında bunalan ruhların ıstırapları içinde halas dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır."

inançta buluşanların sesi olması için Meclis, ulusal bir marş yazılması kararı aldı. Abidin Daver'in, "Akif'in İmanı" adlı yazısında belirttiği gibi: "İstiklal Marşı, İstiklal harbinin manevi cephesinde yapılmış büyük ve muzaffer bir taarruzdu. O zaman Millî Mücadele'nin mutlaka zaferle neticeleneceğine inanmış olanlar, yani sağlam iman sahipleri bile İstiklal Marşı'ndan yeni manevi kuvvet almışlardı." Birlikte ve bir bütün hâlinde yaşama iradesinin ve bağımsızlığın sembolü olacak bu marş, Eşref Edib Fergan'ın sözleriyle şöyleydi: "Öyle bir ses ki gelecek nesillere, her an, o kutsiyet ve azameti terennüm etsin... Kalpleri o heyecanla doldursun... Yurdun bütün afakını o heyecanla inletsin... Bütün seslerin fevkinde yükselsin, yükselsin... Arşın kapılarına yapışarak bağırınsın... Bu ses, tek başına Millî Mücadele'nin eposesi olsun, istiklal kavgasını o ateşli mısralarla gelecek nesillere anlatabilsin. Bu gerçek ve azametli destanın sesi; en modern tanklarıyla, toplarıyla, tayyareleriyle, bütün medeni âlemin takviye ettiği ve Anadolu'ya "öldür" diye gönderdiği yirminci asır medeniyet (!) ordusunu küçülsün, küçülsün... Ve ruhun - maddeye, kemiğin - çeliğe olan galebesini yirminci asrın hırs perdesini, maskeli vicdanını yırtarak bağırınsın." Ulusal bir marş yazılması için açılan yarışmaya gönderilen 724 şiirden yedi tanesi seçilir. Maarif Vekili (Eğitim

Bakanı) Hamdullah Suphi Bey, yarışmaya katılmayan Mehmet Akif Ersoy'dan rica eder: "Maarif Vekâleti son mücadelemizin ruhunu terennüm edecek bir marş için şairlerimize müracaat etmiştir. Birçok şiirler geldi. Arada yedi tanesi en fazla evsafi haiz olarak görülmüş ve ayrılmıştır. Yalnız vekâlet yapmış olduğu tetkikatta fevkalade kuvvetli bir şiir aramak lüzumunu hissettiği için ben şahsen Mehmet Akif Beyefendiye müracaat ettim ve kendilerinin de bir şiir yazmalarını rica ettim."

Bir şairden daha fazla

Mehmet Akif; Sebülürreşâd'daki yazılarıyla bilinen biriydi. Burdur milletvekiliydi. Millî Mücadele'ye katıldı. Kastamonu'da, Nasrullah Camii'nde, halkı mücadeleye çağıran vaazlar verdi. Ulusal Marşı onun dizeleriyle duymak istediler. Yarışmaya katılmayı kabul etti. "O günler ne samimi, ne heyecanlı günlerdi." diye yazar sonradan. "O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Bin bir facia karşısında bunalan ruhların ıstırapları içinde halâs dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır." "Doğacaktır sana vadedtiği günler Hakk'ın Kim bilir belki yarın, belki yarından da yakın..." Buna inanır, bunu ümit eder. Bu imanla yazar. İçinde ne varsa, bütün duyguları yazılarındadır. Marş, Hamdullah Suphi tarafından Meclis'te okunur. Dört kere ayakta

dinlenir. Faik Âli Ozansoy'un; "Bizim tarifimiz ancak Vezûv yanardağını kartpostaldan seyretmek gibidir." sözleriyle belirttiği, Büyük Millet Meclisi'nin bu en heyecanlı gününü Eşref Edib Fergan anlatır: "Mebusların alkışlarından meclisin tavanları sarsılıyordu. Ruhları o kadar heyecana kapılmıştı ki bütün Meclis yekpare bir kalp hâlinde dalgalanıyordu. Üstat ise mahcubiyetinden, başını kolları arasına sokmuş, sıranın üstüne yumulmuştu." "Ben biraz güzel yazdım mı bilmem. Fakat sen, çok güzel okudun, onu bilirim." der sonradan Hamdullah Suphi Bey'e.

İstiklal Marşı'nın kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u anma günü dolayısıyla TRT radyo ve televizyon kanalları ile dijital platformlarında yayımlanan programlar izleyicisi ve dinleyicisi ile buluştu.

Bu milletin ruhu...

Hâkimiyet-i Milliye'nin boyasız, tahta bir masası üzerinde tashihi yapılan o şir bugün Türk milletinin İstiklal Marşıdır. Mustafa Kemal İstiklal Marşı'nı şöyle anlatır: "Bu marş, bizim inkılabımızı anlatır, inkılabımızın ruhunu anlatır. Bunu, ne unutmak ne de unutturmak lazımdır. İstiklal Marşı'nda, istiklal davamızı anlatması bakımından büyük bir manası olan mısralar vardır. Benim en beğendiğim yeri de burasıdır: "Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet; Hakkıdır, hakka tapan milletimin istiklal. Benim bu milletten asla unutmamasını istediğim mısralar, işte bunlardır. Hürriyet ve istiklal aşkı bu milletin ruhudur. (...) Türkün hürriyetine dokunulamaz."

Mehmet Akif, yarışmadan kazandığı ödülü; Kurtuluş Savaşı döneminde kadınlara ve çocuklara meslek öğreten, aynı zamanda cephedeki Türk ordusuna elbise diken, Kızılay bünyesindeki bir hayır kurumuna bağışlar. Mehmet Akif Ersoy'un; o günden bugüne, asırlardır bağımsızlığını korumuş Türk milletinin sesi olmaya devam eden, bir ülkenin verdiği bağımsızlık savaşını

kanıyla, canıyla, ruhuyla anlattığı ölümsüz marş bağımsızlığımızın nişanesi oldu. Türk milletinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde verdiği Kurtuluş Savaşı'nın azim, inanç, cesaret ve kararlılıkla kazanılmasının sesi oldu. Vatan sevgisini ölümsüzleştiren ve bağımsızlığa olan düşkünlüğümüzü dillendiren millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u anma ve İstiklal Marşı'nın kabulü dolayısıyla TRT radyo ve televizyon kanallarında, dijital platformlarında yayınlanan film, dizi, belgesel, kültür, sanat, müzik ve çocuk programları 7'den 70'e izleyici ve dinleyicisiyle buluştu.

O dönemin ruhu

Türk tarihinin dönüm noktalarını ve özel günleri, o günün şartları ve insan hikâyeleri üzerinden anlatan belgesel serisi "O Günün Hikâyesi", TRT Belgesel ve TRT Türk'te ekrana geldi. 1921 Türkiye'sinde İstiklal mücadelesi veren Türk halkına ithafen, Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan

Bir Şairden Daha Fazla "Mehmet Akif Ersoy" TRT Avaz'da ekrana geldi

İstiklal Marşı'nın kabul ediliş öyküsünü ele alan yapım, Mehmet Akif Ersoy'un bakış açısından ve dönemin atmosferi yeniden canlandırılarak anlatıldı.

"Rafadan Tayfa" tarihe ışık tutuyor

Milletimizin ortak hafızasını gelecek kuşaklara taşımaya sürdüren TRT Çocuk, millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un kaleme aldığı İstiklal Marşı'nın dizelerinde saklı derin anlamları, çocukların dünyasına en sıcak ve en anlaşılır biçimde ulaştırmak için "Rafadan Tayfa"yla, geçmişe uzanan bir yolculuğa çıktı. İstanbul sokaklarının neşeli ekibi, İstiklal Marşımızın dizelerinde anlatılmak istenen anlamların izini sürdü. İstiklal Marşımızı yalnızca ezbere bilmenin yeterli olmayacağını düşünen Akın, Kamil, Hayri ve Mert, her bir dizenin manasını çözmek için kolları sıvadı ve kendilerini tarihi bir yolculuğun içinde buldular.

Beste serüveni

İstiklal Marşı'nın kabulünün yıl dönümünde marşımızın güfte ve beste serüveni "Destanın Doğuşu - İstiklal Marşı" yapımla izleyicisiyle buluştu. "Mehmet Akif'in yazdığı İstiklal Marşı şiiri, bana düşman işgalinden kurtulmuş olan İzmir'e Türk askerlerinin girişini hatırlattı. Bu ilham ile İstiklal Marşı'nı besteledim." diyen bestekâr Osman Zeki Üngör ile marşın beste serüveni ve milletimizin bağımsızlığını tüm dünyaya dizeleriyle haykıran Mehmet Akif Ersoy ile güfte serüveni TRT Müzik'te ekrana geldi.

Millî şuur oluşturma çabaları

Mehmet Akif Ersoy'u anma ve İstiklal Marşı'nın kabulü olan 12 Mart'ta Mehmet Akif Ersoy'un yaşamını anlatan belgesel TRT Kurdî'de izleyicisiyle buluştu. TRT Avaz'da yayımlanan "Bir Şairden Daha Fazla - Mehmet Akif Ersoy" adlı yapım da; bayırlıktan dergi yazarlığına, Darülfünun'da verdiği derslerden Teşkilat-ı Mahsusa'daki faaliyetlerine, Darül Hikmeti İslamiye'deki görevinden Millî mücadele günlerine Mehmet Akif Ersoy'un hayatını ve İstiklal Marşı'nı kaleme alış sürecini ekrana getirdi.

Nesilden nesile

TRT EBA'da ekrana gelen "Tarihimizin Gizli Kahramanları" programı; edebiyat tutkusunu vatan sevgisiyle birleştiren Mehmet Akif Ersoy'un hayatına ışık tuttu. Veterinerlikten Meclis kürsüsüne, dergi sayfalarından İstiklal Marşı'na uzanan ilham dolu yolculuğunu ekrana taşıdı. Çılgın Takvim bu defa 12 Mart 1921'i gösterdi. Gizemli bir zarfın içindeki şifrelerin peşine düşen gencimiz, ipuçlarını

dile getirdi. TRT Genç izleyicilerini; öykü, roman ve şiirin zamansız sayfalarında; yaşamları ve eserleriyle hayatımıza değer katan Türk edebiyatının unutulmaz yazar ve şairleriyle buluşturan "Edebiyat Arası"; Anıl Çelik'in samimi anlatımıyla Mehmet Akif Ersoy'u yakından tanıttı.

Radyolarımızda İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy

TRT'nin tüm radyo kanallarında İstiklal Marşımızın kabul edilmesinin yıl dönümü vurgusu yapılırken bölge radyolarında da uzman konuklarla konuya değinildi. TRT 1 Radyosu'nda Burak Akyüz'ün kaleme aldığı radyo tiyatrosu "Vatan Türküsü 1921" dinleyicisiyle buluştu. İstiklal Marşı'nın yazımındaki sancılı dönemleri aktaran, Mehmet Akif Ersoy'un Türk milletine armağan ettiği en önemli eserin oluşum sürecine ışık tutan yapımla Murat Şenol yönetti. Ali Ekber Diribaş, Mert Asutay, Turan Günay, Sefa Zengin, Zeki Atlı ve Mutlu Albayram gibi deneyimli tiyatrocu ve seslendirme sanatçıları da sesleriyle karakterlere can verdi. Türkiye'nin Sesi Radyosu'nda; İstiklal Marşı'nın yazılış sürecini ve Mehmet Akif Ersoy'un millî mücadeleye kattığı ruh "Dirilişin Sesi; İstiklal Marşı"nda konuşuldu. TRT Bil Bakalım uygulamasında ise; 12 - 15 Mart tarihleri arasında, İstiklal Marşımız, İstiklal Marşımızın yazarına dair bilgiler, hem edebî yönü hem de bizim için önemi gibi konulara değinen bir etkinlik yer aldı.

TRT 1 Radyosu'nda Burak Akyüz'ün kaleme aldığı radyo tiyatrosu "Vatan Türküsü 1921" dinleyicisiyle buluştu

Çanakkale ruhu ölümsüz

1915'te denizde mühürlenene, siperlerde devleşene ve bir asrı aşan gururla bugün de yolumuzu aydınlatan mucize: Çanakkale destanı.

Mucizenin imkânsızlıkların ortasında yeşerdiği, azmin ve insanlık onurunun harmanlandığı bir destandır Çanakkale Savaşı. İtilaf Devletleri'nin Gelibolu Yarımadası'nı tamamen terk etmesine kadar geçen sürede sayısız hikâye ile örülü bu savaş sonucu kazandığımız zaferler, tarihimize altın harflerle yazılmaya layıktır. Savaşın tamamını anlatmamız mümkün değil, ancak bu detaylardan bazılarını hatırlamak ve hatırlatmak genele dair biraz fikir verebilir belki. Savaşın ilk aşaması yani Çanakkale Deniz Savaşları yaklaşık bir ay sürdü; İngiliz ve Fransız donanmaları Çanakkale Boğazı'nı sadece gemilerle geçmeye çalıştı. Ancak 18 Mart 1915'te Nusrat Mayın Gemisi'nin döktüğü mayınlar ve kıyı topçularımızın isabetli atışlarıyla ağır kayıplar vererek geri

çekildiler. "Çanakkale Geçilmez" sözü önce denizde mühürlendi. Denizden geçemeyen müttefikler, 25 Nisan sabahı Gelibolu Yarımadası'na (Anburnu, Seddülbahir, Kumkale) çıkarma yaptılar. Dokuz ay süren bu aşama; Anafartalar, Conkbayırı ve Kanlısirt gibi mevkiilerde göğüs göğüse çarpışmalara sahne oldu. Mustafa Kemal Atatürk'ün askerî dehası ve canlarını ortaya koyan ecdadımızın mücadelesiyle kazanılan bu zaferler bugün burnumuzun direğini sızlatan hikâyelerle dolu. Şimdi gelin, Trablusgarp'ta kurmay binbaşıyken askerî dehasını kanıtlamış ve bu savaşa kurmay yarbay olarak katılmış, ileride paşa olarak anılacak, bir ülkenin kaderini değiştiren başkomutan olacak, gazi ünvanına erişecek ve o büyük soyadını alarak hepimizin Atatürk'ü olacak bu kahramanın ve silah arkadaşlarının

hikâyelerinden kesitleri hatırlayalım.

"Ölmeyi emrediyorum!"

57. Alay'ın, 13. Alay'ın, Seddülbahir'de Binbaşı Mahmut Sabri Bey ve emrindeki 1. Tabur'un hikâyeleri birer mucizedir örneğin. Hangi birini anlatalım? Binbaşı Mahmut Sabri Bey 25 Nisan sabahı, kendisinden kat kat üstün bir tümenlik düşman kuvvetine karşı sadece bir taburla tam 32 saat boyunca kıyı hattını savunmuştur. Bu direniş, müttefiklerin tüm planlarını altüst etmiş ve onlara zaman kaybettirmiştir. Mustafa Kemal'in kendi inisiyatifiyle 57. Alay'ı bölgeye sevk ettiği ve geri çekilen askerlere "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum!" emrini ve koca yürekli aslanların ölümüne koşmalarını, ellerindeki son mühimmatlar bitse bile direnişi bırakmadıklarını hepimiz biliyoruz zaten.

Gelibolu Yarımadası'nda mühürlenene bir söz: "Çanakkale Geçilmez!" Ölmeden mezara girenlerin, vatanın bir karış toprağı için şehadeti sükûnetle bekleyenlerin yüksek ruhunu unutmak mümkün değil.

Ölmeden mezara girenler

Tam burada biraz empati yapalım mı? Çanakkale türküsündeki gibi "Ölmeden mezara koyulan" binlerce can. Âdeta birer mezar gibi kazılmış siperlerinde komutanlarından gelecek emri beklerken neler hissetmişlerdir? Birazdan rüzgârın tatlı esintisi, kuşların civıltısı susacak yerini tüfeklerden çıkan mermilerin vızıltısı alacak, denizden gelen iyot kokusu, kan kokusuna karışacak... Belki yüreklerindeki iman, kalp çarpıntılarını bastırmayı o siperden bir adım dahi atamazlardı. Örneğin, Üsteğmen Zahid Efendi, 1915'te yazdığı mektupta şunları söylüyordu: "Valideciğim, Hanımım ve Kardeşim; Eğer şehit olursam, teçhizat bedelimden (askeri alacağım) 35 lira borcum vardır, onu ödeyiniz. Üzerimdeki parayı ve saatimi size gönderiyorum. Yavrumu (kızı) her gün benim yerime öpünüz. Hanımım, sakın üzülme. Allah'ın emri böyleymiş. Vatan sağ olsun." Mülazım (Teğmen) İbrahim Naci de şehit

Çanakkale Savaşı'nda siperdeki askerler

düştüğünde cebinden çıkan günlüğüne şunları yazmıştı: "Siperlerde bekliyoruz. Düşman çok şiddetli ateş ediyor. Gök gürliyor sanki. Bizim bölükten birkaç nefer parçalandı. Ahiret ne kadar yakın! İnsan burada ölümü her an ensesinde hissediyor. Bir azap içindeyim. Yarabbim! Sen vatanımı koru. Annemi düşünmekten kendimi alamıyorum. Zavallı anneciğim, kim bilir ne hâlededir? Eğer şehit olursam haberi ona nasıl ulaşacak?"

Topla, tüfekle ama en çok yürekle

Elbette savaşta kayıtlı tutan, tutabilen yalnızca bizim askerlerimiz değildi. Anzak askerlerinin hatıralarını derleyen Bill Gammage, askerlerin Türk askerleriyle kurdukları ilginç bağın bir örneğini kitabında şöyle anlatır: "Türklerin yiyeceği çok azdı ama gururları büyüktü. Bir gün siperimizden onlara bir paket tütün fırlattık. Birkaç dakika sonra bizim siper, bir

Mustafa Kemal (en sağda), cepheye askerlerle

Çanakkale Zaferi; ağır kayıplara rağmen tarihin akışını değiştiren emsalsiz bir destandır. 433 gün süren o amansız mücadelenin sonunda filizlenen ve Milli Mücadele'ye can suyu olan "Çanakkale Ruhü", tam 111 yıldır yolumuzu aydınlatan sönmez bir meşaledir.

mendilin içine sarılmış kuru üzüm ve fındık düştü. Üzerinde Fransızca 'Teşekkürler' yazıyordu. Birbirimizi öldürmeye çalışmadığımız o beş dakikada, dünyanın en eski dostları gibiydik." Teğmen Richard Casey ise günlüğünde Arburnu'nda Türk askerlerinin dürüstlüğünden bahsederken şunu yazar: "Türkler, beyaz bayrak salladığı anda ateşi kesiyor ve yaralılarımızı almamıza izin veriyorlardı. Onlar, tanıdığımız en dürüst düşmandı." Türklerin yalnızca kendileri değil âdeta kullandıkları toplar, tüfekler, gemiler de koca yürekliydi. Nusrat Mayın Gemisi'ni anmazsak olur mu? Olmaz. Ya o Seyit Onbaşı'yı ve onun namlusuna kaldırıp koyduğu top mermisiyle karşı safları tarumar edişini. Çanakkale Zaferi'ne değindiğimiz bir başka yazımızda da sizlerle paylaştığımız Ruşen Eşref Üneydın'ın Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile yaptığı söyleşi ise şüphe götürmez bir biçimde olayları birinci ağızdan öğrenmemizi sağlayan çok kıymetli cümleler içeriyor hiç kuşkusuz; Anafartalar Grubu Komutanı Mustafa Kemal Paşa'nın Conkbayırı'nda yaşananları anlattığı gibi...

1915 Osmanlı Gençler Cemiyeti

Çanakkale'de bir grup asker

"- Niçin kaçuyorsunuz? dedim. - Efendim düşman! dediler. - Nerede? - İşte, diye 261 rakımlı tepeyi gösterdiler. Filhakika düşmanın bir avcı hattı 261 rakımlı tepeye yaklaşmış ve kemali serbestiyle ileriye doğru yürüyordu. Şimdi vaziyeti düşünün: Ben kuvvetlerimi bırakmışım, efrat on dakika istirahat etsin diye... Düşman da bu tepeye gelmiş... Demek ki düşman bana benim askerlerimden daha yakın! Ve düşman, benim bulunduğum yere gelse kuvvetlerim pek fena bir vaziyete duçar olacaktı. O zaman artık bunu bilmiyorum, bir muhakeme-i mantıkiye midir, yoksa sevkitebii ile midir, bilmiyorum. Kaçan efrada: - Düşmandan kaçılmaz, dedim. - Cephaneziz yoksa, süngünüz var, dedim. Ve bağırarak bunlara süngü taktırdım. Yere yatırdım. Aynı zamanda Conkbayırı'na

doğru ilerlemekte olan piyade alayı ile cebel bataryasını yetiştirebilen efradının "marş marş"la benim bulunduğum yere gelmeleri için yanımdaki emir zabitanı geriye saldırdım. Bu efrat süngü takıp yere yatınca düşman efradı da yere yattı. Kazandığımız an bu andır."

Bombasirtı vakası

Okudukça tüylerimizin diken diken olduğu bir başka anı yine Üneydın'a anlatıyor: "Biz ferdi kahramanlık sahneleriyle meşgul olmuyoruz. Yalnız size Bombasirtı vakasını anlatmadan geçemeyeceğim. Mütakabil siperler arasında mesafemiz sekiz metre, yani ölüm muhakkak, muhakkak... Birinci siperdekiler, hiçbiri kurtulmamacasına kâmilan düşüyor, ikincidekiler onların yerine gidiyor. Fakat ne kadar şayan-ı gıpta bir itidal ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakikaya kadar öleceğini biliyor, hiç ufak bir fütür bile göstermiyor; sarsılmak yok! Okumak bilenler ellerinde Kur'an-ı Kerim, cennete girmeye hazırlanıyorlar. Bilmeyenler Kelime-i Şahadet çekerek yürüyorlar. Bu, Türk askerlerindeki ruh kuvvetini gösteren şayan-ı hayret ve tebrik bir misaldir. Emin olmalısınız ki Çanakkale muharebesini kazandıran, bu yüksek ruhtur." 10 Ağustos Conkbayırı Taarruzu'nda süngü hücumuyla düşmanı geri püskürten bu kahramanların komutanı Mustafa Kemal, göğsündeki saate çarpan bir şarapnel parçasıyla ölümden döndü. Şimdi sizlerle bir gerçek belgeden küçük bir bölüm paylaşalım ve o topraklarda vatan için savaşan bir

"Benimle beraber burada muharebe eden askerler kesin olarak bilmelidir ki, bize verilen namus görevini eksiksiz yapmak için bir adım geri gitmek yoktur. Uyku, dinlenme aramanın, bu dinlenmeden yalnız bizim değil, bütün milletimizin sonsuza kadar mahrum kalmasına sebep olacağını hepimize hatırlatırım."

Mustafa Kemal Atatürk

başka alayın, 13. Alay'ın sadece bir günde neler yaşadığına birlikte tanıklık edelim. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı'nın hazırladığı "Harp Ceridelerine Göre Çanakkale Muharebelerinde 13. Alay" adlı çalışmada yer alan 19 Mayıs 1915 tarihinde alınan notlardan şu bölümü okuyoruz; "Beşinci Tümen Komutanlığına; (18-19 Mayıs) gecesi alayımızın Birinci Taburu 950, İkinci Taburu 980 ve Üçüncü Taburu 954 asker mevcuduyla savaşa katılmıştı. Şimdiye kadar Birinci Taburdan toplanabilen 219, İkinci Taburdan 145, Üçüncü Taburdan toplanabilen ise 177 tüfekli askerdir. Taburların savaşa giderkenki mevcutları ile şimdiki mevcutları arasındaki fark; şehit, yaralı ve kayıp askerlerden

Çanakkale Cephesi'ndeki Türk subaylar ve Liman von Sanders

oluşmaktadır. Ancak gerçek sayılar henüz tam olarak birbirinden ayırt edilememektedir. Cephe ilerisinde bulunan yaralı ve sağlam askerlerimizin, son şiddetli ateş esnasında kaybedildikleri görülmektedir. Yalnızca sol kanadımızın ilerisinde, siper kazmaya elverişli olmayan noktalarda bir subay komutasında yüz kadar tüfekli askerimizin bulunduğu haber alındı. Birinci Taburda 5, İkinci Taburda 4, Üçüncü Taburda ise sadece 1 subay kalmıştır. Alayın subaylarından 10'u yaralı, 2'si şehittir; 4 subayın ise ya şehit olduğu ya da ilerideki askerlerin yanında bulunduğu tahmin edilmektedir. Şimdi alınan habere göre; ilerideki 100 askere 3. Bölük Komutan Vekili Üsteğmen Mustafa Efendi ile 1. Bölük Komutan Vekili Üsteğmen Hilmi Efendi'nin komuta etmekte olduğu

saygıyla sunulur. 13. Piyade Alay Komutanı Yarbay Ali Rıza" İşte bu çarpıcı cümleler bizzat 13. Alay komutanının ağzından ve tanıklığından bizlere bu savaşın nasıl da çetin geçtiğini ve mucizenin canlarını ortaya koyanlarca gerçekleştirildiğini bir kez daha haykırıyor.

Ruhları şad olsun

Bugün, Çanakkale'nin o sessiz siperlerinde rüzgâr hâlâ vatan toprağına emanet edilmiş binlerce isimsiz kahramanın fısıltısını taşır. Onlar; imkânsız mucizeye, ölümü ise ebedî bir zafere dönüştürenlerin torunları olduğumuzu bize her an hatırlatır. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, "Ben size ölmeyi emrediyorum" diyen sese tereddütsüz itaat ederek ölüme koşan tüm ecdadımızı rahmet ve minnetle anıyoruz. Ruhları şad olsun.

Askerler talim sırasında

TRT'den Çanakkale Zaferi'nin 111. yılına Özel Yayınlar

TRT, Çanakkale Zaferi'nin 111. yıl dönümüne özel yayınlarla izleyici ve dinleyicilerle buluştu.

Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının 18 Mart 1915'te kazandığı, Türk tarihinin dönüm noktalarından biri kabul edilen Çanakkale Zaferi, TRT ekran ve radyolarında anıldı.

TRT 1'de Çanakkale Zaferi'ne özel yayınlar

"Bir Dönüm Noktası - 18 Mart 1915" belgeseli 18 Mart Çarşamba günü saat 09.30'da ekrana geldi. Ardından "Alişan ile Hayata Gülümse" canlı yayını saat 10.30'da izleyiciyle buluştu.

Çanakkale Zaferi TRT 2'de

18 Mart Çarşamba günü saat 08.00'de "Tarihin Ruhu - Çanakkale Cephesi Filmleri" ekrandı. "Edebiyat Dünyası - Çanakkale Özel" programı ise saat 11.00'de yayımlandı. "Evliya Çelebi - Çanakkale" aynı gün saat 13.30'da izleyicilerle buluştu. "Türk Atlası - Çanakkale" saat 14.15'te, "Koleksiyoner - Çanakkale Savaşı Eserleri" programı ise saat 16.30'da TRT 2 ekranındaydı. "Tarihin Söyleşileri - Çanakkale" programı saat 19.45'te yayınlanırken, "Tarihin Ruhu - Çanakkale Cephesi" 18 Mart Çarşamba günü saat 21.00'de izleyiciyle buluştu.

Kahramanlık hikâyeleri TRT Belgesel'de

18 Mart Çarşamba günü saat 10.15'te "Türkiye'nin Dev Yapıları - 1915 Çanakkale Köprüsü" belgeseli ekrana geldi. Ardından "Yaşamın Kıyısında - Nabız" saat 17.00'de TRT Belgesel izleyicisiyle buluştu.

TRT Çocuk ile Çanakkale Zaferi

"Pırl"ın Çanakkale Zaferi özel bölümü 18 Mart Pazartesi günü saat 11.30, 15.15 ve 19.35'te ekrana geldi. Aynı gün saat 17.15'te ise "Babamın Gölgesi 1915" TRT Çocuk'taydı. TRT Diyanet Çocuk'ta ise güne özel "Gezgin Çelebi - Semavi'nin Sırrı" özel bölümü saat 12.30'da ekrana geldi.

TRT Müzik'ten anma konseri

TRT Müzik'te Millî Savunma Bakanlığı orkestrası ve Mehteran Birliği tarafından hazırlanan "Türkiye Şehitlerini Anıyor Çanakkale Özel Konseri" 18 Mart Çarşamba günü saat 22.15'te yayımlandı. Bu özel konser aynı zamanda

18 Mart Çarşamba günü saat 22.30'da TRT Türk izleyicisiyle buluştu.

TRT Avaz'da, "Türkistan da Sözü'n Özü" programı Çanakkale Zaferi özel bölümüyle saat 18.00'de ekrana geldi.

TRT EBA'dan Zafere özel belgeseller

Çanakkale'de askeri zekâ ve Osmanlı Kumandanı Cevat Paşa'yı konu alan "Savaşın Kaderini Değiştirenler" belgeseli 18 Mart Çarşamba günü saat 11.15'te yayımlandı. Ardından Çanakkale Savaşı'nda tabur imamlarını konu alan belgesel "Siperi Dolduran Dualar" saat 11.50'de izleyiciyle buluştu. Çanakkale Savaşı'nda susmayan tabyaları ve kahraman topçuların anlatıldığı "Ateşin İçinden Geçenler" belgeseli aynı gün saat 15.15'te ekranlardaydı.

"Çanakkale Ruhu" ise saat 18.00'de TRT EBA'da izleyiciyle buluştu. TRT Genç'te, genç rehberlerle Çanakkale'de Gelibolu, Şehitler Anıtı, Hilal-i Ahmer Hastanesi ve Anzak Koyu'nun keşfedileceği "Buraların Meraklısı" 18 Mart Çarşamba günü saat

12.15'te ekrana geldi. Seyit Onbaşı'nın hikâyesinin anlatılacağı "Kahraman Anadolu" ise aynı gün saat 15.15'te ekranlardaydı. TRT radyolarında ise gün boyu özel konserler, programlar ve söyleşiler dinleyicilerle buluştu.

TRT

18 MART ÇANAKKALE ZAFERİ VE ŞEHİTLERİ ANMA GÜNÜ ÖZEL İÇERİKLERİ

09.30 TRT1	08.00 TRT2	11.00 TRT2	13.30 TRT2	16.30 - 23.30 TRT2 TRT ebu
14.15 TRT2	19.45 TRT2	21.00 TRT2	10.15 TRT BELGESEL	17.00 TRT BELGESEL
11.30 - 15.15 - 19.35 TRT ÇOCUK	17.15 TRT ÇOCUK	22.15 - 22.30 TRT MÜZİK TRT TÜRK	18.00 TRT AVAZ	11.15 TRT ebu
11.50 TRT ebu	15.15 TRT ebu	18.00 TRT ebu	12.15 TRT GENÇ	15.15 TRT GENÇ
12.30 ÇOCUK	tabii	tabii	17.00 TRT HABER	10.05 TRT TÜRK
16.05 TRT TÜRK				

Yaşayan bellek

Üç yüz yılı aşkın süredir Çanakkale Boğazı'nı koruyan Seddülbahir Kalesi, uluslararası arenada aldığı altıncı ödülün yanında, Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'ne de (European Museum of the Year Award 2026) aday gösterildi.

Güçlü burçları ve sur duvarları ile yüzlerce yıldır gemileri karşılayan bir kale; Seddülbahir. Asya kıyısındaki kardeşi Kumkale ile birlikte Çanakkale Boğazı'nın girişini savunmak için inşa ettirilen bu yapıya verilen isim olan "Seddül - bahr"; "Denizin seddi" anlamına geliyor. Kaleyi, 17. yüzyılda IV. Mehmet'in annesi Hatice Turhan Sultan inşa ettirmiş. Bu yönüyle; Türk mimarlık tarihinde bir kadının baniliğinde yükselen ilk askerî yapı özelliğini taşıyor. Yapımı iki yıl süren kale; Gelibolu Yarımadası'nın

Ege Denizi'ne bakan ucunda bulunuyor. 1658 yılında Venediklilerin saldırılarına karşı boğazı korudu. Trablusgarp Savaşı sırasında İtalyan donanması ve 1914'te İtilaf Devletleri tarafından bombalandı. Çanakkale Savaşı'nın ilk şehitleri burada verildi. 1915'te müttefik donanması tarafından tekrar yoğun bombardımana maruz kaldı ve büyük ölçüde tahrip edildi. Metrekareye altı bin merminin düştüğü, Seyit Onbaşı'nın; 276 kiloluk top mermisini namluya sürerek tarihe geçtiği Çanakkale Savaşları'nda, birçok kez el değiştirdi. Muharebelerin başladığı ve son bulunduğu kale, ağır

hasar olsa da zamana direndi. Uzun yıllara dayanan, yüzlerce kişinin emeğiyle ilmek ilmek dokunan restorasyon sonucu Cumhuriyetimizin 100. yılında, misafirlerini ağırlamaya başladı. "Modern dünyanın ilk amfibi harekât noktalarından biri olan Seddülbahir bölgesi, İtilaf Devletleri'nin büyük umutlarının hayal kırıklığına dönüştüğü yerdir." sözleriyle ziyaretçilerini karşılayan kale; duvarlarında hâlâ görülen top mermisi izleri, kazılar sırasında çıkarılan nesnelere, savaş döneminden kalma şarapnel parçalarından yapılan heykellerle yaşayan bir bellek şimdi.

"Modern dünyanın ilk amfibi harekât noktalarından biri olan Seddülbahir bölgesi, İtilaf Devletleri'nin büyük umutlarının hayal kırıklığına dönüştüğü yerdir." sözleriyle ziyaretçilerini karşılayan kale; duvarlarında hâlâ görülen top mermisi izleri, kazılar sırasında çıkarılan nesnelere, savaş döneminden kalma şarapnel parçalarından yapılan heykellerle yaşayan bir bellek şimdi.

Açık hava müzesi

Gelibolu Yarımadası'nı dünyanın en büyük açık hava müzesi yapma hedefiyle bir proje başlatıldı. 1973'te millî park olarak kurulan, 2014 yılında ise tarihi alan olarak sınıflandırılan alan; ODTÜ tarafından hazırlanan; uzun devreli gelişme planının uygulaması için dünyada ilk kez uluslararası ihale yapıldı. Doğal ve tarihi dokuya zarar vermeden ziyaretçilerin de millî parktan azami derecede yararlanmasını öngören

Çanakkale Boğazı'nın "gazi muhafızı" Seddülbahir Kalesi içindeki müze

proje hayata geçirildi. 1997 yılında, geniş kapsamlı akademik bir araştırma projesi olarak başlayan süreç; yıllar içinde bir koruma ve onarım projesine dönüştü. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı (ÇATAB) tarafından 2015 yılında restorasyon çalışmaları ve müze kullanım uygulamaları başlatıldı. 3 bin 444 hektarlık büyüklüğe sahip olan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı içinde; 38 sivil mimarlık örneği, 49 anıtsal yapı, 50 Türk şehitliği, 29 Türk anıt ve kitabesi, 34 yabancı mezarlık ve anıt bulunuyor. Bunların yanında yürüyüş parkurları, mesire alanları, köyler ile Sestos, Lysimachia, Elaius (Eski Hisarlık) ve Protesilaion (Karaağaç Tepe) gibi arkeolojik sit alanlarını barındırıyor. Dünya genelinde korunabilmiş nadir savaş alanlarından biri olan bu alan, 2014 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici

Listesi'ne dâhil edildi. Doğal ve tarihi alanın doğal hâliyle korunması için başlatılan, yıllarca süren kapsamlı akademik araştırma, arkeolojik kazı, mimari belgeleme ve uygulama süreci sonunda günümüzdeki hâlini alan bu alanda bulunan Seddülbahir Kalesi, Cumhuriyet'in 100. yılı olan 2023'te tamamlanarak ziyarete açıldı. Geçmişle bağ kuran mimarisıyla dikkat çeken bu eşsiz kültürel miras, tarihî dokuyu korurken çağdaş mimarlık ilkeleriyle yeniden biçimlendi. Tarihi yapıların korunarak yaşatılması ve çağdaş yöntemlerle yeniden değerlendirilmesi açısından örnek bir model olarak öne çıkan Seddülbahir Kalesi'nin ulusal ve uluslararası alanda görünür olması ve verilen emeklerin ödülle taçlandırılma süreci de başlamış oldu.

Ulusal ve uluslararası ödüller

"Türkiye Mimarlık Yılı 2023" seçkinde yer alan Seddülbahir Kalesi restorasyonu, Uluslararası Domus Koruma ve Restorasyon Ödülleri ile Architizer A+ Ödülleri'nde mimarlık ve miras kategorisinde finalist oldu. TMMOB Mimarlar Odası 19. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'nde Yapı - Koruma ile TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Kategori Proje ödüllerine layık görüldü. Restorasyonu uluslararası alanda da dikkat çeken Seddülbahir Kalesi; Singapur'da düzenlenen Dünya Mimarlık Festivali'nde "Tamamlanan Kültür Yapıları" kategorisinde jüri özel takdir ödülüne layık görüldü. 2024 yılında, İtalya'da düzenlenen Uluslararası Domus Restorasyon ve

Seddülbahir Kalesi Müzesi Avrupa'nın en iyisi olma yolunda

Koruma Ödülleri'nde kazandığı "Kısa Liste Ödülü"yle restorasyon kalitesini uluslararası düzeyde tescilledi.

Yine aynı yıl, Londra merkezli Dezeen dergisinin organize ettiği yarışmada, Miras Projesi kategorisinde birincilik ödülü kazandı. Dünyanın en iyi mimari, iç mekân, tasarım ve sürdürülebilirlik projeleri ile en seçkin mimarlık stüdyolarını, bireysel mimarları ve tasarımcıları belirleyen yarışmaya; 82 ülkeden, 15 mimarlık, 9 iç mekân, 11 tasarım ve 6 sürdürülebilirlik olmak üzere 41 kategoride 231 proje katıldı. 90 isimden oluşan jürinin değerlendirmesi sonucu Seddülbahir Kalesi'nde yapılan çalışma, "Miras Projesi" dalında Avustralya, Çin, Malezya, Belçika, İngiltere ve İskoçya'dan katılan 15 projeyi geride bırakarak birinci seçildi.

Seddülbahir Kalesi, The International Architecture Awards (IAA) 2025'te bir başka ödüle layık görüldü. 2004 yılından bu yana düzenlenen ve mimarlık dünyasının prestijli isimlerini bir araya getiren IAA; Chicago merkezli The Chicago Athenaeum: Museum of Architecture and Design ile The European Centre for Architecture Art Design and Urban Studies iş birliğinde düzenlenen programla, dünya çapında 500'ün üzerinde projeyi değerlendirdi. Zorlu bir seçim sürecinden sonra seçkin isimlerden oluşan jüri tarafından "Restorasyon / Yenileme" kategorisinde ödüle layık görülen Seddülbahir Kalesi projesi, ödül kazanan diğer projelerle birlikte, her yıl yayımlanan ve mimarlık camiası için önemli bir kaynak olan "Global Design + Urbanism XXV: New International Architecture 2025" kitabında da yer alacak. Dünya genelindeki

Savaş materyalleriyle yapılan "Kanlı Bomba Anıtı"

müzeler, akademiler ve mimarlık çevrelerine ulaştırılan bu özel yayımla; Türkiye'nin tarihi mirası uluslararası alanda görünürlüğünü daha da artıracak. Uluslararası ölçekte elde ettiği başarılarla bir yenisini daha ekleyen Kale, son olarak da Wonder Global Design Awards 2025 kapsamında Uluslararası Mimarlık Ödülü olarak uluslararası arenadaki altıncı ödülün de sahibi oldu.

Avrupa'nın en prestijli müzecilik ödüllerinden biri

Türkiye'nin kültürel mirasını koruma ve çağdaş müzecilik anlayışıyla yeniden değerlendirme yaklaşımının somut bir

yansıması olarak öne çıkan bu uluslararası başarıların yanında Kale; Avrupa'nın en prestijli müzecilik programlarından biri olan Avrupa Müze Forumu (EMF) tarafından düzenlenen ve Avrupa'nın en prestijli müzecilik ödüllerinden biri olan Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'ne (European Museum of the Year Award 2026) aday gösterildi. Bu ödül; eşsiz atmosferi ve yaratıcı sunumlarıyla ziyaretçilerini etkileyen, eğitim ve sosyal alanlarda sorumluluk üstlenen müzelere veriliyor. Haziran ayında İspanya'da düzenlenecek törenle sonuçlanacak yarışmada Seddülbahir Kalesi, Avrupa'nın en iyi müzesi olma yolunda oldukça iddialı.

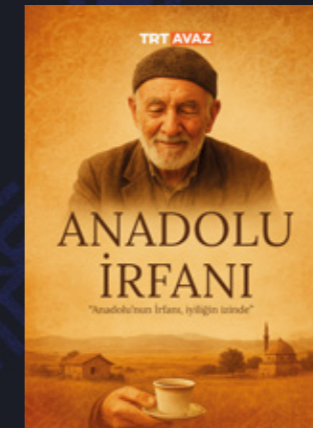
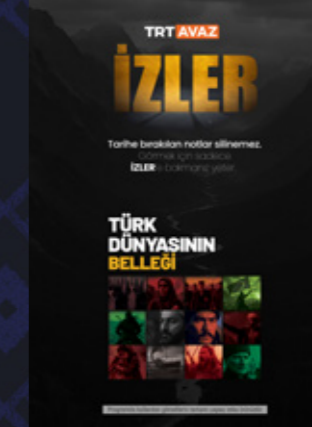
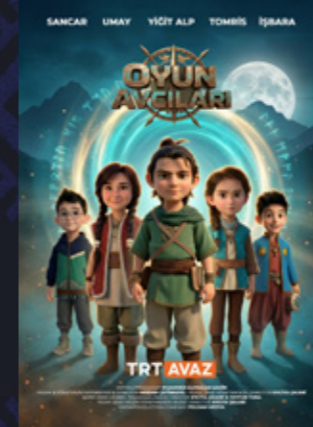
Kenan Yavuz Etnografya Müzesi, Silletto Ödülü'ne layık görüldü

Misafirperverlik, Kapsayıcılık ve Aidiyet Ödülü'ne layık görüldü. 2020 yılında Troya Müzesi, Avrupa Yılın Müzesi Özel Ödülü'nü kazandı. 2021'de, Odunpazarı Modern Museum (OMM) özel ödül aldı. Yine aynı yıl; Bayburt'ta bulunan Kenan Yavuz Etnografya Müzesi, Silletto Ödülü'ne layık görüldü.

Modern Türk müzeciliği

Dünyanın en zengin arkeolojik ve kültürel miraslarından birine sahip olan ülkemizde müzelerimizin uluslararası alanda da dikkat çekmesi büyük bir onur ve gurur kaynağı. Başarıya giden yolun ilk adımları yani Türkiye'de modern anlamda müzecilik, Osmanlı döneminin sonlarına doğru, 19. yüzyılda başladı. 1869 yılında, Osman Hamdi Bey'in öncülüğünde ilk müze kuruldu: Müze-i Hümayun (İmparatorluk Müzesi). Osmanlı'nın ilk arkeolojik ve sanat eserleri koleksiyonunu barındıran müze daha sonra İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne dönüştü. Cumhuriyet döneminde Türkiye'de müzecilik, Atatürk'ün öngörüsüyle sistemli ve bilimsel bir yapıya kavuştu. Kurumsallaştı, yaygınlaştı. Bunun sonucunda; Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, Etnografya Müzesi gibi önemli kurumlar açıldı. 1970'lerden itibaren bölgesel ve tematik müzeler çoğaldı. 2000'ler sonrası özel müzeler yaygınlaştı. Müzecilik eğitimi gelişti; üniversitelerde müzecilik bölümleri açıldı. İstanbul Modern, 2009'da EMYA'dan aldığı Özel Takdir Ödülü'nün yanında, 2025 yılı Avrupa Müze Ödüllerinde Portimão

TRT AVAZ 17 YAŞINDA

Fotoğraflar: Aykut Çevik

Tokat'ta “Onbeşliler” rüzgârı

TRT'nin dijital platformu 'tabii'nin yeni orijinal dizisi “Onbeşliler” bir gecede büyümek zorunda kalan kahraman bir kuşağı ekranlara taşıyor. Dizi, dijital dünyaya Tokat'ta düzenlenen görkemli galayla “Merhaba!” dedi.

O zamana kadar insanlık tarihinin gördüğü en yıkıcı cepheler arasında olan Çanakkale Cephesi'ndeyiz. Yıl 1915, Çanakkale Boğazı'nın dört tarafını kuşatan savaş karada, denizde, denizin altında ve hatta havada geçiyordu. Osmanlı İmparatorluğu neredeyse tüm kaynaklarını ve yetişmiş askerlerini bu bölgeye aktarmıştı. Değil her bir metrekaare, her “ileri adım” için şehitler veriliyordu. Özellikle kara savaşları beklenenden de uzun sürünce Osmanlı'nın asker ihtiyacı kritik hâle gelmişti. Bu ihtiyaç üzerine gerekli, ama gerekli olduğu kadar da zor bir karar verildi: Cephedeki asker açığını kapatmak için Sultan V. Mehmed Reşad'ın fermaniyle askere alınma yaşının düşürülmesi... Lise talebeleri, medrese

öğrencileri ve henüz bıyığı terlememiş gençler cepheye çağrıldı. 1915 yılı itibarıyla 1315 (1899/1900) doğumlu bu gençler, henüz çok genç yaşlarda dünyanın en kanlı savaşlarından birine gönderildiler. Özellikle “Sultani” denilen liselilerin cepheye yaşadıkları, şehadetleri ve kayıplarıyla türküler; ağıtlara dâhi konu oldu. Galatasaray Lisesi, Sivas Lisesi, Taş Mektep olarak bilinen Kayseri Lisesi, Vefa ve İstanbul Erkek Lisesi'nin son sınıflarındaki öğrenciler öğretmenleriyle birlikte şehit olarak Çanakkale toprağına düştüler. O yıl, bu okullar hiç mezun veremedi. Bu zor kararın yaralar açtığı diğer bir yer de Tokat'tır. Anadolu'nun en kadim şehirlerinden Tokat'ın bugün neşeli melodisiyle bildiğimiz “Hey Onbeşli” türküsü de özünde bir ağıttır ve bu

hüzünlü hikâyeyi anlatır. Türküde geçen “onbeşli” ifadesi ise Rumi takvime göre 1315 doğumluları ifade ediyor. Türkü ayrıca, Tokat'ta yaşayan, bu karardan önce nişanlanmış olan Halil ve Hediye'nin dramına da öyküsünün içinde yer veriyor. İşte bu türkünün, Çanakkale Cephesi'ndeki yansımasını ve detaylarını anlatan, çekimleri Tokat'ta gerçekleşen TRT yapımı “Onbeşliler,” özel bir galayla izleyicisiyle buluştu. On bölümüyle de “tabii” platformunda yer alan bu tarihi dramının galasında yaşananlara göz atalım.

Tokat'ın hafızasını anlatmak
Çekimleri Tokat'ta gerçekleşen “Onbeşliler” dizisinin galası TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı'nın ev sahipliğinde Tokat'ta gerçekleşti. Gala gecesine Tokat Valisi Abdullah Köklü, milletvekilleri,

“Onbeşliler”, çocukluğunu geride bırakıp bir gecede büyüyen bir kuşağın hikâyesidir. Bu hikâye; sevdiklerinden, hayallerinden, evlerinden, ocaklarından vazgeçip vatan uğruna şehadete yürüyenlerin hikâyesidir. Bu hikâye, mübarek kanlarıyla bir millete can verenlerin hikâyesidir.”

Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı
TRT Genel Müdürü

TRT yöneticileri, dizi oyuncularını, sektör temsilcileri, basın mensupları ve çok sayıda davetli katıldı. TRT “tabii” orijinal yapımı “Onbeşliler”in galasında konuşan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, konuşmasına memleketi Tokat'ta bulunmanın mutluluğunu paylaşarak başladı. Tokat gibi kadim bir şehrin hafızasından örnekler veren Genel Müdür, Tokat'ı “Taşlarında destan, sokaklarında sır ve kalbinde tarih taşıyan bir şehir.” olarak tasvir etti: “Memleketim Tokat'ta, Çanakkale'ye uğurlanan nice gencin ayak izini ve hatırasını taşıyan bu güzide şehrimizde sizlerle bir araya gelmek hem benim için hem de TRT ailesi için büyük bir gurur vesilesidir. Tokat, altı bin yıllık tarihiyle Anadolu'nun en kadim ve en önemli şehirlerinden biridir. Evliya Çelebi'nin ‘âlimler ve şairler şehri’ diye andığı; Hacı Bektaş Veli'nin ‘âlimler konağı, fazıllar yurdu ve şairler yatağı’ sözleriyle tarif ettiği bir kültür yurdudur. Bağrından Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa gibi nice yiğitler çıkaran, Zileli Talibî ve Ceyhunî gibi şairler yetiştiren bir diyardır.” Çanakkale Deniz Zaferi'nin 111. yılını kutladığımızı hatırlatan TRT Genel Müdürü, bu zaferin kutlu bir destan olduğunu belirterek, bir kısmı Çanakkale Cephesi'nde de geçen “Onbeşliler” dizisinin tarihin bu dönüm noktasından çok değerli bir sayfayı anlattığını galaya katılanlarla paylaştı: “Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi; bu vatanın evlatlarının, ecdadımızın ortaya koyduğu fedakârlıklardan,

Genel Müdür Sobacı, “Onbeşliler”in ülkemizin hangi bedelleri ödeyerek bağımsızlığına ulaştığını hatırlatan bir eser olduğunu vurgulandı

Çanakkale'de verilen çetin mücadelelerden öğrenecekleri bulunmaktadır. ‘Onbeşliler’, işte bu büyük destanın içinden çok özel ve çok sarsıcı bir sayfayı; hayatının baharında Tokat'tan Çanakkale'ye, cepheye koşan gençlerin hikâyesini anlatıyor. Bu hikâye, çocukluğunu geride bırakıp bir gecede büyüyen bir kuşağın hikâyesidir. Bu hikâye; sevdiklerinden, hayallerinden, evlerinden, ocaklarından vazgeçip vatan uğruna şehadete yürüyenlerin hikâyesidir. Bu hikâye, mübarek kanlarıyla bir millete can verenlerin hikâyesidir.”

Yalnızca bir dönem dizisi değil

TRT'nin “Onbeşliler” dizisine sadece bir “yapım” olarak bakmadığını, hatta bir “dönem dizisi” olarak da görmediğini paylaşan Genel Müdür Sobacı, bu dizinin ülkemizin hangi bedelleri ödeyerek bağımsızlığına ulaştığını hatırlatan bir eser olduğunu belirtti: “TRT olarak biz bu projeye yalnızca bir dönem dizisi çekmiş olmuyoruz. Tüm tarihi yapımlarımızda olduğu gibi, bu dizimizde de ülkemizin hangi bedeller ödenerek bugünlere ulaştığını, hangi dualar ve hangi fedakârlıklar sayesinde dimdik ayakta durduğunu genç kuşaklara hatırlatmayı bir vazife olarak görüyoruz. Çünkü biliyoruz ki, hafızası aşınan toplumlar istikametini, istikametini yitiren toplumlar ise iddiasını kaybeder. Tam da bu sebeple ‘Onbeşliler’, bizim nazarımızda bir hatırlama ve hatırlatma vesilesidir. Çanakkale'ye giden o gençlere ve onların geride bıraktığı annelere, babalara, kardeşlere bir borç

ödeme çabasıdır. Bu yönüyle dizimiz, TRT'nin değerlerimize sahip çıkan yayıncılık anlayışının somut bir tezahürü niteliğindedir. Dizinin konusunun dayandığı Tokat türküsü olan “Hey Onbeşli” arkasındaki gerçek öyküyü de anlattığını belirten Genel Müdür Sobacı, dizinin Tokat'ın tarihini ve güzelliklerini tüm dünyaya anlatacağına inandığını belirtti: “Bu dizi Tokat'ın tarihi ve kültürel dokusunu, taşıdığı o vakur asaleti, insanımızın mertliğini ekrana taşıyacaktır. Tokat'ımızın kadim sokaklarını, hanlarını, çarşılarını, tarihi eserlerini ve zengin mirasını Türkiye'de ve dünyada milyonlarca izleyiciyle buluşturacaktır. Ben Onbeşliler'in hem Tokat'ı milyonlara tanıtan bir yapım olacağına hem de ‘Hey Onbeşli’ ağıdının arkasındaki gerçek hikâyeyi yüreklerle dokunan bir dille anlatacağına gönülden inanıyorum.”

“Onbeşliler ortak bir destanımızdır”

Siz bu satırları okuduğunuzda ‘tabii’ dijital platformunda okuduğunuzda yerini almış olacak “Onbeşliler” dizisinin ilk gösterimine katılan Tokat Valisi Abdullah Köklü de temsil ettiği Tokat'ın tarihi, irfanı ve kültürüyle Anadolu'nun en köklü şehirlerinden birisi olduğunu söylerken, “Onbeşliler” destanına değindi: “Tokat'ı milletimizin gönlünde ayrı bir yere taşıyan en büyük miraslardan biri de hiç şüphesiz Onbeşliler'in yazdığı destandır. Henüz hayatlarının baharında, bıyıkları yeni terlemiş gençler ama yürekleri bir milletin kaderini değiştirecek

Dizinin seyir kısmında hıncahınç dolan salonda gazilerimiz ve şehit yakınları için özel bir yer ayrıldı. “Onbeşliler” dizisinin ilk iki bölümü hep beraber izlenirken, gösterimin ardından toplu bir aile fotoğrafı çekildi.

kadar büyüktü. Onlar, analarının duasını alarak, geride bir türkü bırakarak ve kalplerinde yalnızca vatan sevgisi taşıyarak Çanakkale’ye yürüdüler. O gençler belki geri dönemediler; ama bıraktıkları emanet, bu milletin hafızasında asla silinmeyecek bir destan olarak yaşamaya devam etti.” “Onbeşliler” dizisini hayata geçirdikleri için TRT’ye teşekkür eden Vali Köklü, “Onbeşliler”in sadece Tokat’ın değil Türkiye’nin destanı olmasına da konuşmasında yer verdi: “Şuna yürekten inanıyoruz ki ‘Onbeşliler’ sadece Tokat’ın değil, bütün bir milletin ortak destanıdır. Bu destan; fedakârlığın, cesaretin ve vatan sevgisinin en saf hâlidir. Bu vesileyle, başta Çanakkale’de destan yazan Tokatlı ‘Onbeşlilerimiz’ olmak üzere, vatan uğruna canlarını feda eden tüm aziz şehitlerimizi rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.”

Geceden notlar

Dört yüzden fazla davetlinin katıldığı ve ulusal medyanın yanı sıra Tokat’ın yerel medyasının da büyük ilgi gösterdiği galada, katılımcıları bekleyen hoş sürprizler vardı. Dizinin oyuncularıyla tanışma, sohbet etme ve fotoğraf çekme fırsatını yakalayan davetliler, “Onbeşliler”in ruhunu yansıtan ve özel olarak tasarlanan fotoğraf alanlarında bu akşamı unutulmaz hâle getirdiler. Dizinin seyir kısmında ise hıncahınç dolan salonda gazilerimiz ve şehit yakınları için özel bir yer ayrıldı. “Onbeşliler” dizisinin ilk iki bölümü hep beraber izlenirken, gösterimin ardından toplu bir aile fotoğrafı çekildi. Dizi, Çanakkale Savaşı’nın sembolü hâline gelen genç kahramanların hikâyesini konu alırken, bunu aslında Tokat’taki “Hey Onbeşli” türküsünün çatısı üzerinden gerçekleştiriyor. Bu tabii ki sadece tek bir senaryo yapısı üzerinden ortaya konmuyor. Türküde anlatıldığı gibi

Tokat Valisi Abdullah Köklü, “Onbeşliler”in sadece Tokat’ın değil Türkiye’nin de bir destanı olduğunu belirtti

Halil ve Hediye’nin kavuşamaması, I. Dünya Savaşı sırasındaki siyasi durum, savaşın değiştirdiği politik durum, yabancı güçlerin Tokat ve Anadolu için kurdukları komplolar, o dönemin istihbarat faaliyetleri, hatta dönüşen ve değişen ağırlık sistemine kadar pek çok konu dizide anlatılıyor. Dizinin özellikle savaş sahnelerinin kalitesi son derece dikkat çekiyor.

Dizinin mutfağından görüşler

“Onbeşliler” dizisinin galası aynı zamanda basın mensupları ile dizi ekibinin buluşmasına da vesile oldu. Bizler de basın odasında dizi oyuncuları ve yönetmeni ile kısa bir söyleşi gerçekleştirerek, dizi hakkındaki görüşlerini aldık.

Kemal Uçar (Mehmet Hoca):

Bu projede görev alırken ilk hissettiğimiz şey, aslında bu görevi layıkıyla yerine getirme arzusuymdu. Bu sadece bir dizi değil; seyredildiğinde herkesin bizimle aynı

duyguları paylaşacağını umuyorum. Bize hissettirdiği şey, bu işin hakkını vermek ve görevi layıkıyla yerine getirmektir. Çanakkale Savaşı ve oradaki çok değerli insanların, aslında yaşları hiç büyümeyen dedelerimizin ve ninelerimizin hikâyesi bu; bu toprakların gerçeği. Tokat’tan çıkıp Çanakkale’ye giden, hayatlarına dair bir sürü hayalleri olan ama konu vatan olunca vatani her şeyin önüne koyan çocukların macerası... Biz de elimizden geldiğince onların hikâyesini anlatmaya çalıştık ve her anında gerçekten çok duygu yüklü anlar yaşadık. Umarım seyredenler de bizlerle aynı hisleri paylaşır.

Mücahit Koçak (Halil):

Dizimiz için halkımızca bilinen o hikâyenin aslında ete kemiğe bürünmüş hâli diyebilirim. Lise son sınıf öğrencisi olan, eski takvimle 1315 doğumlu gençler... Savaşta kendilerine ihtiyaç olduğunu hissettiklerinde; ailelerini, her şeylerini geride bırakıp, geri dönüp

Gazilerimiz ve şehit yakınlarımız da “Onbeşliler”e büyük ilgi gösterdi

“Onbeşliler” dizisinin ilk gösteriminin ardından aile fotoğrafı çekildi

dönmeyeceklerini bilmeden, ölümü göze alarak Tokat’ı terk edip Çanakkale’ye, savaşa gitmelerini anlatıyor. Ancak ilk sezonumuz bu Millî Mücadele başlamadan önceki dönemde o gençlerin nasıl bir hayatları olduğunu, nelerle uğraştıklarını gördüğümüz ve kendi yollarını, buluşlarını izlediğimiz bölümlerle başlayacak. Sonrasında artık Çanakkale siperlerindeki hâllerini görmeye başlayacağız. İlk sezonda ağanın oğlu ile Halil aynı kıza sevdalı. Maddi imkânları, sosyolojik durumları gibi konular göz önünde bulundurulduğunda orada bir çelişki, bir iç çatışma var. Kızın gönlü bir yandan Halil’den yana ama şartlar ikisini de zorluyor. Ancak asıl mevzu şu: Çatıştıkları, hasım oldukları o arkadaşlar, konu vatan için mücadeleye geldiğinde omuz omuza verip savaşıyorlar. Bu da çok duygu yüklü bir hikâye serüvenine dönüşüyor. Hikâyeyi özünde biliyoruz ama detaylarını, o yaşananların aslında ne olduğunu görmek açısından seyirci çok daha dokunaklı bir hikâye izleyecek.

Ezgi Şenler (Hediye):

“Hediye” karakterine hayat veriyorum. İstanbul’dan Tokat’a gelen, orada bir ilk aşkla karşılaşan ve o aşkın sürmesini sağlayan bir ilk buluşma yaşanıyor. Sonrasında tabii ki gelişen olaylar var ancak Çanakkale Savaşı ile birlikte gerçekten bütün aşkları bir kenara bırakıp sadece vatan aşkına odaklandığımız bir iş oldu. Bence bu proje şu açıdan da çok önemli: Nesilden nesile aktarılacak bir işe imza attığımızı düşünüyorum. Bu saatten sonra projemiz artık izleyicimize emanet.

“Savaş sahnelerinde, Topçam’da devasa, elli iki dönümlük bir araziye Çanakkale platosuna çevirdik. Hem Türk hem de Anzak siperlerini inşa ettik oraya. Türkiye’de belki de bu büyüklükte bir Çanakkale cephesi siperi ve platosu ilk kez bizimle birlikte inşa edilmiş oldu.”

Cihan Sağlam
Yönetmen

Ömer Turan (Yusuf):

Arkadaşlarım o kadar güzel şeyler söylediler ki ben üzerine bir şeyler söyleyip bu büyüğü bozmak istemiyorum. Ancak bizim yaptığımız iş, benim için oyunculuktan öte bir şeydi. Çünkü onlar, bu vatan için var olmuş ama ismen pek tanınmayan kahramanlar... Biz onları tanıtmaya çalıştık; inşallah güzel anlatabilmiş, bunu başarabilmişizdir. Hepimiz sadece onların aziz hatırasına layık olabilmeyi istiyoruz. İnşallah seyirciler de beğenecektir.

Dört yüzden fazla davetlinin katıldığı galaya ilgi son derece yoğundu

"Onbeşliler'in savaş sahneleri için Topçam bölgesinde 52 dönümlük bir arazi savaş platosuna çevrildi

Tokat bu hikâyenin kalbinde yer alıyor
Dizisinin yönetmenlerinden Cihan Sağlam ile dergimiz için özel bir röportaj gerçekleştirirken, dizinin özellikle "teknik" kısımlarıyla ilgili pek çok ilginç bilgiyi de öğrenmiş olduk.

Çanakkale ve I. Dünya Savaşı'nın anlatıldığı pek çok başarılı diziyi hem TRT hem diğer kanallarda izleme fırsatını bulduk. "Onbeşliler" in bu diziler arasındaki yerini öğrenerek başlayalım.

"Onbeşliler", bu topraklarda yaşayan hepimizin hayatında çok önemli bir yeri olan "Hey Onbeşli" türküsünün hikâyesini merkeze alıyor. Hayatlarının baharında Çanakkale Cephesi'ne gidip çok büyük fedakârlıklar gösteren vatan kahramanlarının öyküsünü anlatıyor. Daha önce savaşı merkeze alan birçok film ya da dizi izledik ama Onbeşliler'in şöyle bir farkı var: İlk kez bu savaşa katılan ve hayatlarını feda eden gençlerin kim olduğunu, bu hayattan ne istediklerini, nasıl hayaller kurduklarını ve neleri feda ettiklerini derinlemesine izleme şansına sahip oluyoruz.

Dizde fark edilen bir zaman kayması, o meşhur ifadeyle "Flashback"ler de var değil mi?

Evet, dizimiz Çanakkale Cephesi ile bir yıl öncesindeki Tokat'ta neler olup bittiği arasında bir git-gel yaratıyor. Aslında bu hem izleyicinin merak duygusunu biraz daha hareketlendirmek için yapılmış bir tasarım hem de dediğim gibi, o savaşın dehşetini yaşayan gençlerin kim olduğunu bugün

halkımıza, dünyaya anlatma isteğimize kaynaklanıyor.

Çekim sürecinde neler yaşandı? Çünkü mekânlar ve ortamlar çok doğal görünüyor.

Tokat bu hikâyenin kalbinde yer alıyor. Âdeta bu hikâyenin karakterlerinden biri Tokat. Kültürüyle, tarihiyle, mimarisıyla... Hâl böyle olunca, mekânlar izleyicinin aklına hemen kazınıyor. Bizim mekânlarımızın hepsi gerçek mekânlar. Hatta bu öykünün birçok sahnesinin geçtiği mekânlar. Biz aslında bu gerçek mekânları, dönemin ruhuna uygun bir şekilde çekim platolarına çevirdik. Bu çok zahmetli, çok ustalık gerektiren ve maliyetli bir işti. Ortada çok ciddi bir emek var. Ben ve ekibim gerçekten gecemizi gündüzümüze kattık diyebiliriz. Ama umarım değeceğini düşünüyorum.

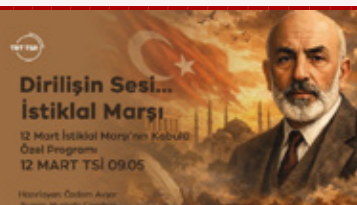
Savaş sahnelerinin çekimleri nerede yapıldı?

Savaş sahnelerinde, Topçam'da devasa, elli iki dönümlük bir araziye Çanakkale platosuna çevirdik. Hem Türk hem de Anzak siperlerini inşa ettik oraya. Türkiye'de belki de bu büyüklükte bir Çanakkale Cephesi siperi ve platosu ilk kez bizimle birlikte inşa edilmiş oldu. Projenin hakkı gerçekten de buydu. İzleyicinin sabırlı olmasını istiyorum, özellikle son altı bölümde onları unutulmaz, çok etkileyici Çanakkale sahneleri bekliyor. Dedğim gibi, önce Tokat'ta bu çocukların kim olduğunu tanıyoruz, onların gelişim süreçlerini izliyoruz. Daha sonra savaşın patlak vermesiyle birlikte cepheye katılıyorlar ve soluksuz bir cephe serüveni başlıyor. Tüpleri diken diken eden çok duygusal sahneler çektik. Eminim seyircimizin kalbine dokunacaktır.

TRT

İSTİKLAL MARŞI'NIN TBMM'DE KABUL EDİLiŞİNİN 105. YILI ÖZEL İÇERİKLERİ

 <p>O Günün Hikâyesi</p> <p>12 Mart 19.00 09.30</p> <p>TRTBELGESEL TRTTÜRK</p>	 <p>Rafadan Tayfa</p> <p>12 Mart 19.35 - 15.30 - 11.30</p> <p>TRTÇOCUK</p>	 <p>Destanın Doğuşu "İstiklal Marşı"</p> <p>12 Mart 17.00</p> <p>TRT11ÜZİK</p>	 <p>Bir Şairden Daha Fazla "Mehmet Akif Ersoy"</p> <p>12 Mart 10.30</p> <p>TRTAVAZ</p>
 <p>Mehmet Akif Ersoy</p> <p>12 Mart 18.30</p> <p>TRTKURDİ</p>	 <p>Tarihimizin Gizli Kahramanları</p> <p>12 Mart 11.15</p> <p>TRTeba</p>	 <p>Çılgın Takvim</p> <p>12 Mart 11.25</p> <p>TRTeba</p>	 <p>Devler Ardında Karınca Adımları</p> <p>12 Mart 17.15</p> <p>TRTeba</p>
 <p>İstiklalin Bestesi</p> <p>12 Mart 17.35</p> <p>TRTeba</p>	 <p>Edebiyat Arası</p> <p>12 Mart 09.35</p> <p>TRTGENC</p>	 <p>Vatan Türküsü 1921</p> <p>11 Mart 21.05</p> <p>TRTRADYO1</p>	 <p>Dirilişin Sesi... İstiklal Marşı</p> <p>12 Mart 09.05</p> <p>TRTTSR</p>

İpeksi bir Zümrüdüanka

Doğanın sonsuz döngüsünden aldığı ilhamla, ipeğin zarafetini kadının sarsılmaz direnciyle dokuyan bir hayat hikâyesi... 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde; Hatay sarısı ipeğini küllerinden doğuran, bu emeğini "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülüyle taçlandıran Emel Duman'ın şahsında, dirayete ve üretimle yeniden doğan tüm kadınların gücünü selamlıyoruz.

Ona her zaman aynı minnetle, saygıyla, hayranlıkla sesleniriz: "Doğa Ana". Doğanın kendisine bahşedilen büyüleyici dişil enerjisi, aslında onun sonsuz doğurganlığından ve bitmek bilmeyen üretkenliğinden kaynaklanır. Siz ona bir verirsiniz, o size bin verir; siz bazen hiçbir şey vermeseniz de o, karşılıksız sunmaya devam eder. İşte "ana" sıfatıyla onurlandırdığımız, rızkımızı ararken üretkenliğinden her daim nasiplendiğimiz ve kopmaz bir parçası olduğumuz bu kadim döngü; kadının yaratıcı

gücünün, yıkıldığı her yerden daha güçlü bir şekilde doğrulmasının yeryüzündeki en somut iz düşümüdür. Doğa ananın benzersiz çocuklarından Anadolu, isminde saklı olan o "ana" kelimesinin hakkını verircesine, kadim zamanlardan bu yana doğanın sunduğu cömertliği bağrında büyütür. Bu topraklar, ürettiği ne varsa dünya ile paylaşmayı bir erdem sayar. Yüzyıllar boyunca İpek Yolu üzerinden geçen kervan çanlarının yankılandığı bu coğrafya, şimdilerde çok daha etkileyici bir "yeni doğuş" hikâyesini yazıyor, üstelik bir kez de değil. Hepimizin kalbini ipek gibi yapacak bu hikâye; bir

kadının inancını, direnci ve üretkenliğiyle harmanlayıp, doğadan aldığı el ile kadınları ipek bağlarla birbirine bağlayışını anlatıyor. Bu toprakların kadim üretim yöntemlerinin ve hafızasının diri tutulmasının paha biçilemez olduğunu bir kez daha hatırlatıyor. Unutulmuş bir endemik türün peşinde giderken 6 Şubat depremlerinin yarattığı o derin yıkıma rağmen bir Zümrüdüanka misali yeniden yeşeren o filiz bize en temel gücümüzü fısıldıyor: Her şeye rağmen devam edebilme gücü. Sizleri "Hatay sarısı" ipek böceğinin "annesi" ve "Yaşayan İnsan Hazinesi" Emel Duman ile tanıştırmak istiyoruz.

"İlk kozayı elime aldığım an yaşadığım duygu tarif etmesi çok zor bir andı; sanki kaybettiği çocuğunu yeniden bulan bir annenin hissettiği derin sarsıntı ve sevinçle hıçkırığa hıçkırığa ağladım."

Emel Duman

İpekle ilk tanışmanız ne zaman oldu ve bunu meslek edinmeye ne zaman başladınız?

1994 yılında ipekle tanışmam aslında oldukça naif ve amatör bir başlangıçtı. O dönemde beni en çok heyecandıran şey; ipek kumaş üzerinde tasarım yapmak, ona yeni bir değer katmak ve dönüştürücü gücünü keşfetmekti. Zamanla bu ilgi derinleşti ve 1996 yılında bu alanda profesyonel olarak ilerlemeye karar verdim. İpek, benim için yalnızca bir malzeme değil, aynı zamanda ifade alanına dönüşen bir yolculuğun başlangıcı oldu.

Hatay sarısı ipek böceği türünün neslinin tükendiği kabul ediliyordu. Böyle bir tür olduğunu nereden biliyordunuz? Peşine düşmeye nasıl karar verdiniz? Ve hikâye sizi nereye götürdü? O ilk kozayı elinize aldığınızda ne hissettiniz?

İpek böceği yetiştirmeye başladığımda, karşılaştığım tüm kozaların neredeyse tek tip olduğunu fark ettim. Oysa çocukluğumdan zihnimde kalan görüntü çok daha farklıydı; sarı tonlarda, irili ufaklı,

Emel Duman, Hatay sarısı türü ile ülkemizin kültürel mirasına yaptığı katkıdan ötürü "Yaşayan İnsan Hazinesi Ödülü"ne değer bulundu

çeşitlilik gösteren kozalar... Bu çelişki beni araştırmaya yönlendirdi. Yaptığım çalışmalar sonucunda Türkiye'de tescilli üç yerel ipek böceği ırkı olduğunu ve bunlardan birinin de endemik bir tür olan Hatay sarısı olduğunu öğrendim. Böylece benim için uzun ve sabırlı bir arayış başlamış oldu. Yaklaşık yedi yıl boyunca köy köy dolaştım, iz sürdüm; ancak bir sonuca ulaşamadım. Tam umudumu kaybetmek üzereyken, ticari kaygılarla üretim yapmayı bırakmış çok yaşlı bir amcanın elinde bu türe rastladım. İlk kozayı elime aldığım an yaşadığım duygu tarif etmesi çok zor bir andı; sanki kaybettiği çocuğunu yeniden bulan bir annenin hissettiği derin sarsıntı ve sevinçle hıçkırığa hıçkırığa ağladım. Bu karşılaşma benim için yalnızca duygusal bir an değil; aynı zamanda bilimsel olarak da doğrulanması gereken bir keşifti. Bu nedenle süreci akademik bir zemine taşıyarak üç farklı üniversiteden

bilim insanlarıyla birlikte dört yıl süren çalışmalar yürüttük. Böylece hem kişisel bir hafızanın izini sürmüş hem de kültürel ve biyolojik bir değer yeniden görünür olmasına katkı sağlamış oldum.

Ülkemizi derinden sarsan 6 Şubat depremlerinde kaybettiğinizi düşündüğünüz bu türün yumurtalarını tekrar bulmanız bir mucize gibi... Hikâyenin bu mucizevi kısmını bizim için bir kez daha anlatır mısınız?

Hepimizin derinden sarsıldığı 6 Şubat depreminden bir süre sonra, sanırım 20 Şubat civarında, bu tür aklıma birden düşü. Tarif etmesi zor ama sanki içime doğmuş gibiydi. Buldukları alana gittiğimde gördüğüm manzara çok ağır; tüm yumurtalar çıkmış ve ne yazık ki yaşamlarını yitirmişti. Oysa bu, doğal koşullarda beklenen bir durum değildi. İpek böceği yumurtaları genellikle kontrollü bir şekilde, 20- 24 derece arasında kuluçkaya alınarak çıkar. Bu yüzden karşılaştığım tablo hem bilimsel hem de duygusal olarak beni derinden sarstı. Zaten büyük bir acının içindeydik; bunun da kaybını yaşamak benim için tarifsizdi. Orada uzun süre ağladığımı hatırlıyorum. "Bitti," dedim, "Onca emek, onca yıl..." Fakat sonra aklıma buzdolabında sakladığım, çok az miktarda kalan yumurtalar geldi. Belki de her şeyin yeniden başlayabilmesi için bir umut olarak kalmışlardı. Çok şükür ki o küçük hatıradan yeniden yola çıkabildim. Böylece hem bir türün izini sürmeye hem de onu yaşatmaya yeniden başladım.

Emel Duman kendi üretimi olan ipeği yine kendi atölyesinde elle işliyor ve dokuyor

“Kuşaklar boyunca aktarılan bir kadın bilgisinin, bir yaşam kültürünün devamı Hatay sarısı. Anneannemden başlayan, bana geçen ve şimdi kızımla birlikte başka bir katmana taşınan bir yolculuk bu. Anadolu'nun o derin bilgeliği; sabrı, emeği, doğayla kurduğu ilişkiyi ve üretme biçimini içinde barındırıyor. Ben bu sürecin hiçbir zaman tek başına bir ‘başarı hikâyesi’ olduğunu düşünmedim. Daha çok, kadınların görünmeyen emeğinin, sessiz ama güçlü bilgisinin zaman içinde birbirine eklenmesiyle oluşan bir bütün gibi görüyorum. Her kuşak, kendinden öncekinden aldığı mirası biraz daha dönüştürerek ve çoğaltarak devam ettiriyor.”

Emel Duman

Hatay sarısını diğer ipek türlerinden ayıran en belirgin karakteristik özellikler nelerdir? Neden bu kadar özel ve kıymetli?

En belirgin özellik hem kozanın rengi hem de yapısal karakteridir. Adından da anlaşılacağı gibi doğal sarı tonlara sahip kozalar üretir. Aynı zamanda bu tür, bulunduğu coğrafyaya uyum sağlamış endemik bir ırk olduğu için kültürel ve biyolojik açıdan da büyük bir değere sahiptir. Sadece bir üretim unsuru değil, aynı zamanda bu toprakların hafızasını taşıyan bir mirastır. Onu bu kadar özel ve kıymetli kılan şey ise tam da bu benzersizliği ve yok olma noktasına gelmiş olmasıdır. Hatay sarısı, doğanın bize sunduğu çeşitliliğin ve geçmişten bugüne aktarılan üretim bilgisinin çok nadir örneklerinden biri. Bu nedenle korunması, sadece bir ipek türünü değil, aynı zamanda bir kültürü ve yaşam biçimini de yaşatmak anlamına geliyor.

Emel Duman, kuşaklar boyu aktarılan bilgilerin kıymetini savunuyor. Duman, üretim sürecini annesi ve kızıyla olduğu gibi Hataylı kadınlarla da paylaşıyor

Sizin başarınız “Yaşayan İnsan Hazine” ödülünü size getirdi ve Hatay sarısı da coğrafi işaretle tescillendi. Bu size ne hissettirdi, omzunuza nasıl bir sorumluluk yükledi?

“Yaşayan İnsan Hazine” ödülüne layık görülme benim için çok derin ve anlamlı bir duyguydu. Bu, yalnızca kişisel bir başarı olarak değil; yıllardır emek verdiğimiz bir yolculuğun, bir inancın ve bir kültürel mirası yaşatma çabasının görünür olması anlamına geliyor. Aynı şekilde Hatay sarısının coğrafi işaretle tescillenmesi de bu emeğin somut bir karşılığı ve korunma altına alınması açısından çok kıymetliydi. Ancak bu tür değerli gelişmeler beraberinde büyük bir sorumluluk da getiriyor. Artık sadece üretmek değil; bilgiyi aktarmak, bu mirası doğru şekilde korumak ve gelecek nesillere ulaştırmak gibi daha büyük bir yük hissediyorum omuzlarımda.

Doğadan alınan ilhamla ipeğin doğallığı taşıyan

Bu yükü ise bir ağırlık olarak değil, bir emanet olarak görüyorum. Çünkü bu sadece benim hikâyem değil; bu toprakların, geçmişten bugüne gelen üretim kültürünün ve kaybolmaya yüz tutmuş değerlerin hikâyesi. Ben de bu hikâyenin bir parçası olarak, elimden geldiğince onu yaşatmaya ve çoğaltmaya devam ediyorum.

Bütün bu hikâye Anadolu bilgeliğiyle çevrelenmiş bir “kadın” hikâyesini çağırıyor. Yani anneanneniz, siz ve kızınız... Ailenin kadınları bu toprakların zengin kültürünü ve gücünü harmanlamış ve bir başarı inşa etmiş diye düşünüyor? Bu konuda neler söylersiniz?

Aslında bu hikâye tam da söylediğiniz gibi, kuşaklar boyunca aktarılan bir kadın bilgisinin, bir yaşam kültürünün devamı. Anneannemden başlayan, bana geçen

ve şimdi kızımla birlikte başka bir katmana taşınan bir yolculuk bu. Anadolu'nun o derin bilgeliği; sabrı, emeği, doğayla kurduğu ilişkiyi ve üretme biçimini içinde barındırıyor. Ben bu sürecin hiçbir zaman tek başına bir “başarı hikâyesi” olduğunu düşünmedim. Daha çok, kadınların görünmeyen emeğinin, sessiz ama güçlü bilgisinin zaman içinde birbirine eklenmesiyle oluşan bir bütün gibi görüyorum. Her kuşak, kendinden öncekinden aldığı mirası biraz daha dönüştürerek ve çoğaltarak devam ettiriyor. Bu nedenle yaptığım işte sadece kendi emeğimi değil; anneannemin ellerini, onun sabrını, annemin direncini ve şimdi kızımın bakışını da hissediyorum. Belki de bu hikâyeyi güçlü kılan şey tam olarak bu: Geçmişle gelecek arasında kurulan o görünmez bağ ve kadınların bu bağı taşıyan en güçlü hafıza olması.

Nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan “Hatay sarısı” ırkı böceklerden elde edilen ipeğin geçen yıl eylül ayında coğrafi işaret belgesiyle tescillenmesine öncülük eden Emel Duman, “Yaşayan İnsan Hazine” ödülüne layık görüldü. Duman, geçtiğimiz aylarda düzenlenen törenle ödülünü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın elinden aldı.

“Sıfır kimyasal ve tam sürdürülebilirlik” prensibiyle çalıştığınızı biliyoruz. Bir tohumun ipek bir şala dönüşme yolculuğunda sizi en çok zorlayan ve en çok keyif veren aşama hangisidir? Kimyasal kullanmadan ve tam sürdürülebilirlik prensibiyle çalışmak, sürecin her aşamasını hem çok kıymetli hem de oldukça hassas kılıyor. Benim için en zorlayıcı kısım, ipek böceklerinin büyüme sürecindeki hastalanma riskleri

ve kozaya dönüştükten sonraki üretim aşamaları. Çünkü bu süreçlerin tamamı büyük ölçüde el emeğine dayanıyor ve en küçük bir aksama tüm emeği etkileyebiliyor. Bu da sürekli bir dikkat, sabır ve özen gerektiriyor. En keyifli tarafı ise aslında bu canlı sürecin tam içinde olmak. İpek böceklerini beslemek, onların ritmiyle uyumlanmak ve âdeta onları “dinlemek” benim için çok özel bir deneyim. İpeğe her aşamada dokunmak, onu kök boyalarla buluşturmak ve her seferinde yeni denemeler, yeni keşifler yapmak da bu yolculuğun en besleyici tarafı. Bu süreçte üretim sadece bir sonuç değil; başlı başına yaşayan, dönüşen bir deneyime dönüşüyor.

Yaşanan deprem felaketinden sonra Hatay sarısını yaşatmak, bölgenin kültürel ve ekonomik hafızasını korumak adına nasıl bir anlam taşıyor? Bu süreçte atölyeleriniz ve üretiminiz nasıl etkilendi?

Yaşadığımız deprem felaketi, sadece insan hayatını değil, bölgenin kültürel ve ekonomik hafızasını da derinden etkiledi. Bu açıdan Hatay sarısını yaşatmak, bizim için çok daha büyük bir anlam kazanıyor. Artık sadece bir ipek türünü korumak değil; aynı zamanda bu toprakların binlerce yıllık üretim kültürünü, emeğini ve hafızasını da yaşatmak söz konusu. Hatay sarısı, bölgenin kimliğinin, zanaat bilgisinin ve dayanıklılığının simgesi hâline geldi. Elbette süreç atölyelerimizi ve üretimimizi de etkiledi. Bir süreliğine üretim aksadı, atölye gördüğü hasar yüzünden geçici olarak durdu, çalışma arkadaşlarımız dağıldı, kimini kaybettik, kiminin evleri yok oldu, lojistik zorlaştı. Oldukça zor bir

dönemdi. Ancak tüm bu zorluklar, aynı zamanda dayanışmanın ve sabrın değerini de gösterdi. Bugün geldiğimiz noktada hem üretimimizi sürdürebiliyor hem de bu mirası gelecek kuşaklara aktarmak için çalışıyoruz. Felaketin gölgesinde bile, Hatay sarısının ve bölgemizin hikâyesini yaşatmak, tüm emeğimizi anlamlı kılıyor.

Bölgedeki kadınların üretim sürecine dahil olması, Hatay’da nasıl bir sosyal dönüşüm yarattı? İpek, oradaki kadınlar için sadece bir iş mi yoksa bir “iyileşme” yolu mu?

Bölgede kadınların Hatay sarısı üretim sürecine dahil olması, sadece ekonomik bir kazanım değil, aynı zamanda güçlü bir sosyal dönüşümün de önünü açtı. Kadınlar, üretim sürecine katılarak hem kendi becerilerini ve yaratıcı potansiyellerini keşfediyor hem de toplumsal bağlarını güçlendiriyor. Özellikle depremden sonra atölyelerde ilk defa bir araya gelebilmek ve birlikte çalışmak, bir arada olmak, birbirlerini görmek kadınlara çok iyi geldi; bu dayanışma ve paylaşım duygusu, sürecin en değerli yanlarından biri oldu. İpek, burada kadınlar için sadece bir iş değil; aynı zamanda bir iyileşme ve güçlenme yolu. Depremin yarattığı travma, kayıplar ve zorluklar içinde üretim, onlara hem zihinsel bir odak hem de yaşamlarına dokunan somut bir umut sunuyor. İpek, ellerinde bir ürün olarak somutlaşsa da asıl değeri kadının kendi emeği ve yaratıcılığıyla bulduğu iyileşme sürecinde ortaya çıkıyor. Bu yüzden Hatay sarısı, bölgedeki kadınlar için hem ekonomik hem de duygusal bir miras, bir yeniden doğuş alanı anlamına geliyor.

Tüm Hatay sarısı ailesi sürecin başından sonuna birlikte ve keyifle bir arada üretim yapıyor

Başrolde doğallık ve vicdan var: Barış İpeği

Emel Duman'ın üretimlerinde "Barış İpeği" ve kimyasaldan uzak, doğadan gelen malzemeleri kullanarak yapılan üretim modeli öne çıkıyor.

Barış İpeği, temelini Hindistan'daki "Ahimsa" yani; hiçbir canlıyı incitmek ve her canlının ruhuna saygı duymak öğretisinden alan, etik ve ekolojik bir üretim modeli olarak karşımıza çıkıyor. Bu üretim biçimi yaşama saygıyı ve şiddetsizliği baz alıyor. Geleneksel ipek üretiminde iplikleri parçalamasın diye koza içindeki ipekböceği öldürülürken; Barış İpeği'nde ipekböceğinin kelebeğe dönüşmesi ve kozayı delerek özgürce dışarı çıkması bekleniyor. Yani hiçbir canlı, üretim uğruna feda edilmiyor. Üretim süreci; yumurta, tırtıl, koza ve kelebek evrelerinden oluşan doğal yaşam döngüsünü kesintiye uğratmadan gerçekleştiriliyor. Bu üretim biçimi; hayvan haklarını, çevreyi ve sürdürülebilirliği merkeze alan "Etik Moda" anlayışının bir parçası olarak moda dünyasındaki yerini belirliyor. Geleneksel üretimde "atık" veya "bozuk" olarak görülen delik kozaların, akademik çalışmalarla aslında kaliteli ve dayanıklı kumaşlara dönüşebileceğini kanıtlayarak ekonomik ve kültürel bir değer yaratıyor. Özetle Barış İpeği; tekstil üretimini sadece ticari bir faaliyet olarak değil, doğaya ve yaşam hakkına duyulan derin bir saygının ifadesi olarak gören bir "vicdanlı üretim" modeli olarak Emel Duman'ın üretimlerinde karşımıza çıkıyor. Duman, kendi tezgâhında, kendi üretimi olan ipeklerden ürettiği kumaşlara, doğadan ilham alarak, yapraklar, çiçekler kullanarak desen veriyor.

**İZLERİ TAKİP ET,
HİKAYEYİ PAYLAŞ.**

Anadolu yaban hayatının saklı hikâyeleri

Türkiye'nin tek bir tür üzerine yapılmış ilk yaban hayatı belgesellerine imza atan, TRT'den emekli yapımcı ve yönetmen Ece Soydam ile Anadolu yaban hayatını, merakı, sabrı, cesareti ve kameranın arkasında kalan için inceliklerini konuştuk.

Kimi zaman haftalarca aynı noktada sessiz bir bekleyiş işini sevmek... Kimi zaman yangınların ortasında kalarak tüm emeklerini yok sayabilmek... Kimi zaman gördüğün bir rüyanın peşine düşmek, kimi zaman ise bildiğin her şeyi unutarak merak etmek... Üretmek, ürettiğini paylaşmak, peşine düştüğün şey her neyse ona bir değer katmak... Ancak işini aşkla yapabilenlerin

anlayacağı bir dil kurmaktır belgeselcilik. Kiminin beğenmeyip de deli işi dediği, kiminin hayranlıkla ulaşılmaz gördüğü... İşte son yirmi beş yılda ürettiği yapımlarla TRT'nin yetiştirdiği önemli belgeselcilerden biri olan Ece Soydam, yıllarca bu yolları hevesle yürüyüp, üzerine bir de erken denecek bir yaşta emekli olarak arayışına devam eden cesur bir isim. Soydam, TRT'de başlayan ve bugün bağımsız projelerle devam eden yolculuğunda, yalnızca etkileyici görüntüler üretmekle kalmıyor;

doğayla kurulan ilişkinin etik, bilimsel ve insani boyutlarını da tüm yapım süreçlerinde tartışmaya açıyor. Ece Soydam, aynı zamanda Anadolu yaban hayatını merkeze alan belgeselleriyle Türkiye'de bu alanda en kapsamlı ve nitelikli görsel arşivlerden birini oluşturan yönetmenlerden biri... Anadolu yaban koyunu, kara akbaba, kurt ve karakulak gibi ekosistemin kilit türlerini odağına alan çalışmalarla, yalnızca etkileyici görüntüler sunmakla kalmayıp bu türlerin habitattarı,

Ece Soydam, Yönetmen

Onun için kamera bir araç, asıl mesele doğayı anlamak ve onunla aynı dili konuşabilmek... Yıllar boyunca TRT ekranlarına taşıdığı yaban hayatı belgesellerinde yalnızca görüntü üretmedi; Anadolu'nun ritmini dinledi, hayvanların davranışlarını gözlemledi, doğanın içinde yaşayarak saklı hikâyeleri ekrana taşıdı.

davranışları ve karşı karşıya oldukları tehditler konusunda da güçlü bir farkındalık oluşturmayı başarmıştır. İnsanüstü bir çabayla, zorlu arazi koşullarında, işini severek yıllarca çalışan Ece Soydam, 2024 yılında TRT'den emekli olduktan sonra pek çok festivalde jüri üyesi olarak yer almış, aynı zamanda yine bir ilke imza atarak Türkiye'nin ilk yaban hayatı festivalini gerçekleştirmiştir. Tüm bunları keyifli bir röportajla TRT Vizyon dergisi okuyucularıyla paylaşan Soydam ile Türkiye ve dünyada yaban hayatı belgeselciliği üzerine de önemli bir değerlendirme yapma fırsatı elde ettik.

Öncelikle sizi tanımayanlar için kısaca mesleki yaşamınızdan bahsederek başlayalım...

Elbette... Yaban hayatı çocukluğumdan beri çok meraklı olduğum konulardan biriydi. Dolayısıyla mesleki kariyerim de daha çok bu alanda şekillendi. Kurt, kara akbaba, boz

ayı, yaban koyunu, karakulak... Hepsiyle ilgili belgesel yapma şansım TRT'de oldu. Her bir projemiz ikişer yıl sürüyordu. İlk projem "Bozkırın Çocukları - Anadolu Yaban Koyunu"ydü. 2002 - 2004 yılları arasında gerçekleştirdik ve bu yapım Türkiye'de tek bir yaban hayvanı türü üzerine yapılan ilk belgesel oldu. Çekime gittiğimizde genellikle 15 - 20 gün arazide kalıyorduk. Yıl içinde toplam 140 gün çekim yaparak belgeseli tamamladık. İlk başladığım dönemlerde yaban hayatı belgesellerinin gerektirdiği bu çalışma şeklini çok fazla anlatmak ve ikna etmek zorunda kaldım. Çünkü doğada istediğiniz sahne için günlerce beklemeniz gerekiyor. Yaban koyunu belgeseli izleyicinin çok ilgi gösterdiği bir iş olunca akbabanın da yolunu açtı ve "Dev Kanatlar - Kara Akbaba" belgeseliyle devam edebildik. Yaban hayatı belgeselleri dışında çok istediğim bir başka proje de Kızılderililerle

ilgiliydi: "Oturun Boğa'nın İzinde". Bu belgesel, soykırıma uğramış halklardan biri olarak Kızılderililerin geçmişini ve bugününü anlatıyordu. Yurt dışında yaptığımız ikinci belgeseli ise Kanada'nın kutup bölgesinde bir Inuit köyünde çektik. Bu iki yurt dışı belgesel dışında kalan tüm çalışmalarım Türkiye'nin yaban hayatı üzerine oldu. Yaptığımız bu belgeseller, Türkiye'nin yaban hayatını yalnızca ülkemizde değil, yurt dışında da tanıtmak için büyük bir fırsat sağladı. "Türkiye'de yaban koyunu var mı?", "Bu kedi türü Türkiye'de yaşıyor mu?" gibi sorular geldikçe, bu konudaki ilk çalışmalarını yapmış olmanın önemini de tekrar anlıyoruz. Şu an elbette çok daha fazla üretim var. Teknik imkânlar da çok gelişti. Ama biz TRT'nin kamu yayıncısı olarak üstlendiği bu görevi ilk kez ekranlara taşıyarak önemli bir boşluğu doldurmaya katkı sağladık.

Ece Soydam, belgesel yönetmeni kimliğinin ötesinde, doğayla kurduğu bağı, bir yaşam şekline dönüştüren isimlerden biri. Bugün TRT'den emekli olsa da üretmeye, sahada olmaya ve yaban hayatının hikâyesini anlatmaya aynı tutkuyla devam ediyor.

“TRT’den emekli oldum ama işten emekli olmadım”

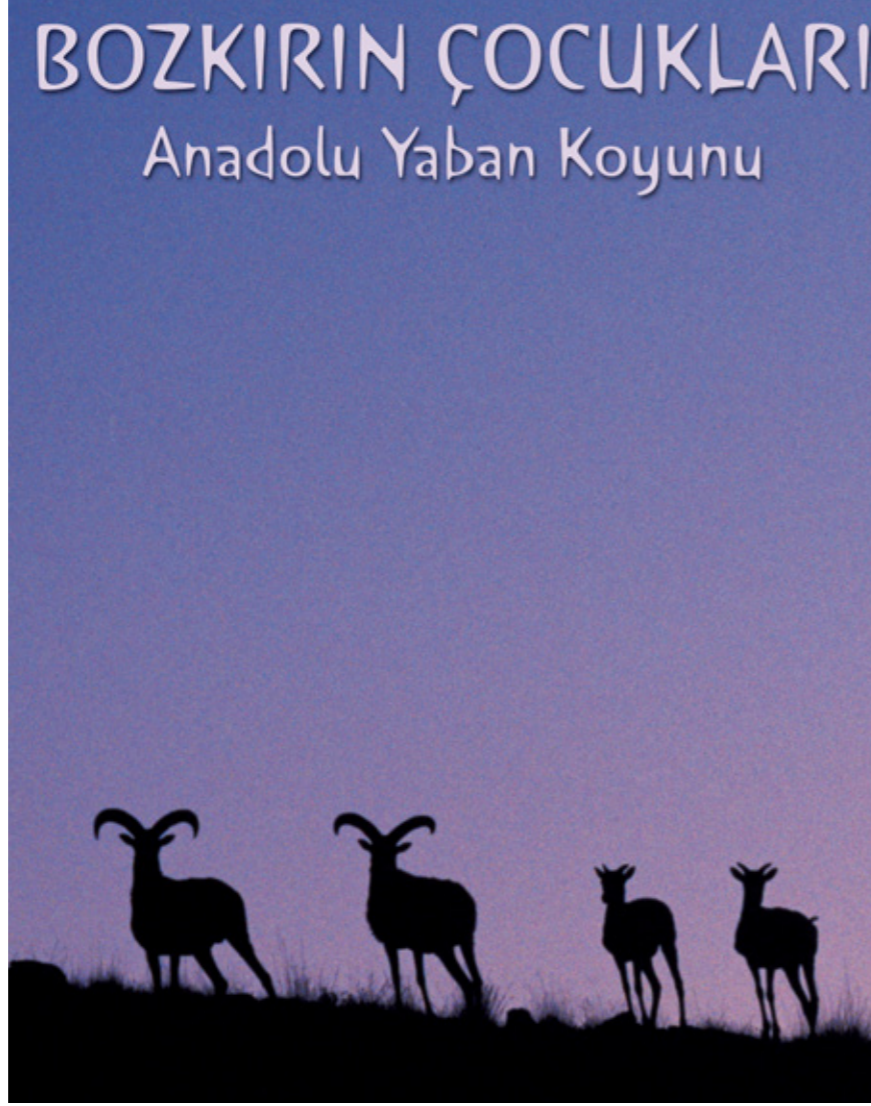
TRT’den erken bir emeklilikle ayrıldınız ama belgesel yapmaya da devam ediyorsunuz. Emeklilik sonrası neler yapıyorsunuz?

2024 yılında TRT’den emekli oldum ama işten emekli olamadım diyebilirim. Ben yine belgesel yapmaya devam ediyorum. Mart 2026’da tamamlamayı planladığım, kulaklı orman baykuşlarını konu alan bir belgesel yapıyorum şu an. Kültür Bakanlığının belgesel destek fonu katkısıyla gerçekleştiriyorum bu belgeseli.

Daha farklı bir iş olarak da, Mayıs 2025’te Ankara Uluslararası Yaban Hayatı Belgesel Film Festivali’ni düzenledim. Türkiye’de bu türde ilk kez gerçekleştirilen bir organizasyon oldu. Birçok ülkeden gelen yaban hayatı belgeselcileriyle Türkiye’de bu alanda çalışmaya başlayan profesyonelleri ve gençleri bir araya getirme şansımız oldu. Belgesel gösterimleri, söyleşiler, sunumlar yaptık. Gerçekten çok verimli ve güzel geçti. Ama fon bulmanın zorlukları nedeniyle tek seferlik bir organizasyon olarak kalacak gibi görünüyor ne yazık ki.

İzlediğimiz yaban hayatı belgesellerinde sürekli bir aksiyon ve kanlı av sahneleri yer alıyor. Açıkçası aksiyonu sürekli burada arayan yapımlar, bir izleyici olarak beni çok rahatsız ediyor. Alanın uzmanı bir yapımcı ve yönetmen olarak size soralım; “aksiyon olmadan yaban hayatı belgeseli olmaz mı?”

Evet, birçok yaban hayatı festivalinde de tartışılan, çok fazla belgeselcinin ve tabii benim de eleştirdiğim bir konu bu. Ne yazık ki reyting odaklı televizyon işlerinde sürekli av sahneleri, aksiyon, dramatik sahneler

beklentisi var. Oysa doğada işler böyle yürümüyor. Mesela bir aslan günde yaklaşık 20 saat uyur. Belgeselde bunu elbette bire bir gösteremezsiniz ama aslanları “doğanın katilleri” gibi tanımlamalarla yalnızca av üzerinden anlatmaya çalışırsanız, bu türü eksik tanıtarak büyük bir hata yapmış olursunuz.

Bizim yaptığımız belgesellerde bir av sahnesine denk gelmek doğanın gerçeği olduğu için elbette değerlidir ama hiç olmasa da olur. Çünkü doğada bana göre sıkıcı hiçbir şey yok. Çekmek istediğiniz türü araştırırken, küçük detaylardan çok güçlü sahneler yakalayabiliyorsunuz. Av ya da aksiyon benim için hiçbir zaman öncelik olmadı. Av sahnesi çektiğimizde bile bunu belgeselin ana teması olarak değil, doğal yaşamın bir parçası olarak göstermeyi tercih ettim.

“Eskiye göre bu alanda çalışan insan sayısı da ciddi şekilde arttı”

Türkiye’de ilk kez yaban hayatı belgeselciliği üzerine bir festival düzenlediniz, hem yurt içinden hem de yurt dışından birçok filmi izleme şansınız oldu. Bir kıyaslama yaptığımızda bu alan Türkiye’de ne durumda?

Biz bu alanda ne yazık ki çok yeniyiz. Örneğin BBC’nin yaklaşık 60 yıldır doğa ve yaban hayatı belgeselciliği üzerine özel birimleri var. Diğer ülkelerde de benzer yapılar mevcut. Büyük bütçelerle ve ekiplerle, uzun çekim süreleriyle çalışıyorlar. Ben bu işe başladığım yıllarda Türkiye’de aktif olarak yaban hayatı belgeseli yapan neredeyse hiç kimse yoktu. Son dönemde teknik ekipmanların erişilebilir hâle gelmesiyle bu alana ilgi arttı. YouTube üreticileri, arşiv amaçlı görüntüler çekenler, belgesel üretmek isteyenler çoğaldı. Festivali de bu yüzden düzenlemek istedim aslında. Herkesi bir araya getirmek

ve yurt dışında bu işi yapan insanlarla buluşturmak görev gibi geldi bana. Yıllardır yurt dışında bu türde festivallere katıldım; gerçekten okul gibi oluyor. Yönetmenlerle, yapımcılarla tanışıyorsunuz. Teknik konulardan etik meselelere kadar birçok şeyi tartışabiliyorsunuz. Türkiye’de yaban hayatı belgeselciliği hâlâ emekleme aşamasında ama teknik imkânlar arttıkça ve hikâye anlatımı güçlendikçe çok daha iyi bir noktaya geleceğini umuyorum. Çünkü eskiye göre bu alanda çalışan insan sayısı da ciddi şekilde arttı.

“Türkiye’de yaban hayatı belgeseli olabilecek çok fazla konu var”

Türkiye’de bu alanda belgesel üretiminin az olmasının bir sebebi de yaban hayatının tükeniyor olması olabilir mi?

Türkiye’de yaban hayvanları için yaşam alanları giderek daralıyor ama Türkiye yine de yaban hayatı bakımından çok zengin bir ülke. Avrupa’da büyük memeliler neredeyse yok oldu. Yıllar önce Almanya’ya tek bir ayı gelmişti ve yerleşimlere yaklaştığı için hemen öldürüldü. Türkiye’de boz ayı, kurt, yırtıcı kuşlar, bayrak türler dediğimiz Anadolu parsı, Akdeniz foku gibi çok değerli türler var. Ayrıca yalnızca tür olarak değil, belli bir bölgenin yaban hayatını çalışmak da mümkün.

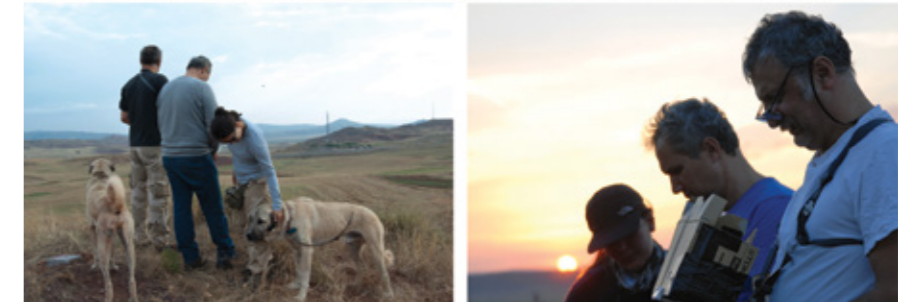
Yani bana göre Türkiye’de yaban hayatı belgeseli olabilecek çok fazla konu var. Ancak belgesel üretiminin az olmasının asıl nedeni, bu işe çok zaman harcamak gerekmesi sanırım. Artık hiç kimse o kadar sabırlı değil. Çekmek ve hemen göstermek istiyorlar. Bu yüzden belgesel yerine YouTube ve sosyal medya içerikleri daha fazla belki de. Yalnızca fotokapan ya da birkaç yaban hayvanı görüntüsü çekerek belgesel yapılamıyor ne yazık ki. Aslında yaban hayatı belgeseli yapmak illa yapımı iki yıl sürecek, dört mevsim çekim yapılacak anlamına da gelmiyor. Çok daha kısa süreli bir konu, örneğin birkaç günlük bir göç öyküsü de belgesel konusu olabilir. Önemli olan karar vermek, araştırma yapmak, hikâyeyi oluşturmak, sonra da bu plana göre çekim ve kurgu yapmak. Çekim ve kurgu öncesi çalışmaya çok daha fazla önem verilmesi gerektiğini söylüyorum hep. Yaban hayatı içerikleri yalnızca görüntü çekmek gibi algılanıyor bazen. Oysa çekim öncesi çok iyi bir araştırma ve planlama yapmak gerekiyor. Yaban hayatı belgeselciliği,

Çekim ekibinin kulübeleri, araziye aylar öncesinden kuruluyor ve hayvanların kulübenin varlığına alışması sağlanıyor

Ece Soydam ve kameraman Erol Yazıcı, tek bir an için kulübede saatlerce bekliyor

Yönetmen Ece Soydam, kameramanlar, Erol Yazıcı ve Atilla Arslan ile sahada çalışırken

belgesel sinemanın bir parçası sonuçta. Sanatsal yönü, içeriği, matematiği bakımından belli bir standartta olması gerekiyor. Teknik ekipmana ulaşmak artık daha kolay olsa da belgesel üretimi belki de bu nedenle aynı oranda artmıyor.

Türkiye'de belgesel TRT dışında daha çok amatör gruplar tarafından ayakta tutuluyor ve yaban hayatı belgeseli biraz daha tehlikeli görüldüğü için tercih edilmiyor olabilir mi?

Öncelikle, yaban hayatı belgeselciliği aslında amatör olarak da yapılabilecek bir iş. Biraz da seçtiğiniz türe ve konuya bağlı. Elbette kurt belgeselini amatör olarak yapmak zor ama yaban hayatı belgeseli sadece büyük yırtıcılardan ibaret değil. Arka bahçenize gelen saksıgan, kirpi, tilki bile belgesel konusu olabilir.

Örneğin şu anda çektiğimiz kulaklı orman baykuşları, köyün içinde yaşıyorlar. Bir ev sahibinin bahçesinde oturup çekim yapabiliyoruz. Tehlike konusuna gelince; bizim bu işi yaparken en öncelikli görevimiz tehlikeye girmemek. Çünkü siz zarar görürseniz çektiğiniz hayvana da zarar vermiş olursunuz. "Ayı, TRT ekibine saldırdı" gibi başlıklar çıkar ve suç hayvana yüklenir. Silah asla taşımıyoruz, buna karşıyım. Sadece küçük bir biber gazı taşıyoruz. Onu da yıllar boyunca sadece bir kez kullanmak zorunda kaldık. Kurt belgeseli sırasında Sankamış'ta gece çekiminde bir ayı çekim kulübemize tırmanmaya çalıştı. Sessizce biber gazı sıktık ve hayvan uzaklaştı. Panik yapmamak, gürültü çıkartmamak ve konuşmamak çok önemliydi. Açıkçası arazide benim için en büyük tehlike keneler ve böcekler. Araziden döndüğümde çoğu zaman her yerim şişmiş hâlde dönüyorum.

Çoğu BBC ya da Discovery belgeselinde hayvanlara çeşitli isimler verildiği, insan gibi karakterize edildiği görülüyor. Siz nasıl bakıyorsunuz bu konuya?

Eskiden bu çok eleştirilen bir konuydu. Çünkü hayvanlara isim verildiğinde insani özellikler yükleniyor. Oysa bir kurt, bir yaban koyununun yavrusunu avladığında "kötü" ya da "katil" değildir, yalnızca doğası gereği hareket ediyordur. Son yıllarda izleyiciyle bağ kurmak için tek bir bireyi takip ederek ona isim veren yapımlar arttı. Ama çok dikkatli olmak gerekiyor. Ben hayvanlarla ilgili bir belgesel yapmayı başka kültürlerle ilgili belgesel yapmaya çok benzetiyorum. Yani biz sadece

kendi kafamızdaki kodlarla başka bir türe ya da başka bir kültüre bakıyoruz. Bir kültürde bir karşılaşmada el sıkışmak nazik bir davranışken başka bir kültürde üstünlük taslamak anlamına gelebiliyor. Aynı şey hayvanları anlatırken de söz konusu. Bizim kodlarımıza göre onları anlatmak değil, o doğayı olduğu gibi anlatmaya çalışmak önemli.

Biz bugüne kadar belgesellerin içinde hayvanlara isim vermedik ama akbaba belgeselinde çekim sırasında bir hayvana isim verdiğimiz oldu. O da yaklaşık dört ay yuvada takip ettiğimiz kara akbaba yavrusu Osman'dı. Osmande isimli bir bölgede yer aldığı için yavruya Osman ismini vermiştik. Osman da çok tembel çıktı. Normalde yaklaşık 130 günde uçuşması gerekirken, günler geçti ama bizim Osman uçmadı. Biz sürekli TRT'yi arıyorduk "Lütfen kamera gününü uzatalım" diye. Bütün TRT artık o yavru akbabayı tanıyordu. Herkes bize "Osman uçtu mu? Ne durumdasınız?" diye soruyordu. Neyse sonunda Osman uçtu, ama uçana kadar da bizi çok bekletti. Bu isimlendirmeyi sadece kendi aramızda kullandık, belgeselde kullanmadık.

Bu işe başlayacaklara ne tavsiye edersiniz?

Öncelikle bol bol araştırmak, okumak, izlemek ve kendi sınırlarını çok iyi tanımak. Karakter özelliği olarak düşünürsek, bir kere arazide rahat olamayan, sabırsız ya da titizliğe aşırı takıntılı biri için çok zor. Ben yaban koyunu belgeselinde 20 gün yıkanmadım mesela. Bu benim rekorumdur. Toz toprak

içinde olmaya, gerektiğinde yerlerde sürünmeye, böcektir, yılandır, akreptir bunları etrafında görmeye razı olacaksınız. Bu ortamda elbette ben de rahatsız oluyorum ama bir şekilde o ortamda olmak zorunda olduğum için bu duruma katlanmaya çalışıyorum. Buna hiç dayanamayacak biri asla bu işi yapmamalı. Bir de gerçekten sabır... Bazen haftalarca bekliyorsunuz ve hiçbir şey alamıyorsunuz. Burada hem fiziksel hem de psikolojik olarak dayanıklı olmanız gerekiyor. Günde 3 - 4 saat uyuyarak, sürekli aynı şeyi yapıyoruz ama hayvan gelmiyor mesela... Bu tarz şeylere alışmak gerekiyor. Bunları yapamayacak biri için bu iş işkence olabilir. Bizimle birlikte gelip çok dönen arkadaşımız oldu. Kulübemizin içinde hiç konuşmadan saatlerce beklemek de çok zorlayıcı olabiliyor. Bana göre işin en güzel yanlarından biri bu çünkü zamanla çok daha iyi görmeye ve duymaya başlıyorsunuz, gerçekten çok güzel bir his. Ama bu kimilerine göre boğucu ve biraz da klostrifik olabilir.

Çok iyi bir planlama ve disiplin de şart... Çoğu zaman A, B planı yetmez; C, D, E planlarınız olmalı. Çünkü yayınlandığında kimse sizin ne yaşadığınızı bilmiyor, sadece 50 dakikalık iyi bir hikâye görmek istiyor. Son olarak, ekibinizi küçük tutmanız da çok önemli. Genelde iki kişiyiz: Kameraman ve ben. Kalabalık ekip yaban hayatı çekiminde dezavantaj olabiliyor. Koku, ses, hareket hayvanı kaçırabilir.

Çekimleriniz esnasında orman yangınlarını gördünüz. O zamanlar neler yaşadınız, planlarınızı nasıl etkiledi?

Karakulak belgeselinde bir orman yangını ile karşılaştık. Karakulak çok etkileyici bir kedi türü. Türkiye'de sadece güneybatıda yaşıyor. Bizim asıl çekim alanımız olan Muğla'da 2023 yılının en büyük orman yangınında biz oradaydık ve o yangınlar bizim çekimlerimizi altüst etti. Biz çekimlerden aylar önce kulübelerimizi kuruyoruz, hayvanların gözü o görüntüye alışsın diye. Çekim kulübelerini kurduğumuz ve en verimli olacağını düşündüğümüz yer bir anda yangın nedeniyle ancıların istilasına uğradı. Dolayısıyla orayı terk etmek zorunda kaldık. Karakulakların yaşam alanlarının büyük bölümü yangında yok olunca, bu durumu belgeselin içine almak zorunda kaldık. Çok acı ama gerçek bir hikâye oldu.

"Kuzey", Soydam'ın Anadolu yaban hayatı dışında yaptığı ikinci yurt dışı projesi

2018, TRT ekibi "Kuzey" belgeselinin çekimlerinde Kanada'da zorlu doğa koşullarında çalıştı

Bir yandan da bu belgeseller için onların yaşam alanına giriyorsunuz, bu durum insan ve yaban hayatı çatışması doğuruyor bir yandan da...

Evet, yaban hayatı belgeselcileri için bu konu çok önemli. Sonuçta biz onların alanlarına giriyoruz. Ben bu yüzden silah taşımak istemiyorum. Bizim onların alanına saygı duymamız ve dikkatli olmamız gerekiyor.

Bizim yaptığımız bir hareket nedeniyle yaban hayatlarının hayatı tehlikeye girmemeli. Ayrıca çekimden sonra arkamızda iz bırakmamalıyız. Örneğin biz çekim kulübelerimizi millî parklarla birlikte kuruyoruz. Sonrasında ya kaldırılıyor ya da bilimsel amaçlarla kullanılıyor. Bu hassasiyeti her zaman gözetiyoruz.

Ece Soydam, geçtiğimiz yıl kasım ayında düzenlenen TRT Uluslararası Belgesel Günleri'nin Uluslararası kategorisinde jüri üyesi olarak da görev aldı

Tarihe vakfedilmiş bir ömür

Ulusal ve uluslararası alanda tarih, akademi ve ilmi sahada sayısız katkısıyla büyük bir değer olan, derin arşiv bilgisi ve geniş kültürel perspektifiyle bir nesle değil, pek çok nesle dokunan duayen tarihçi Prof. Dr. İlber Ortaylı tedavi gördüğü hastanede 78 yaşında yaşamını yitirdi.

Savaşlar, siyasi görüşler, imparatorluklar, beylikler, devletler, entrikalar, saraylar, binalar, ünvanlı ya da ismi dahi bilinmeyen insanların yaşadıkları, yaşattıkları... Geçmişten bugüne gerçeklikleri ve hikâyeleriyle; "tarih". En basit tanımıyla, insanların yüzyıllar içinde yaşadıklarını inceleyen ve anlamlandırmaya çalışan tüm unsurları barındıran bilim dalı. İnsan topluluklarının faaliyetlerini, kültürel, ekonomik ve siyasi olaylarını, yer ve zaman göstererek, belgelere dayalı, sebep-sonuç ilişkisi içinde ve nesnel bir şekilde inceleyen disiplin. Belki birileri için zor ve sıkıcı. Ancak kuşkusuz

merak ettiğimiz, anlamaya çalıştığımız, bugünü etkileyen ve geleceği şekillendiren sonsuz bir birikim. Yazılı kaynaklardan, sözlü anlatımlara kadar geniş bir yelpazede, sayılamayacak kadar çok bilginin insanoğluna bahşedilen hafızası. Bu bilim dalı şüphesiz, geçmişin tozlu sayfalarında ya da kapalı kapılar ardında kaybolmaması ve doğru bilgiye ulaşmamız için yıllarca okuyarak ve yorumlayarak bizi bize anlatan, aktaran bilim adamlarıyla tamamlanır. Sıkıcılıktan uzak, ilgi çekici bir hâle dönüştüğünde ise toplumu aydınlık geleceğe çok daha kolay taşıyabilen mucizevi bir formül olur. Pek çok değerli tarihçi kendilerini vakfettikleri bu yol sayesinde

sunduklarıyla cemiyetleri aydınlatmıştır. Ulusal ve uluslararası alanda tarih, akademi ve ilmi sahada verdiği sayısız katkıyla büyük bir değer olan Prof. Dr. İlber Ortaylı da o yeri doldurulması kolay olmayan isimlerden biridir.

Önemi bir entelektüel figürdü

Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz değerli bilim insanı, tarih anlatımını akademik sınırların dışına taşıyarak hem derin arşiv bilgisi hem de geniş kültürel perspektifiyle, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan tarihsel sürekliliği kendine özgü bir üslupla ele aldı. Onun anlatımında tarih, yalnızca geçmişin kaydı değil; dil, mimari, diplomasi ve gündelik

yaşamın iç içe geçtiği canlı bir organizma olarak dimağlara yer etti. Bu nedenle Ortaylı'yı dinleyen ya da okuyanlar, yalnızca bilgi edinmekle kalmaz, aynı zamanda konunun üzerinde düşünmeye yönlendirilmiş olurdu. Değerli tarihçi, üslubu ve bilgi birikimiyle yaş gözetmeksizin hemen herkese tarihi sevdiren dinletmeyi de başardı. Ortaylı'nın en dikkat çekici yönlerinden biri, tarih disiplinine yaklaşımındaki titizlikle birlikte halkla kurduğu doğrudan iletişimdi. Akademik ciddiyetini korurken, zaman zaman sert ve esprili diliyle geniş kitlelerin ilgisini çekmeyi sağladı. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun çok katmanlı yapısını anlatırken, coğrafya bilgisi, dil hâkimiyeti ve karşılaştırmalı tarih yaklaşımıyla öne çıktı. Bu yönleriyle, İlber Ortaylı, yalnızca bir tarihçi değil, aynı zamanda modern Türkiye'de tarih bilincinin şekillenmesine katkı sağlayan önemli bir entelektüel figürdü.

Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz değerli bilim insanı, tarih anlatımını akademik sınırların dışına taşıyarak Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan tarihsel sürekliliği kendine özgü bir üslupla ele aldı.

"Yaşayan tarih" olarak nitelendirildi

Türk tarihçiliği, Osmanlı ve Rusya tarihi alanındaki çalışmalarıyla tanınan, duayen akademisyenin eğitim hayatı ve yaşamı elbette herkesin bildiği üzere başarı basamaklarıyla döşeli.

21 Mayıs 1947 tarihinde müttefik işgali altındaki Avusturya'nın Bregenz şehrinde doğan ünlü tarihçi. Annesi Şefika Ortaylı, Stalingrad'da Rus dili ve edebiyatı eğitimi almıştır. Kırım doğumlu babası ise Kırım tarihi ve Tatarlar üzerine eser ve makaleleri Türkçeye çevirmiş bir uçak mühendisi olan Kemal Ortaylı'dır. Türkçe, Almanca ve Rusçanın konuşulduğu çok dilli bir aile ortamında büyür. İkinci Dünya Savaşı sonrası, iki yaşındayken ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç eder Ortaylı. İlk ve orta öğrenimini İstanbul Avusturya Lisesi'nde tamamlarken 1965 yılında Ankara Atatürk Lisesi'nden mezun olur. İlber Ortaylı, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yeniçağ Tarihi Bölümü'nde lisans eğitimi alır; üniversitede Prof. Dr. Halil

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri Töreni'nde, tarih alanında ödüle layık görülen Prof. Dr. İlber Ortaylı'ya ödülünü takdim etmişti

İnalçık ve Prof. Dr. Şerif Mardin gibi alanında önemli akademisyenlerin öğrencisi olur. Ardından Viyana Üniversitesi'ne giderek Slav ve Doğu Avrupa dilleri üzerine yüksek ihtisas görür. Değerli tarihçi, Chicago Üniversitesi'nde yüksek lisans çalışmasını Prof. Dr. Halil İnalçık danışmanlığında gerçekleştirir. 1974 yılında Ankara Üniversitesi'nde "Tanzimat Sonrası Mahalli İdareler" tezi ile doktor ünvanını alır. Aynı fakülte 1979'da "Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu" çalışmasıyla doçent olur. İlber Ortaylı'nın, 1981'de Ayşe Özdolay ile yaptığı evlilikten Tuna adını verdiği kızı dünyaya gelir. 1983'te görevinden istifa eder ve Paris'te Ecole des Hautes Etudes, Berlin Feri Üniversitesi ve Princeton Üniversitesi'nde, Viyana, Moskova, Roma, Münih, Strasbourg, Yanya, Sofya, Kiel, Cambridge, Oxford ve Tunus üniversitelerinde misafir öğretim üyeliği yapar, seminerler ve konferanslar verir. Yeri ve yabancı bilimsel dergilerde 16 ile 19. yüzyıl Osmanlı tarihi ve Rusya tarihi ile ilgili makaleler yayınlar.

ODTÜ'de 1988'de bir süre doçent olarak görev yapan başarılı tarihçi, aynı yıl Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İdare Tarihi Bilim Dalı Başkanı olarak göreve başlar ve profesörlük ünvanını kazanır. 2002 - 2014 yılları arasında Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Hukuk Tarihi dersleri verir ve emekli olduktan sonra da burada misafir öğretim üyesi olarak ders vermeye devam eder. Ayrıca konuk öğretim üyeliği yaptığı okullardan biri de Bilkent Üniversitesi'dir. Prof. Dr. İlber Ortaylı, 2018 yılında ise kişisel kütüphanesini Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi'ne bağışlar. Ortaylı tarih bilimine adanmış ömrüyle toplum tarafından "yaşayan tarih" olarak nitelendirilmiştir.

Önemli görevler üstlenerek değerli ödüller kazandı

Türkiye'nin akademik ve kültürel hafızasına yön veren isimlerin başında gelen Prof. Dr. İlber Ortaylı, 2005 yılında Topkapı Sarayı

Prof. Dr. İlber Ortaylı, tüm birikimini toplumla paylaşan bir tarihçiydi

Hayatı boyunca bu milletin geleneksel değerlerini, millî ve manevî değerlerini savunan, tarihi kitlelere sevdiren Ortaylı'nın en dikkat çekici yönlerinden biri, tarih disiplinine yaklaşımındaki titizlikle birlikte halkla kurduğu doğrudan iletişimdi.

Müzesi Başkanı olarak tayin edildi. Yedi yıl bu görevde kaldıktan sonra 2012 yılında emekli oldu. Pek çok kez Topkapı Sarayı'nın Osmanlı devlet yapısını, kültürünü ve dünya ile ilişkilerini yansıtan çok özel bir merkez olduğunu, sıradan bir müze olmadığını vurguladı ve burada çalışmanın büyük bir sorumluluk olduğunu altını çizdi. Müzenin müdürlük görevini üstlenirken çok sayıda yabancı devlet adamına ve kraliçeye, pek çok ziyaretçiye müze gezisi sırasında bizzat eşlik ederek onlara Topkapı Sarayı'nın eşsiz güzelliğini ve tarihini anlattı. Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın tüm yaşamı boyunca kaç dil öğrendiği ve bildiği konusu çeşitli mecralarda merak uyandırarak çok konuşulsa da Türkçe; ileri seviyede Almanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca ile Rusçanın yanı sıra Arapça, Farsça, Latince, İbranice ve Yunanca gibi başka dillere olan hâkimiyeti

Prof. Dr. İlber Ortaylı, Topkapı Müzesi Müdürlüğü görevini üstlendiği dönem İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth'e eşlik ederken tarihi bilgiler veriyor (2008)

de bilinmekteydi. Ortaylı, çok dilli olması hakkında yazılan efsanelere karşı sessiz kalmayı ve "Ben tarihçiyim, tabii ki bazı dilleri bileceğim" demekle yetindi. 2018 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı danışmanlığı yapan kıymetli tarihçi, Millî Saraylar Bilim ve Değerlendirme Kurulu'nun 2010 - 2018 yılları arasında başkanı, Millî Saraylar Danışmanlar Komitesinin üyesiydi. Ayrıca Türk Tarih Kurumu Bilim Kurulu, Uluslararası Osmanlı Etüdüleri komiteleri yönetim kurulu, Avrupa İnanoloji Cemiyeti ve Avusturya-Türk Bilimler Forumu üyeliğinde bulundu. Sayısız makale ve kitabın yazarı olan Ortaylı, 2001 yılında Aydın Doğan Ödülü'nü, 2006 yılında İtalya'da Lazio bölge yönetiminin başlattığı ve her yıl devam etmesi öngörülen Akdeniz Festivali'nde toplumsal ve kültürel

tarih alanındaki "Avrupa ile Akdeniz arasında Lazio" ödülünü aldı. 2007 yılında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin imzasıyla, Rusya tarafından, Rus dilini ve kültürel mirasını yayan, ülkelerin ve halkların birbirlerine yaklaşmasını sağlayan kişilere verilen Puşkin Madalyası'na, 2017 yılında ise Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'ne layık görüldü.

"Cahilce yorum yapmak özgürlüğü olmamalıdır"

Başarılı kariyeri ve topluma katkılarıyla büyük bir değer olan İlber Ortaylı aslında Türk toplumu için başka bir açıdan özeldi. Bilim insanı, renkli kişiliği, "Cahilce yorum yapmak özgürlüğü olmamalıdır." gibi "az gelişmişlik" üzerine tespitleri kimi zaman kızarken kimi zaman da attığı kahkahalar eşliğinde yaptığı esprileriyle toplumun sevgiyle benimsediği bir simaydı. Öğrencilerine, dinleyenlerine, okurlarına ve izleyicilerine sadece tarih öğretmedi Ortaylı, kendi tarzıyla hayatın doğrularını göstermeye çalıştı hep. "Mobilyacı gezeceğinize dünyayı gezin" sözleriyle simge olan tarihçi, kültürlü insan olmanın şartları arasında lisan öğrenmeyi, operaya gitmeyi ve tarih okumayı önceliklendiriyordu. Onu tanıyanlar tarafından "Ona 'merhaba' desen bir şey öğrenirdin" şeklinde tasvir edildi, samimi ve dobra yapısıyla gülümsetti, entelektüel birikimiyle saygı uyandırdı. Kimi zaman dans ederken kimi zaman elinde bastonuyla şehir şehir gezerken, yaşına rağmen bitmek bilmeyen enerjisiyle gördük onu. Baba, dede, kardeş, ebedî dost, hoca, entelektüel kişi, ileri gelen oldu. İlber Ortaylı, Türkiye'de "sıkıcı" damgası yemiş tarih anlatımını, kitaplar, dergi yazıları, YouTube ve televizyon yayımlarıyla geniş kitlelere sevdiren kişiydi.

Ortaylı, kariyeri boyunca üniversitede verdiği derslerin yanı sıra sayısız seminer verdi

TRT ve Ortaylı

Ortaylı, pek çok televizyon kanalında, çeşitli yapımlarda yer aldı. Elbette birçok TRT projesini de bilgileriyle var etti. TRT'deki programları, Türk televizyon tarihinin en önemli arşiv niteliğindeki tarih içeriklerinden biri olarak kabul edildi. Prof. Dr. İlber Ortaylı, TRT ekranlarında tarih, kültür ve medeniyet üzerine yaptığı paylaşımlarla büyük kitlelere ulaştı. 1985 yılında, "Halil İnalçık ve İlber Ortaylı Fatih Sultan Mehmet'i Anlatıyor" programında Osmanlı tarihindeki bu önemli padişahı hocasıyla değerlendirmişti. Uzun yıllar boyunca Engin Atılgan'ın yapım ve yönetmenliğinde "İlber Ortaylı ile" programıyla geniş bir kesime hitap ederken pek çok anekdot ve bilgiyle seyirciyi ekrana bağladı. Orta Asya'dan Osmanlı coğrafyasına kadar sayısız tarihi şehri, kültür ve inanç yönüyle "İlber Ortaylı ile Kadim Şehirler" programında anlattı. Pelin Çift'in sunduğu "Gündem Ötesi"nde keyifli sohbetiyle merak edilen konulara açıklık getirdi. Hülya Koçyiğit'in konuğu olarak "Film Gibi Hayatlar"da Atatürk dönemi ve sosyo - kültürel değişimleri değerlendirdi. Ayrıca bir duayen olarak fikir ve bilgisine danışılan Ortaylı, Türk milleti, askerlik tarihi ve dünya tarihi üzerine TRT Haber'de güncel görüşlerini paylaştı.

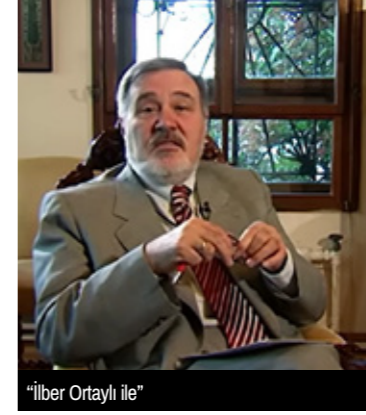
Ortaylı, İstanbul'da son yolculuğuna uğurlandı

Tüm birikimini toplumla paylaşan, geliştirmeye ve eğitime değer veren, bir nesle değil pek çok nesle dokunan Prof. Dr. İlber Ortaylı tedavi gördüğü hastanede 78 yaşında yaşamını yitirdi. Ailesi tarafından yapılan resmî açıklamada şöyle denildi: "Ailemizin büyüğü İlber Ortaylı'yı 13 Mart 2026 gününde kaybettik. Uzun süren ve giderek karmaşıklaşan sağlık sorunlarına rağmen hayata duyduğu merakı, insanlarla bir arada olma arzusu hiç azalmadı ve gücü yettiğince bildiği gibi yaşadı." İlber Ortaylı, 16 Mart 2026 tarihinde, saat 11.00'de Galatasaray Üniversitesinde gerçekleşen anma töreninden sonra ikinci namazını müteakip Fatih Camisi'nde kılınan cenaze namazının ardından Fatih Camisi haziresine defnedildi. Beşiktaş'taki üniversitenin İstanbul Boğazı'na bakan bahçesinde yapılan törene devlet erkanının yanı sıra siyaset, iş, eğitim, medya gibi pek çok alandan sayısız kişi katıldı. Onu ebediyete uğurlamak için ulusal ve uluslararası çapta temasta bulunduğu isimlerle birlikte halkın da yer aldığı hazin uğurlamanın drone ile çekilen görüntüleri katılımların ne kadar

İlber Ortaylı (solda), Halil İnalçık (sağda)

"İlber Ortaylı ile"

"İlber Ortaylı ile"

"Film Gibi Hayatlar"

"Gündem Ötesi"

yüksek olduğunu gösterdi. Ocak ayında yayınladığı son videosunda, sağlık sürecine dair teşekkürlerini ileten Ortaylı, hayata dair önemli mesajlar vermiş ve "Hayatı zehretmeye gelmez, küçük zevklerle yeniden düzenlemek elimizde." sözleriyle milyonlara miras bırakmıştı.

Bir çağın sesi eksik şimdi

Onun tanıdık siması; dolu dolu tarih bilgisi, sesi, zekâsı, yön gösteren tavri, babacan gülümsemesi, esprileriyle çok erken ayrıldı aramızdan. Yazılacak kitapları, verilecek eğitimleri, katılacak programları, sohbetleri, seminer ve konferansları eksik; görülüp keşfedilecek yerler onun gidişiyle mahzun şimdi. Tarihi yalnızca anlatmaz, âdeta yaşatırdı İlber Ortaylı; dinleyenler için zaman çizgisi değil, duygularla örülmüş bir hafıza inşa ederdi. "O öyle değil, o öyle olmaz" derdi, herkes susardı; Osmanlı İmparatorluğu

ile başladığı anlatımını bambaşka bir çağ, bambaşka bir devlet ile bitirebilirdi. Aktardıkları hiçbir zaman tek bilgiye, bir olaya, bir duruma, dayanmaz çok yönlü olurdu. Beklenmedik anlarda beklenmedik bir perspektif sunardı. Onun ardından, sadece bir tarihçi değil, bir çağın sesi eksilmiş gibi hissediyoruz. Ortaylı'nın kelimelerinde yankılanan geçmiş, şimdi biraz daha sessiz; anlattığı şehirler, imparatorluklar ve insanlar sanki bir anlığına nefesini tutmuş gibi. Bu yüzden onun yokluğu, yalnızca akademik dünyada değil, hafızamızın en canlı köşelerinde de hissediliyor. Onu dinlerken çoğu zaman fark etmeden bir yolculuğa çıkardık; bir cümlemin içinde yüzyıllar aşılır, bir anekdotla koskoca medeniyetler gözümüzün önünde canlanırdı. İlber Ortaylı, geçmişî soğuk bir bilgi yığını olmaktan çıkıp insan hikâyelerine dönüştüren ender anlatıcılardan. Şimdi geriye, o keskin zekâsının, nüktedan dilinin ve derin bilgisinin izleri kaldı. Belki de en çok, bize tarihi sevdiren biçimini özleyeceğiz.

İlber Ortaylı sadece bir tarihçi değil, her anlatısında ufukumuzu açan eşsiz bir rehber ve öğreticiydi. Kitapları, söyleşileri, öğütleri, anekdotları ve nüktedan yapısıyla bu topraklarda yaşamaya devam edecek.

Prof. Dr. Ortaylı'nın Türk edebiyatına miras bıraktığı eserlerinden bazıları:

"Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu", "İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı", "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Yerel Yönetim Geleneği", "Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı", "Türkiye İdare Tarihine Giriş", "Osmanlı'yı Yeniden Keşfetmek 1 - 2", "Avrupa ve Biz", "Türkiye'nin Yakın Tarihi", "Cumhuriyetin İlk Yüzyılı 1923 - 2023", "İlber Ortaylı Seyahatnamesi", "İmparatorluğun Son Nefesi", "Türklerin Tarihi, Orta Asya'nın Bozkırlarından Avrupa'nın Kapılarına", "Türklerin Tarihi, Anadolu'nun Bozkırlarından Avrupa'nın İçlerine", "İttihat ve Terakki", "Osmanlı'ya Bakmak Osmanlı Çağdaşlaşması", "Bir Ömür Nasıl Yaşanır?", "İnsan Geleceğini Nasıl Kurar?", "Avrupa ve Biz - Geçmişten Günümüze", "Fatih Sultan Mehmed: Doğunun ve Batının Efendisi", "Kuruluş: Cumhuriyet'e Giden Yol"...

Ardından...

Ünlü tarihçi, kaybının ardından sevenleri tarafından gerek anıları gerek anekdotları gerekse anlatıları sosyal medya hesaplarından paylaşılarak yâd edildi. Devlet erkanından kabine üyelerine, siyasi liderlerden akademik isimlere, medya ile sanat camiasından ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara kadar sayısız isim Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın ardından taziye mesajları yayınladı.

TBMM Başkanı Kurtulmuş'tan taziye mesajı

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, "Ülkemizin yetiştirdiği büyük tarihçilerden Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın vefatını derin bir üzüntüyle öğrendim. İlber Hoca,engin tarih bilgisiyile kaleme aldığı inceleme, araştırma ve değerlendirmeleriyle ilim dünyasında silinmez bir iz bıraktı. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve talebelerine başsağlığı diliyorum. Mekânı cennet olsun." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz: "İlber Hoca ülkemizin fikir hayatında derin izler bırakmıştır."

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, NSosyal hesabından yayımladığı taziye mesajında şunları kaydetti: "Türk tarihçiliğinin müstesna isimlerinden Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın vefatını üzüntüyle öğrendim. Ömrünü ilme ve milletimizin tarih şuurunun güçlenmesine adanmış İlber Hoca, bilgisi, eserleri ve yetiştirdiği nesillerle ülkemizin fikir hayatında derin izler bırakmıştır. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine, öğrencilerine ve ilim camiamıza başsağlığı diliyorum. Mekânı cennet, makamı ali olsun."

İletişim Başkanı Duran'dan taziye mesajı

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran da NSosyal hesabından yaptığı paylaşımında, "Tarihçi ve yazar, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibi Prof. Dr. İlber Ortaylı Hocamızın vefatını büyük bir üzüntüyle öğrendim. Tarih ilmine yaptığı kıymetli katkılar, kaleme aldığı eserler ve yetiştirdiği sayısız öğrenciyile ülkemizin ilim ve kültür hayatında derin izler bırakan Sayın Ortaylı'ya Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve ilim camiamıza başsağlığı diliyorum. Mekânı cennet, ruhu şad olsun." ifadelerini kullandı.

TRT

**KADİR GECESİ
ÖZEL İÇERİKLERİ**

<p>Sahur Bereketi (Canlı)</p> <p>16 Mart 04.15 TRT1</p>	<p>Alişan ile Hayata Gülümse (Canlı)</p> <p>16 Mart 10.30 TRT1</p>	<p>Ramazan Sevinci (Canlı)</p> <p>16 Mart 17.45 TRT1</p>	<p>Kur'an-ı Kerim Güzel Okuma Yarışması (Final)</p> <p>16 Mart 20.00 TRT1</p>	<p>Medeniyet ve Mimari "Şehzade Camii ve Külliyesi"</p> <p>16 Mart 13.30 TRT2</p>
<p>Ayasofya: İmparatorların Mirası</p> <p>16 Mart 14.00 TRT2</p>	<p>Yeryüzleri</p> <p>16 Mart 16.45 TRT2</p>	<p>Ramazan Sosyolojisi</p> <p>16 Mart 17.00 TRT2</p>	<p>Konser Zamanı: İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu</p> <p>16 Mart 17.00 TRT2</p>	<p>Seyr-i Mukaddes</p> <p>16 Mart 21.00 TRT2</p>
<p>Mabedin Gölgesinde</p> <p>16 Mart 20.00 TRTBELGESEL</p>	<p>Saz Söz İrfan</p> <p>16 Mart 17.45 TRTMÜZİK</p>	<p>Ahmet Özhan ile Hakikat Meşki</p> <p>16 Mart 18.15 TRTMÜZİK</p>	<p>Türkistan'da Sözün Özü Kadir Gecesi Özel</p> <p>16 Mart 18.00 TRTAVAZ</p>	<p>Kadir Gecesi Özel</p> <p>16 Mart 21.00 TRTAVAZ TRTTÜRK</p>
<p>Almanya ve Avusturya'da Ramazan</p> <p>16 Mart 20.15 TRTTÜRK</p>	<p>Kadir Gecesi Yeni Pazar</p> <p>16 Mart 23.30 TRTTÜRK</p>	<p>Şeva Qedrê (Canlı) (Kadir Gecesi)</p> <p>16 Mart 21.00 TRTKURDİ TRTKURDİ</p>	<p>Bir Masa Üç Nefes</p> <p>16 Mart 18.30 TRTGENC</p>	<p>Hayatın İçinden (Canlı)</p> <p>16 Mart 11.00 TRT ANKARA TRT ÇANIROVA TRT GAP-DIYARBAKIR TRT ERZURUM TRT TRABZON</p>
<p>Radyo'da İftar (Canlı)</p> <p>16 Mart 18.00 TRTRADYO1</p>	<p>Kadir Gecesi Özel</p> <p>16 Mart 19.30 TRTRADYO1</p>	<p>Kültür Yolu (Canlı)</p> <p>16 Mart 17.00 TRTHABER</p>	<p>Gün Ötesi (Canlı)</p> <p>16 Mart 18.30 TRTHABER</p>	<p>On Bir Ayın Sultanı</p> <p>16 Mart 12.05 TRT TSR</p>

Krizlere ortak çözüm arayışı

İstanbul'da 27 - 28 Mart'ta gerçekleştirilen STRATCOM 2026 Zirvesi, "Uluslararası Sistemde Kopuş: Krizler, Anlatılar ve Düzen Arayışı" temasıyla dünyanın önde gelen liderlerini, uzmanlarını ve profesyonellerini bir araya getirdi.

Uluslararası Stratejik İletişim Zirvesi, bundan yaklaşık beş yıl önce STRATCOM Summit adıyla hayata başladı. Stratejik iletişimi şekillendiren küresel başlıkları ve trendleri tartışmaya açan, birçok ülke ve sektörden temsilcileri buluşturan kendi alanında öncü bir platform oldu. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Stratejik İletişim ve Kriz Yönetimi Dairesi Başkanlığı tarafından 2021'den bu yana her yıl düzenlenen zirve, uluslararası alanda belirsizliklerin, insani ve çevresel krizlerin çoğaldığı, bölgesel istikrarsızlıkların arttığı bir dönemde dezenformasyonla mücadele eden yeni teknolojiler ve yapay zekâyâ, krizler ve fırsatlar karşısında uluslararası dayanıklılığın inşasından, hakikat odaklı

şeffaf ve açık iletişim anlayışıyla pek çok konuyu ele alıyor. Devletlerin, kuruluşların ve vatandaşların karşılaştığı risk ve fırsatlara yönelik politika geliştirme, koordinasyon ve yönetimi konuşmak üzere yenilikçi ve esnek bir platform sunuyor. "Uluslararası Sistemde Kopuş: Krizler, Anlatılar ve Düzen Arayışı" temasıyla İstanbul'da 27 - 28 Mart'ta beşinci kez gerçekleştirilen STRATCOM 2026 Zirvesi'ne uluslararası alanda profesyonel temsilcilerin de ilgisi yoğundu. 37 ülke ve 5 uluslararası kuruluşun 160'a yakın üst düzey isim İstanbul'da bir araya gelerek, krizlere ortak çözüm arayışını tartıştı. Krizler ve düzen arayışının damga vurduğu bir dönemde, stratejik iletişimin değişen rolünü inceleyen organizasyon; iletişimin

uluslararası sistemde dayanıklılığa, koordinasyona ve daha büyük istikrara nasıl katkıda bulunabileceğini tartışmaya açan bir platform sağladı. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran'ın ev sahipliğinde gerçekleşen zirveye, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan başta olmak üzere yabancı ülkelere 9 bakan, 2 uluslararası kuruluş genel sekreteri ve farklı ülkelere çok sayıda milletvekili de iştirak etti. Zirvenin ilk gününde; değişen güç dengeleri, lider diplomasisi ve dijital iletişim başlıkları ele alındı. Uluslararası düzende gözle görülür bir gerilim ve yapısal parçalanma dönemine denk gelen organizasyonda güvenlik, adalet ve düzen gibi kavramlar yeniden tanımlandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan gönderdiği video ile "Hakikat aslında gün gibi ortadayken gerçekleri tahrif etmek üzere kurgulanan yeni ve sahte anlatıların önüne geçebilmek için iletişim ve iş birliği mekanizmalarını bugün daha da güçlendirmek zorundayız." mesajını verdi.

Erdoğan: "Savaşların ve krizlerin giderek daha da tırmandığı zorlu bir dönemden geçiyoruz"
Zirvenin açılışında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gönderdiği video mesaj ile zirve vesilesiyle katılımcıları İstanbul'da ağırlamaktan büyük memnuniyet duyduğunu ifade etti. Erdoğan, liderlik diplomasisinden dijital dönüşüme, çatışma çözümünden küresel iklim yönetimine, göç ve sosyal politikalarından kriz yönetimine iki gün boyunca çok geniş bir yelpazede tertiplenecek panel ve oturumların tüm insanlık için faydalı sonuçlar getirmesini temenni ederek, fikirleri, tespitleri, teklif ve değerlendirmeleriyle zirveye katkı yapacak katılımcılara şükranlarını sundu.

"Uluslararası sistem neredeyse her alanda büyük bir meşruiyet krizi yaşıyor"
İletişim Başkanlığını, çerçevesi, muhtevası ve etki çapı her geçen yıl genişleyen

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, STRATCOM 2026'ya video mesajla katıldı

organizasyonu başarıyla düzenledikleri için tebrik eden Erdoğan, "İkinci Cihan Harbi sonrası galipler eliyle tesis edilen uluslararası sistem, neredeyse her alanda büyük bir meşruiyet krizi yaşıyor. Sistemin temelini teşkil eden kurum, kural ve değerler manzumesi günden güne işlevini yitiriyor. Güç rekabetinin enerji, teknoloji ve ticaret gibi farklı alanlara yayıldığı, sorunların diyalog yerine silahla çözülmeye çalışıldığı, soykırımların, savaşların ve krizlerin giderek daha da tırmandığı zorlu bir dönemden geçiyoruz. Gazze'de olduğu gibi hepimizin yüreğini sızlatan trajedilerin sona ermesi, bölgemiz başta olmak üzere tüm dünyada barış, huzur ve istikrarın yeniden temin edilmesi geçmişte hiç olmadığı kadar

önemlidir." değerlendirmesinde bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, mesajında şunları kaydetti: "Hakikat aslında gün gibi ortadayken gerçekleri tahrif etmek üzere kurgulanan yeni ve sahte anlatıların önüne geçebilmek için iletişim ve iş birliği mekanizmalarını bugün daha da güçlendirmek zorundayız. Bu noktada devlet ve hükümetlerin yanı sıra akademisyenlerden sivil toplum ve düşünce kuruluşlarına uluslararası aktörlerin daha fazla inisiyatif alması ve daha aktif olması kaçınılmazdır. Türkiye olarak insani değerleri ve adaleti merkeze alan ilkeli, kararlı ve barış odaklı duruşumuzu sürdürmeye, yalnızca bölgemizde değil tüm dünyada huzur ve güvenin yeniden inşa edilmesi için tüm imkânlarımızı seferber etmeye kararlılıkla devam edeceğiz."

Yılmaz: "Çocuklar dâhil, savaşın ürettiği insani maliyetleri hep birlikte görüyoruz"

Her yeni gelişmenin mevcut kırılma noktalarını derinleştirdiğini ve yeni risk alanları ürettiğini dile getiren Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Mevcut uluslararası sistemin sınırlarını görünür kılmak ve daha adil, kapsayıcı bir düzen arayışını küresel gündemin kalıcı maddesi hâline getirmek, Türkiye'nin hem dış politikasının hem de stratejik iletişiminin temel eksenini oluşturmaktadır." dedi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz STRATCOM 2026'nın açılışında konuşma yaptı

Yılmaz, şöyle konuştu: “Şu anda en sıcak mesele, İsrail’in kışkırtmasıyla başlayan İsrail/ ABD ile İran savaşıdır. Bu savaş, bölgesel ve küresel istikrara çok ciddi etkilerde bulunmaktadır. Çocuklar dâhil, savaşın ürettiği insani maliyetleri hep birlikte görüyoruz. İnsani maliyetlerin ötesinde ekonomik, çevresel maliyetler de maalesef karşımızda. Özellikle ticaret, lojistik ve turizm kanallarıyla, yine gübre gibi temel girdiler başta olmak üzere tarım ve gıda üzerindeki etkilerle yaşanan savaş, dünyada büyük maliyetler üretir hâle gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti olarak biz bu savaşın bir an önce sona ermesini, öncelikle bir ateşkes sağlanmasını, sonra da kalıcı bir şekilde bu çatışma risklerini bir daha yaşamayacağımız şekilde diplomasiyle sorunların aşılmasını bekliyoruz.”

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran’ın ev sahipliğinde gerçekleşen zirveye, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan başta olmak üzere yabancı ülkelerden 9 bakan, 2 uluslararası kuruluş genel sekreteri ve farklı ülkelerden çok sayıda milletvekili de iştirak etti.

Duran: “Dezenformasyon artık sadece bir iletişim problemi değil; ulusal ve küresel boyutta ciddi bir tehdit unsuru” İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran ise açılış konuşmasında dezenformasyonun artık sadece bir iletişim problemi değil; ulusal ve küresel boyutta ciddi bir tehdit unsuru hâline geldiğine dikkat çekti. “Bu yıl zirvemizi, zamanın ruhunu yansıtan güçlü bir tema etrafında gerçekleştiriyoruz: ‘Uluslararası Sistemde Kopuş: Krizler, Anlatılar ve Düzen Arayışı.’ Bu temadan anlaşılacağı üzere burada hem stratejik iletişimin teknik boyutlarını hem de uluslararası sistemin içinde bulunduğu çok boyutlu krizleri ve bu krizleri

STRATCOM 2026’ya ev sahipliği yapan İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran

derinleştiren anlatıları geniş bir çerçevede ele alacağız.” diye konuşan Burhanettin Duran, “Bildiği üzere İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan uluslararası düzenin aşınma sürecini artık geride bırakmış bulunuyoruz. Bu sürecin ardından henüz tam olarak ne şekil alacağını bilmediğimiz yeni bir dünyaya giriyoruz. Wallerstein’in o meşhur ifadesiyle ‘Bildiğimiz dünyanın sonundayız.’ Bir zamanlar daha çok akademik öngörülerde ve fütüristik anlatılarda yer bulan bu dönüşüm, bugün artık somut bir gerçeklik olarak hepimizin önündedir.” ifadelerini kullandı.

“İkinci Dünya Savaşı sonrasında ‘Bir daha asla’ denilen soykırımlar bugün âdeti canlı yayınlarda gerçekleşiyor” Bugünün dünyasında belirsizliğin ve güvensizliğin hâkim olduğunu, çifte standardın ise artık gizlenemeyecek ölçüde görünür hâle geldiğini, bu tablonun

yalnızca geçici bir dalgalanmaya değil, daha derin ve yapısal bir dönüşüme işaret ettiğini kaydeden Duran, şöyle devam etti: “Gramsci’nin işaret ettiği canavarlar, bugün askerî, ekonomik ve teknolojik araçları seferber ederek en basit çıkarlarını dahi hiçbir apolojik gerekçeye ihtiyaç duymadan elde etmeye yönelmektedir. Bu eğilimin doğal bir sonucu olarak uluslararası sistemde uzlaşma ve diplomasi giderek geri plana atılmakta, güç kullanımı ise birincil araç hâline gelmektedir. Artık bu aktörler uyumsuzluklarını savaşarak çözmeyi, iç meselelerini ise silahlı bastırma yöntemleriyle bastırmayı tercih etmektedir. Güvenlik anlayışı da aynı doğrultuda sertleşmiş, tehdit söylemleri, önleyici savaş doktrinleri ve sürekli kriz üretimi bu yaklaşımın temel araçları hâline gelmiştir. Bu dönüşümün en çarpıcı yansıması ise normlar ve değerler alanında görülmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ‘Bir daha asla’ denilen soykırımların bugün âdeti canlı

Zirvenin ilk günü düzenlenen “Küresel Düzende Yeni Bir Çerçeve: Stratejik İletişim Perspektifi” paneli

Arabuluculuk Sürecinde Aktörler ve Liderlik Diplomasisi” başlıklı panelin konuşmacılarından İngiltere Lordlar Kamarası Üyesi Baroness Fiona Hodgson

yayınlarda gerçekleştiği, güç kullanarak toprak kazanma girişimlerinin ise açıkça ve pervasızca dile getirildiği bir dönemdir. Bu tablo, çifte standardı sistematik biçimde uygulayan bir grup ülkenin, iddia ettikleri ahlaki üstünlüğü aşındırmakla kalmayıp büyük ölçüde yitirmesine yol açmıştır. Aynı ülkeler, kendi sınırları içinde İslamofobik ve ırkçı söylemleri sıradanlaştırarak bu çelişkiyi daha da derinleştirmektedir. Bu çelişkili ve sertleşen ortam, yalnızca küresel düzeyde değil, bölgesel dinamiklerde de yıkıcı etkiler üretmektedir.” Bölgesel destabilizatör ülkelerin, aktörlerin, buldukları coğrafyalarda hayatı tüm taraflar için zehirlediğine, bir kanser hücre gibi yönsüz, hedefi belirsiz ve sonu olmayan saldırgan politikaların yeni stratejik denklem olarak sunulmaya çalışıldığına dikkat çeken Duran, “Gazze’de yaşananlar bunun en çarpıcı örneğidir. İsrail’in soykırımları karşısında uluslararası hukuk ihletilmemiş, sivillerin kat edilmesi karşısında küresel sistem ne

yazık ki suskun kalmıştır. Batı ana akım medyası da bu süreçte hakikati gizleyen, saldırganlığı perdeleyen ve tek taraflı anlatılar üreten bir çizgi takip etmiştir. Çocukların kat edilmesi görmezden gelinirken, çarpıtılmış anlatılar üzerinden yeni bir algı zemini inşa edilmeye çalışıldı. Bu durum yalnızca siyasi başarısızlık değil, aynı zamanda derin bir ahlaki çöküştür.” değerlendirmesini yaptı.

“Şimdi çok daha yıkıcı bir evreyle karşı karşıyayız; dezenformasyon çağıyla” “Yapay zekâ, algoritmalar ve dijital manipülasyon araçları, yaşananları kimi zaman görünmez kılmakta kimi zaman ise gerçekliği çarpıtarak bambaşka biçimlerde algılanmasına neden olmaktadır. Uluslararası toplum, enformasyon çağının hızını henüz sindirememişken, şimdi çok daha yıkıcı bir evreyle karşı karşıyayız; dezenformasyon çağıyla. Bu yeni evrede yalnızca bilgi değil, hakikatin kendisi

Krizler ve düzen arayışının damga vurduğu bir dönemde, stratejik iletişimin değişen rolünü inceleyen organizasyon; iletişimin uluslararası sistemde dayanıklılığa, koordinasyona ve daha büyük istikrara nasıl katkıda bulunabileceğini tartışmaya açan bir platform sağladı.

de sistematik biçimde aşındırılmakta ve yeniden şekillendirilmektedir.” ifadelerine yer veren Duran, Türkiye’nin uluslararası düzenin irtifa kaybını ve bu alandaki normatif çöküşü çok önceden öngördüğünü ve bu yönde defalarca güçlü uyarılarda bulunduğunu anımsattı. “Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın ‘Daha adil bir dünya mümkündür.’ çağrısını, uyarılarımızın ve küresel adalet talebinin en güçlü ifadesiydi ve dünyaya yapılan çok önemli bir çağrıydı. Türkiye olarak küresel krizin kronikleştiği her noktada kendimize özgü yaklaşımlar ve modeller sergiledik. Yaklaşmakta olan krizlere ve çatışmalara önce bölgemizde, ardından küresel ölçekte çözüm üretmeye gayret gösterdik ve hâlâ da göstermeye devam ediyoruz. Bu çabamız yalnızca diplomatik refleks değil, aynı zamanda tarihsel sorumluluk bilincinin ve çok boyutlu dış politika anlayışımızın bir yansımasıdır. Konvansiyonel savaşların yeniden gündeme geldiği, güç rekabetinin sertleştiği bir çağda, elbette diplomasiyi, diyalogu önceleyen bir yaklaşımı ısrarla sürdürmeye devam edeceğiz. Arabuluculuk ve kolaylaştırıcılık mekanizmalarını etkin biçimde kullanarak taraflar arasında köprüler kurmaya, iletişim kanallarını açık tutmaya ve uyumsuzlukların barışçıl yollarla çözümlenmesine katkı sağlamaya devam edeceğiz.” diye konuşan Duran, bu doğrultuda atıkları adımların yalnızca kriz anlarında değil, bazı krizlerin henüz filizlendiği dönemlerde de atıldığını, önleyici bir rol üstlendiklerini belirterek Türkiye’nin herhangi bir kriz karşısında taraflardan birinin değil, barışın, istikrarın ve insanlığın yanında konumlanmayı tercih eden bir marka hâline geldiğini vurguladı.

“Dijital İletişim Ekosisteminde Küresel Kamuoyunun Dönüşümü” paneli

İletişim Başkanı Duran konuşmasında, Türkiye'nin herhangi bir kriz karşısında taraflardan birinin değil, barışın, istikrarın ve insanlığın yanında konumlanmayı tercih eden bir marka hâline geldiğini vurguladı.

“Hakikatin korunması bir tercih değil, bir görev”

Türkiye olarak dezenformasyon çağı olarak nitelendirilen bu dönemde hakikatin korunmasını bir tercih değil, açık sorumluluk ve görev olarak benimsediklerini dile getiren Duran, “Çünkü biliyoruz ki bilgi, salt bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal huzurun, siyasal istikrarın ve küresel adaletin temel unsurlarından biridir. Bu doğrultuda sadece devletlerin değil, küresel ölçekte faaliyet gösteren teknoloji şirketlerinin de zaman zaman kâr odaklı yaklaşımlarla manipülatif ve provokatif içeriklerin yayılmasına zemin hazırlayabildiğini görüyoruz. Bu tür içerikler, yalnız anlık algılar yaratmakla kalmıyor, toplumların sosyal dokusunu zedeleyen, siyasal kutuplaşmayı derinleştiren ve ekonomik dengeleri sarsan sonuçlar üretiyor. Bu nedenle uluslararası toplumu ve tüm paydaşları, hakikatin yanında durmaya, doğrulanmamış bilgiye karşı daha

“İklim Diplomasisinde Yeni Öncelikler” başlıklı panelin konuşmacılarından Gıda ve Tarım Örgütü İklim Değişikliği, Biyoçeşitlilik ve Çevre Ofisi Program Sorumlusu Van Nguyen

dirençli ve bilinçli bir duruş sergilemeye davet ediyoruz. Son yıllarda yaşanan krizler ve çatışmalar, bu mücadelenin ne denli hayati olduğunu bir kez daha açık şekilde ortaya koymuştur.” diye konuştu.

“Dezenformasyon iletişim sorunu değil, doğrudan ulusal, hatta küresel bir tehdittir”

STRATCOM 2026’da çağın iletişim imkânlarını ve sınırlarını masaya yatıracaklarını aktaran Duran, şunları kaydetti: “İletişim, medyadan dijitalle, kültürden kamu diplomasisine uzanan geniş etki alanına sahiptir. Bu alanı yönetenler sadece bizlerin gündemini değil, aynı geleceği de belirlemektedir.

Bu çerçevede İletişim Başkanlığı olarak bizler, doğru, teyit edilmiş ve güvenilir bilginin esas alındığı bir iletişim ekosistemini inşa etmeyi temel öncelik olarak görüyoruz. Bugün artık şunu çok net ifade etmek gerekir, yaşadığımız çağda stratejik iletişim, çatışma alanları ve krizler birbirinden ayrı düşünülemez. Üretilen bilgiler yalnızca bir enformasyon olmak yerine, doğrudan bir güç unsuru ve rekabet alanı hâline gelmektedir. Günümüzde artık tehditler tankla değil, yeni trendlerle dünyamıza girmekte, üstelik mermiyle değil manipülasyonla ilerlemektedir. Bu nedenle yeni güvenlik mimarisinde hakikatin korunması, en az fiziki sınırların korunması kadar kritik sorumluluktur. Bu nedenle tekrar ifade etmek isterim ki dezenformasyon iletişim sorunu değil, doğrudan ulusal, hatta küresel bir tehdittir. Devletlere düşen görev, dezenformasyonlarla oluşturulmak istenen kaos yerine güven esaslı bir düzen tesis etmektir. Algı operasyonlarına karşı bilgiyi yöneten ve geleceğimizi belirleyen bir devlet aklını korumak ve güçlendirmek durumundayız.” Dezenformasyonla mücadelenin, uygulanabilir bir etik çerçevenin belirlenmesini son derece hayati bir konu olarak gündeme getirdiğine işaret eden Duran, bu yönde ulusal ve uluslararası medya kuruluşları, gazeteciler, iletişim akademisi ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışmalar gerçekleştirdiklerini ifade etti.

Birinci gün programı

STRATCOM Zirvesi'nin ilk günü, “Küresel Düzendeki Yeni Çerçeve: Stratejik İletişim Perspektifi”, “Arabuluculuk Sürecinde Aktörler ve Lider Diplomasisi”, “Dijital İletişim Ekosisteminde Küresel Kamuoyunun Dönüşümü”, “Meşruiyet ve Güven Bunalımı: Uluslararası Düzene Yönelik Algılar”, “İklim Diplomasisinde Yeni Öncelikler” ve “Küresel Yönetimde Yeni Normal: Krizlerin Sürekliliği” başlıklı panellerle tamamlandı.

TRT World'den Alican Ayanlar moderatörlüğünde gerçekleştirilen “Küresel Düzendeki Yeni Çerçeve: Stratejik İletişim Perspektifi” adlı panele TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı ve AK Parti Ankara Milletvekili Fuat Oktay, KKTC Dışişleri Bakanı Tahsin Ertuğroğlu, Suriye Enformasyon Bakanı Hamza Mustafa, Bangladeş Enformasyon ve Yayıncılık Bakanı Zahir Uddin Swapon ile Kazakistan Kültür ve Enformasyon Birinci Bakan Yardımcısı Kanat Iskakov konuşmacı olarak katıldı.

“Arabuluculuk Sürecinde Aktörler ve Lider Diplomasisi” paneline Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSÖY) Genel Sekreteri Sultan Raev, İngiltere Lordlar Kamarası Üyesi Baroness Fiona Hodgson ve Mısır Senato Üyesi Rania Sedky burada konuşma yaptı. Panelin moderatörlüğünü Millî İstihbarat Akademisi (MİA) Başkanı Prof. Dr. Talha Köse yaptı.

TRT World kıdemli sunucusu Kübra Akkoç moderatörlüğündeki “Dijital İletişim Ekosisteminde Küresel Kamuoyunun Dönüşümü” panelinde, RTÜK Başkanı Mehmet Daniş, MHP Erzurum Milletvekili Prof. Dr. Kamil Aydın, Azerbaycan Medya Kalkınma Ajansı Başkanı Ahmad İsmayilov ve Ürdün İletişim Bakanlığı Genel Sekreteri Dr. Zaid Al Nawaiseh konuşma yaptı. Hasan Kalyoncu Üniversitesinden Doç. Dr. Murat Aslan'ın moderatörlüğünü üstlendiği “Meşruiyet ve Güven Bunalımı: Uluslararası Düzene Yönelik Algılar” paneline Middle East Institute Kıdemli Araştırmacısı ve Büyükelçi Robert Ford, Club of Venice Genel Sekreteri Vincenzo Le Voci, Hungarian Institute of International Affairs Başkanlığı ve Ludovika Türk Dilleri Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. László Vasa, AK Parti İstanbul Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Cüneyt Yüksel ile Forward Thinking Direktörü Oliver McTernan konuşmacı olarak katıldı.

“Kadın Liderlerin Küresel Krizlere Bakış Açuları ve Geleceğe Yönelik Arayış”

COP31 Resmî Ofisi Danışmanı Prof. Dr. Abdulmenaf Turan moderatörlüğündeki “İklim Diplomasisinde Yeni Öncelikler” paneline University of Navarra'dan Prof. Dr. Ramon Salaverria, Ankara Üniversitesi Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryası (UNFCCC) İletişim Müdürü Matthew Coghlan, İklim Değişikliği, Biyoçeşitlilik ve Çevre Ofisi Program Sorumlusu Van Nguyen katıldı.

“Küresel Yönetimde Yeni Normal: Krizlerin Sürekliliği” panelinde ise Maltepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Edibe Sözen Çetintaş, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Emin Babacan, Birleşmiş Milletler Yakın

Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) İletişim Direktörü Jonathan Fowler, Pakistan merkezli Sanobar Enstitüsü İcra Direktörü Dr. Qamar Cheema ve Bosna Hersek Cumhurbaşkanı danışmanı İsmet Fatih Cancar konuştu. Panelin moderatörlüğünü Mersin Üniversitesinden Dr. Kaan Kutlu Ataç üstlendi. Birinci gün ayrıca, Cumhurbaşkanlığı Dış Politikalar ve Güvenlik Kurulu Üyesi Prof. Dr. Kılıç Buğra Kanat moderatörlüğünde Gazeteci ve İnsan Hakları Aktivisti, Nobel Barış Ödülü Sahibi Tawakkol Karman'ın katıldığı “Çatışmaların Ortasında Vicdanın Sesi Olmak” adlı bire bir oturum gerçekleştirildi.

İletişim Başkanı Burhanettin Duran (sağda) ve Azerbaycan Cumhuriyeti Medya Geliştirme Ajansı Başkanı Ahmed İsmailov (solda), Türkiye - Azerbaycan Ortak Medya Platformu kapsamında ortak bir çalışma komisyonu ve komitelerin kurulmasına ilişkin mutabakat zaptını imzaladı

“İklim Diplomasisinde Yeni Öncelikler” paneli

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, İletişim Başkanlığı tarafından düzenlenen STRATCOM 2026'nın ikinci gününde açılış konuşmasını yaptı

“Enformasyon bir savaş alanı”

Zirvenin ikinci günü Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Dr. Hakan Fidan'ın konuşmasıyla başladı. Mevcut durumun sadece istikrarsızlık değil, aynı zamanda sistematik bir çöküşte olduğunu vurgulayan Dışişleri Bakanı Fidan, “Çünkü çöküş dediğimizde uluslararası sistem vicdani pusulasını kaybetmiş durumdadır ve meşruiyet noktasında da sıkıntı yaşamaktadır.” diye konuştu. Enformasyonun da bir savaş alanı olduğunu ve anlatıların hayati değer taşıdığını söyleyen Dışişleri Bakanı Fidan, anlatıların algıları yönlendirmeye, gerçekleri değiştirmeye ve hakikati yanıltmaya çalıştığına dikkati çekti. Haber manşetlerinin aldatıcı olduğuna ve çifte standarda dayandığına işaret eden Dışişleri Bakanı Fidan, propaganda makinesinin kendi adaletsizliğini yama çabasında olduğunu ama fabrikasyon manşetlerin farkına varan küresel kamuoyunun artık bu anlatılarla manipüle edilemediğinin altını çizdi. Gerilimleri geride bırakarak iş birliğini bölgedeki herkesin yararına olacak şekilde yürütmek gerektiğini söyleyen Dışişleri Bakanı Fidan, Türkiye'nin bu ortak vizyonu bölgesel dayanışma bağlamında sürdürme taahhüdünü devam ettirdiğini de sözlerine ekledi.

İkinci gün programı

“Bölgesel Gerilimlerden Küresel Kırılmalara: İran Savaşı'nın Stratejik

Yansımaları”, “Stratejik İletişimde Yapay Zekânın Geleceği: Sınamalar ve Fırsatlar”, “Belirsizlik Çağında Stratejik İletişim: Krizler ve Yeni Dengeler”, “Kadın Liderler Perspektifinden Küresel Krizler ve Gelecek Arayışı”, “Yumuşak Gücü Yeniden Düşünmek: Küresel Kopuş Sürecinde Etki ve Sınırlar” ve “Anlatıyı Taşıyanlar: Gerçeğin Sahadaki Mücadelesi” adlı paneller düzenlendi. SETA Washington D.C. Direktörü Dr. Kadir Üstün moderatörlüğündeki “Bölgesel Gerilimlerden Küresel Kırılmalara: İran Savaşı'nın Stratejik

Türkiye Millî İstihbarat Teşkilâtı (MIT) Başkanı İbrahim Kalın, “İletişimde Yeni Paradigma: Bilgi, Güç ve Anlatı” başlıklı bir konuşma yaptı

Yansımaları” paneline İran Projesi Direktörü ve Kıdemli Danışman Dr. Ali Vaez, Millî İstihbarat Akademisi Başkan Yardımcısı Dr. Hakkı Uygur, Zbigniew Brzezinski Küresel Güvenlik ve Jeostrateji Kürsüsü Uzmanı Jon Alterman ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinden Prof. Dr. Murat Yeşiltaş katıldı.

Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Serdar Karagöz moderatörlüğündeki “Stratejik İletişimde Yapay Zekânın Geleceği: Sınamalar ve Fırsatlar” paneline AK Parti Eskişehir Milletvekili ve Yapay Zekâ Araştırma Komisyonu Başkanı Fatih Dönmez, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanı Ümit Önal, Kompass Education Barcelona Kurucu Ortak ve İcra Direktörü Clara Hawking, AK Parti Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve AK Parti Ankara Milletvekili Dr. Ömer İleri ve Hungary Today Editörü Dr. Daniel Deme katıldı.

Yeni Şafak International Haber Direktörü Ömer Kablan moderatörlüğündeki “Belirsizlik Çağında Stratejik İletişim: Krizler ve Yeni Dengeler” paneline Cumhurbaşkanı Güvenlik ve Dış Politika Başdanışmanı Büyükelçi Akif Çağatay Kılıç, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Emin Babacan, Malezya Kriz Yönetim Merkezi Kurucusu Nordin Abdullah, Center for International Policy CEO ve Kurucusu Dr. Nancy Okail konuk oldu.

İki gün süren yoğun ve verimli panellerde uluslararası güvenlikten stratejik iletişime, teknolojiden diplomasiye, küresel iş birliğinden sürdürülebilir çözümlerde kadınların rolüne kadar birçok kritik konu ele alındı. Katılımcılar, güncel jeopolitik gelişmeler ışığında görüşlerini paylaşarak zirveye değerli bir perspektif kazandırdı.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden Dr. Nihal Eminoğlu'nun moderatörlüğünü üstlendiği “Kadın Liderler Perspektifinden Küresel Krizler ve Gelecek Arayışı” paneline Lübnan Parlamento Üyesi Dr. Halima Kaakour, Bosna Hersek Milletvekili Dr. Rejhana Dervişević, Libya Devlet Yüksek Konseyi Üyesi Dr. Majda Alfallah, Forward Thinking WSF Program Müdürü Cecily Bayliss ve AK Parti İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat katıldı. Belçika'dan Stratejik İletişim ve Politika Danışmanı İpek Tekdemir moderatörlüğündeki “Yumuşak Gücü Yeniden Düşünmek: Küresel Kopuş Sürecinde Etki ve Sınırlar” paneline TDT Genel Sekreteri Büyükelçi

Kubaniçbek Ömüraliyev, Bulgaristan Kültür Bakanı Nayden Todorov, London Economyfirst Limited Yöneticisi Klaus Jurgens, TÜBİTAK Bilim Diplomasisi ve Arabuluculuk Alanında Misafir Seçkin Profesör Dr. Nancy Snow ve Güney Kore RIO Magazine Yazarı Myeongmook Lim konuk oldu. Zirvenin “Anlatıyı Taşıyanlar: Gerçeğin Sahadaki Mücadelesi” adlı son panelinde ise BM Cenevre Ofisi Gazeteciler Birliği Başkanı Catherine Fiankan, Uluslararası İnsan Hakları Savunucusu ve Gazeteci Ahmad Alnaouq, Anadolu Ajansı'ndan Kıdemli Foto Muhabiri ve Yayıncı Mustafa Mohammed Albadri Hassouna, Birleşik Krallık'tan Serbest Gazeteci Chris White

ve Ukrayna Atlantik Konseyi'nden Kıdemli Araştırmacı Yevgeniya Gaber konuştu. Panelin moderatörlüğünü Anadolu Ajansı'ndan Gazeteci Turgut Alp Boyraz üstlendi. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün'ün “Geleceğin Güvenlik Mimarisini Şekillendirmek: Türk Savunma Sanayinin Rolü” ve Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kalın'ın “İletişimde Yeni Paradigma: Bilgi, Güç ve Anlatı” başlıklı konuşmalarının da yer aldığı ikinci gün, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran'ın kapanış konuşmasıyla sona erdi.

İletişim Başkanı Duran, katılımcılarla birlikte

Zamansız ve mekânsız bir hikâye

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle TRT'nin ortak yapımçılığında gerçekleştirilen, geçtiğimiz yıl aldığı ödüllerle çok konuşulan, yılın en çarpıcı sinema filmlerinden biri "Tavşan İmparatorluğu" 6 Mart'ta vizyona girdi.

Hayatın engebeli yollarında yürümek kimi zaman zordur, kimi zaman ise öğretici... Karanlık, bazen parasızlıkla bazen birinin ışıkları söndürmesiyle bazen de annesizlikle çökebilir bir çocuğun üstüne. Despot davranışlar ve yaşam alanının yetersizliği ayakta kalmak için itici bir güç müdür; çekilmez bir çile mi? Bir çocuk gelişmekte olan zihniyle, küçük oyunların aktörü olurken direnişi nasıl keşfeder? Bir hikâye, yaşam, ortam ya da film bize bu soruları sordurabilir. Beyaz perdede yerini alan, uzun zamandır öyküsüyle merak uyandırırken kazandığı başarılarla adından sıkça söz ettiren film "Tavşan İmparatorluğu"nda olduğu gibi. Bizi sayısız yaşamla, bin bir çeşit hikâye ile buluşturan

sinema, bu kez bir çocuğun dünyasına odaklanarak onun gözleriyle buluşturuyor. Yoksulluğun içinden çıkan bir yaşamı baba - oğul ilişkisiyle harmanlayarak direnme gücünü yansıtan güçlü bir anlatıya dönüştürüyor. "Tavşan İmparatorluğu", çocukluğun kırılma anını ve hayal gücüyle örülmüş melankolisini konu alırken seyircinin duygularını açığa çıkarıyor. Yönetmenliği ve senaristliği Seyfettin Tokmak tarafından gerçekleştirilen, ortak yapımcılar arasında Gabriella Gavica, Carlos Hernandez, Siniša Jurčić, Lara Abou Saifan, Bünyamin Bayansal, Kerim Suner ve İlknur Bal Kutluay'ın yer aldığı Türkiye - Hırvatistan - Lübnan - Meksika ortak yapımı sinema filmi "Tavşan İmparatorluğu", yetişkin dünyanın acımasız kurallarına karşı çocukça bir cesaretle direnen 12 yaşındaki

Musa'nın hikâyesini anlatıyor. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü desteği ve TRT'nin ortak yapımçılığında gerçekleştirilen, katıldığı ulusal ve uluslararası film festivallerinden 16 ödülle dönen yapım, başarısını şimdi de gişeye taşıyor.

Pek çok ödülün sahibi

"Tavşan İmparatorluğu" bugüne kadar pek çok başarıya imza attı. Dünya prömiyerini gerçekleştirdiği 28. Tallinn Black Nights Film Festivali'nde "En İyi Senaryo" ve "En İyi Sinematografi" olmak üzere 2 ödülün sahibi olmuş; 62. Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Film" kategorisi dâhil 7 ödülle yarışma sonuçlarının açıklandığı geceye damgasını vurmuştu. Bunların

yanı sıra yapım, Taipei Film Festivali'nden "Yönetmenler Birliği En İyi Film"; Ankara Film Festivali'nden "İnci Demirkol En İyi Film", "Onat Kutlar En İyi Senaryo"; FİLM-YÖN "En İyi Yönetmen"; Boğaziçi Film Festivali'nden "En İyi Yönetmen", "En İyi Görüntü Yönetmenliği" ve FİYAB "En İyi Yapımcı" ödüllerini de kucaklamıştı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü ile TRT 12 Punto'nun yapım desteği sağladığı "Tavşan İmparatorluğu", geliştirme sürecinde GMM Film Independent LA Residency (2017), Cinelink (2019), Les Arcs Industry Village (2020) ve WEMW KeyBuyers Event Selection (2020) gibi uluslararası platformlara seçildi. Film ayrıca Köprüde Buluşmalar'dan Anadolu Efes Ödülü'nü, TRT 12 Punto'dan ise Ortak Yapım Ödülü'nü kazanmıştı.

Yoksulluğu, baba - oğul ilişkisini ve insanın direnme gücünü yansıtan güçlü hikâyesiyle "Tavşan İmparatorluğu", katıldığı ulusal ve uluslararası film festivallerinden pek çok ödül aldı.

Musa'nın sınavı

Konusu, senaryo aşamasında dahi ödülle taçlanan "Tavşan İmparatorluğu", babası Beko ile depresif bir ev ortamında yaşayan 12 yaşındaki Musa'nın hikâyesini konu alıyor: Beko, köylerinde düzenlenen tazi yarışlarına tavşan sağlayarak geçimini sağlar. Musa ise yarışlardan sonra

"Tavşan İmparatorluğu" filminin galası, Atlas 1948 Sineması'nda gerçekleştirildi

tavşanları toplar; ölümleri gömer, yaralı olanları terk edilmiş bir madende iyileştirir. Kendini gerçekten çocuk gibi hissettiği tek yer olan bu madende, küçük dünyasını kurar. Bir gün Beko, engelli çocukların ailelerinin devletten maaş aldığını öğrenir. Musa'yı engelli bir çocuk gibi davranmaya, sağlık kurulunu ikna etmeye ve engelli çocuklar okuluna gitmeye zorlar. Musa için korkunç bir kâbus başlar. Ancak Musa, çocukluğunu ve tavşanlarını kurtarmak için bir isyan başlatacağıdır. Başrollerinde Alpay Kaya, Sermet Yeşil, Kubilay Tunçer, Perla Palamutçuoğulları ve Emrullah Çakay'ın yer aldığı filmin görüntü yönetmenliğini Claudia Becceril Bulos,

sanat yönetmenliğini Tora Aghabayova, kurgusunu Vladimir Gojun üstlenirken; müziklerde usta müzisyen Erkan Oğur'un imzası bulunuyor.

Bir çocukluk melankolisini

Yönetmen Seyfettin Tokmak imza attığı "Tavşan İmparatorluğu" filmini, geçtiğimiz yıl verdiği bir röportajda şu sözlerle anlatmıştı: "Film Elazığ'da çektim. Fakat çekerken sanat yönetmenimiz, görüntü yönetmenimizle zamansız ve mekânsız bir film tasarladık. Yani buranın neresi olduğu tamamen bir hayal ürünüydü, zihin dünyamdan çıkan bir şeydi. Alpay Kaya'nın oynadığı Musa karakteri de

Musa'nın dünyası, birçok zorluğu barındırıyor

önemli. Filme başladığımdan bu yana, ben hakikaten bir çocukluk melankolisinin peşindeyim. İlk filmim 'Kırık Midyeler'de yine çocuklar merkezdeydi. Sonrasında Ümraniye'de bir çocuk cezaevinde üç yıl çocuklara kısa film eğitimi verdim. Onlardan dinlediklerimden, gördüklerimden çok etkilendim. Bu duygular çocukluk melankolisiydi ve filme dönüşebilir mi diye düşündüm. Çocukluğa dair ama içinde umut barındıran bir melankoli aradım. Film bir yaşla, ana karakter olan Musa'nın annesini kaybetmesiyle başlıyor. Zaten anne kaybı çok derin bir kayıp. Film, Musa'nın babasına öfkesi ve babasının da ekonomik zorluklarla ilgili, kendi oğlunu ittiği tuzakların üzerine kurulu." Tokmak, Anadolu Ajansı muhbirine yaptığı açıklamada, Aralık 2021 ile Mart 2022 arasında çekimleri tamamladıklarını belirterek, "Süreç çok zorlu geçti. Çekim sürecinde bu kadar kar yağması beklemediğimiz bir şeydi. Filmin çekimleri Keban ile Keban'a çevre ilçelerin sınırlarında yaptık. 35 yıl kar yağmayan yere on metre kar yağınca tabii bizim bütün planlar altüst oldu." diye konuşmuştu.

Kars'ın Selim ilçesine bağlı Darboğaz köyünde çobanlık yaparken keşfedilen ve oyunculuğtaki başarısıyla dikkat çeken Alpay Kaya, Musa karakterini canlandırıyor.

İlk oyunculuk denemesinde başarılı performans

Filmde rol alması için genç oyuncu arayışına giren Seyfettin Tokmak, kafasında canlandırdığı oyuncuyu bulmak üzere Anadolu'yu karış karış gezmiş. Kars'ın Darboğaz köyünde çobanlık yapan 13 yaşındaki Alpay Kaya ile karşılaşan yönetmen, "Aradığım oyuncu bu" demiş ve Alpay Kaya ile Keban'da çalışmalara başlamış. Kısa sürede senaryoyu ezberleyen ve ilk oyunculuk denemesinde rolünün hakkını veren Kaya, Tokmak'ın ikinci uzun metraj filmi "Tavşan İmparatorluğu"nda Musa karakterine böylece hayat vermiş. Filmde rol almasını özellikle istediği Alpay Kaya'nın görüştüğü diğer çocuklardan çok farklı olduğunu vurguluyor Seyfettin

Galada filmin senaristi ve yönetmeni Seyfettin Tokmak (sağda) ve başrol oyuncularından Alpay Kaya (ortada) basın mensuplarına açıklamada bulundu

Tokmak, "Kendi iç dünyası çok geniş bir çocuk. En önemli özelliği de hayvanlarla ilişkisi. Ben Alpay Kaya kadar hayvan ve doğayla ilişkisi bu kadar güçlü başka bir çocuk görmedim. Hayvanların her türlüşünün dilinden anlıyor. Onlarla çok daha hızlı temas edebilen, insanlar 'Bu tavşan nasıl tutulur?' diye düşünürken Alpay zaten kucagında on tavşanla gezebilen, herkes 'Tazılar ne yapar, ısırır mı?' dediğinde, onlara sarılan, atın üzerinden inmeyen biri. Beni bütün bunlar çok cezbetmişti." değerlendirmesinde de bulunuyor.

Filmin galasında heyecan doruktaydı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TRT 12 Punto destekleriyle çekilen TRT ortak yapımı "Tavşan İmparatorluğu" filminin galası, Atlas 1948 Sineması'nda geçtiğimiz günlerde gerçekleştirildi. Film hem cesur konusu hem yalın anlatımıyla son dönemin en çok konuşulan yerli yapımları arasında yerini aldı. "Tavşan İmparatorluğu"nun galasına oyuncu kadrosunun yanı sıra çok sayıda davetli katıldı. Yer aldığı her festivalden ödülle dönen "Tavşan İmparatorluğu" filminin yapımcısı Can Aygör, yönetmen ve senaristi Seyfettin Tokmak, usta müzisyen Erkan Oğur'un yanı sıra filmin başrol oyuncularını Alpay Kaya, Sermet Yeşil, Perla Palamutçuoğulları ve Emrullah Çakay kırmızı halıda basın mensuplarıyla bir araya geldi. Film hakkında konuşan yönetmen ve

senarist Seyfettin Tokmak, uzun bir süreçten geçtiklerini belirterek şunları söyledi: "Musa'yı seyirciyle buluşturmak benim için çok kritik bir durumdu. Filmin galasını yapıyor olmamız, vizyona girecek olması açısından heyecanlıyız. Filmin seyircide karşılık bulacağına düşünüyorum. Çünkü bir çocuğun mücadele sürecine tanık olmakla ilgili çok fazla detay var. 12 yaşında Musa adlı bir çocuğun hikâyesi bu. Bu çocuğun babası, onu zorla devletten engelli maaş almak uğruna bir özel rehabilitasyon merkezine sokmaya çalışıyor; sahte bir engellilik raporunun peşinde. Musa buna direnen bir çocuk. Yani bir sınıfın içindekilerin hangisi sahte engelli, hangisi gerçek engelli bilinmeyen bir dünyanın içine düşüyor. Oradan nasıl kurtulabileceğinin telaşında ve annesini çok yakın zamanda kaybetmiş. Bu kederi gidermek için kendine terk edilmiş bir madende yuva yapmış. Ve bu yuvada tazı ile tavşan yarışlarından kurtardığı hayvanları rehabilite etmeye, onların sakatlıklarını gidermeye çalışan bir çocuk." Çok uzun bir yolculuktan sonra bu filmi yaptıklarını beyan eden Yönetmen, duydukları mutluluğu da ifade etti: "Yapım süreci gerçekten 5 - 6 yılı buldu. Nitelikli ve sanatsal gücü yüksek arkadaşlarla filmi var ettik. Festivaleri gezdik ve şimdi vizyon tarihine girecek. Ne kadar mutlu olduğumuzu anlatsam yetmez çünkü gerçekten çok fazla insanın emeği var. Aramızda olmayan Meksikalı, Lübnanlısı, Hırvatı, Mısırlısı, İranlısı... Çok fazla insanın katkısı oldu filme. Şimdi de büyük bir heyecanla galamızı yapıyoruz."

"Tavşan İmparatorluğu"

Yazan - Yöneten: Seyfettin Tokmak
Müzik: Erkan Oğur
Kurgu: Vladimir Gojun
Görüntü Yönetmeni: Claudia Becceril Bulos
Sanat Yönetmeni: Tora Aghabayova
Yardımcı Yapımcı: Can Aygör
Ortak Yapımcılar: Gabriella Gavica, Carlos Hernandez, Siniša Juričić, Lara Abou Saifan, Bünyamin Bayansal, Kerim Suner, İlnur Bal Kutluay

"Tavşan İmparatorluğu" sinema salonlarında seyircisini bekliyor

Filmde Beko karakterini canlandıran Sermet Yeşil, gişe beklentisine dair soruya şu sözlerle yanıt verdi: "Bu tarz sinemanın sinemada izlenmesi gerektiğini biliyorum. Mümkünse sinemada izleyin. Ne kadar kalacağız bilmiyorum belki bir iki hafta ama kaçırmayın. Ben filmi Estonya'da izledim ve çok etkilendim. Filmin büyüü ve kuvveti çok yüksek." Yapımda, Musa karakterine ilk kez oyunculuk deneyimi yaşayarak hayat veren Alpay Kaya ise çobanlıktan oyunculuğa uzanan hikâyesini şu sözlerle anlattı: "İlk başta zaten Seyfettin Hoca ile tanıştığımdaya filmle bir alakam yoktu. Böyle bir şeyi hayal bile etmiyordum.

Bir filmi çekmek ve o başarıyı sinemada izlemek benim için çok farklı bir duygu. Seyfettin Hoca ile bir fotoğraf üzerine tanıştık. Sonra senaryoyu okudum ve filmi Elazığ'da çektik. Hayalimde oyuncu olmak yoktu. Yazları çobanlık yapıyor, kışları okula gidiyordum. Bu benim için bir mucize oldu. Şimdi oyunculuk yapıyorum ama çobanlığı da baba mesleği olarak sürdürmeye devam ediyorum." "Hikâye için hocamıza çok teşekkür ediyorum. Çok güzel bir ekiple çalıştık ve çok güzel bir hikâyemiz var. Bir çocuğun tüm zorluklara rağmen hayallerinin

peşinden gitmesini anlatan evrensel bir hikâye." yorumunu paylaşan filmde Cevdet karakterini canlandıran oyuncu Emrullah Çakay'ın yanı sıra genç oyuncu Perla Palamutçuoğulları film sürecini şu sözlerle değerlendirdi: "Çok güzel bir deneyimdi. Hiç unutmayacağım anılar yaşadım. Umarım herkes filmi beğenir." Filmin yapımcısı Can Aygör ise projeye duydukları samimiyeti vurgulayarak seyircileri filmi sinemada izlemeye davet etti. TRT ortak yapımı "Tavşan İmparatorluğu" 6 Mart'ta izleyicisiyle buluştu.

Yönetmen Seyfettin Tokmak'ın biyografisi İlk uzun metraj filmi Kırık Midyeler (2011), mülteci temalı bir yapım olup Saraybosna Film Festivali'nde Arte Ödülü'ne layık görülmüştür. Tavşan İmparatorluğu (2024) filmiyle dünya prömiyerini yaptığı 28. Tallinn Black Nights Film Festivali'nde En İyi Senaryo ve En İyi Görüntü Yönetimi ödüllerini kazanmış; ayrıca Taipei Film Festivali'nde Yönetmenler Birliği En İyi Film Ödülü'nü almıştır. Film, 62. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi

Film, En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni dâhil olmak üzere 7 ödül kazanırken; Boğaziçi Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ve En İyi Görüntü Yönetmeni, Ankara Uluslararası Film Festivali'nde ise En İyi Film ve En İyi Senaryo başta olmak üzere çeşitli ödüller elde etmiştir. Çalışmalarında çocuk bakış açısından yetişkin dünyasının yozlaşmasını, kaçış fantezilerini ve baskı mekanizmalarını metaforik ve sembolik bir anlatımla ele alır. Belgesel alanda da üretimleri bulunan

Tokmak; Kenan Kavut ile define avcılarını konu alan trajikomik belgesel Hayal Çetesi (2010), Orient Express (2011) ve çağdaş Türkiye'yi yansıtan Türk Arabesk Müziği Tarihi (2022) gibi yapımlara imza atmıştır. Çocuklara yönelik sosyal sorumluluk projelerinde aktif rol almış; BM Uluslararası Göç Örgütü ile çocuk mülteciler için çalışmış ve islah evlerinde kısa film atölyeleri düzenlemiştir. Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Hollywood'da Filistin sesleri

98. Oscar Ödülleri, 16 Mart'ta, Los Angeles'teki Dolby Theatre'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Törene yalnızca altın heykelcikler değil, aynı zamanda cesur söylemler ve keskin bir mizah da damgasını vurdu. Javier Bardem'in "Savaşa hayır! Özgür Filistin!" çıkışı dakikalarca ayakta alkışlandı.

Sinema bir ışık değildir yalnızca; karanlığın içinden geçen bir tanıktır. Duygudur sinema; yüreklere dokunur. Yalnızca gerçeği anlatmaz, onu görünür de kılar. Sokakta fark etmeden geçtiğimiz bir yüzü, uzakta duyup unuttuğumuz bir savaşı, adını bilmediğimiz bir acıyı alır, büyütür, gözlerimizin içine bırakır. Ve biz, ancak başkasının hikâyesine bakabildiğimiz kadar insan kalırız. İşte bu yüzden sinema evrenseldir. Sinema tarihi açısından büyük bir kesim tarafından tartışmasız en prestijli ödül olarak kabul edilen Oscar ödülleri geçtiğimiz

günlerde yine görkemli bir törenle sahiplerini buldu malumunuz. Her ne kadar sektörel açıdan çok önemli bir yere sahip olsa da altın heykelciğin parlıtısı, yalnızca başarıyı değil, kimin hikâyesinin parlatılacağını da belirler kimi vakit. Başka bir deyişle Oscar'ın sahnesi büyük olsa da dünyanın tüm hikâyeleri değil yalnızca seçilmiş olanları sığar o sahneye. Bazı coğrafyalar hep uzak, bazı yüzler "öteki"dir o sahnede. Bir film ödül aldığı anda, yalnızca bir sanat eseri kazanmaz; bir bakış açısı onaylanmış olur. Bazı hikâyeler yükselirken, bazıları sessizce kaybolur. Zira her ödül, bir şeyi görünür kılarken biliriz ki bir başkasını da gölgede

bırakır. Ve maalesef gölge, en az ışık kadar gerçektir bu hayatta. Ezcümle, Akademi Ödülleri uzunca bir süredir popülist yaklaşımı nedeniyle azımsanmayacak bir kesim tarafından eleştirilip, samimiyetsiz bulunuyor son yıllarda. Hatta Oscar'ın kendi sinemasını yarattığı bile söyleniyor. Ama kabul etmek gerekiyor ki eski ışığını kaybetmeye başlasa da hâlâ tüm dünyanın nefesini tutarak izlediği, merakla beklediği bir tören olarak dikkat çekiyor. Nitekim perde 98. kez açılırken, yine çok konuşulan bir geceye sahne oldu; belleklerde renkli kareler, sürprizler, bildik tartışmalar yaratarak...

Conan O'Brien'in sunuculuğunu üstlendiği törende "One Battle After Another" (Savaş Üstüne Savaş) filmi öne çıkarak En İyi Film, En İyi Yönetmen, Yardımcı Rolde En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Uyarılama Senaryo, En İyi Kurgu ve En İyi Kast olmak üzere altı dalda ödülü kucakladı. 16 dalda adaylıkla bu yılın rekorunu kıran "Sinners" (Günahkârlar) ise En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Özgün Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Orijinal Müzik olmak üzere gecedeki dört ödülle ayrıldı.

"One Battle After Another" zaferi Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi tarafından 1929'dan bu yana verilen Oscar Ödülleri, 16 Mart'ta, Los Angeles'teki Dolby Theatre'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Emmy ödüllü televizyon sunucusu, yazar, yapımcı ve komedyen Conan O'Brien'in sunuculuğunu üstlendiği törende "One Battle After Another" (Savaş Üstüne Savaş) filmi öne çıkarak En İyi Film, En İyi Yönetmen, Yardımcı Rolde En İyi Erkek Oyuncu, En

Leonardo DiCaprio'nun başrolünü üstlendiği "One Battle After Another" (Savaş Üstüne Savaş), politik bir gerilim filmi olarak dikkat çekiyor

İyi Uyarılama Senaryo, En İyi Kurgu ve En İyi Kast olmak üzere altı dalda ödülü kucakladı. 16 dalda adaylıkla bu yılın rekorunu kıran "Sinners" (Günahkârlar) ise En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Özgün Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Orijinal Müzik olmak üzere gecedeki dört ödülle ayrıldı. "Frankenstein" üç ve "KPop Demon Hunters" iki ödülle geceyi tamamlarken; "Hamnet", "F1", "Avatar: Fire and Ash", "Weapons", "The Girl Who Cried Pearls", "The Singers", "Two People Exchanging Saliva" ve "All the Empty Rooms" birer ödüle layık görülen filmler oldu. Törene yalnızca altın heykelcikler değil, aynı zamanda cesur çıkışlar ve keskin bir mizah da damgasını vurdu. Javier

Bardem başta olmak üzere konukların güçlü politik mesajları ve sunucu Conan O'Brien'in sektörün karanlık yanlarına yaptığı göndermeler, organizasyonu sıradan bir eğlence şovunun ötesine taşıyarak küresel bir bildirgeye dönüştürdü.

Kürsüde insani çılgılık: Javier Bardem'den özgür Filistin çıkışı Törenin en unutulmaz ve en çok alkış alan anı, usta aktör Javier Bardem'in ödül vermek üzere çıktığı sahnede yaptığı konuşmaydı. En İyi Uluslararası Film Ödülü'nü takdim etmek için kürsüye gelen Bardem'in üzerinde İspanyolca "No a la guerra" (Savaşa hayır) yazılı bir rozet ve Filistin bayrağını simgeleyen bir broş vardı. Metne bağlı kalmayarak doğrudan dünyaya seslenen Bardem'in "Savaşa hayır! Özgür Filistin!" çıkışı, dakikalarca ayakta alkışlandı. Oyuncu konuşmasını dünyadaki tüm çocukların korunması gerektiğine dair duygusal bir çağrıyla noktaladı. Bardem tarihi çıkışından önce kırmızı halıda da rozetleri hakkında bilgi vermiş ve "2003 yılında Irak Savaşı sırasında taktığım rozeti takıyorum, o yasa dışı bir savaştı. Şimdi 23 yıl sonra, Trump ve Netanyahu tarafından başka bir yalanla yaratılmış başka bir yasa dışı savaşa karşı karşıyayız" diye konuşmuştu. "The Voice of Hind Rajab" filminin oyuncularını Saja Kilani ve Amer Hlehel ile "Bridgerton" dizisinin oyuncusu Charithra Chandran, törende "Sanatçılar Ateşkes İçin" yazılı rozetle Gazze'de ateşkes çağrısında bulunanlar arasında yer aldı.

"Savaşa hayır! Özgür Filistin!" çıkışıyla dakikalarca ayakta alkışlanan Javier Bardem'in üzerinde İspanyolca "No a la guerra" (Savaşa hayır) yazılı bir rozet ve Filistin bayrağını simgeleyen bir broş vardı

“Yabancı Dilde En İyi Film” kategorisinde aday gösterilen “The Voice of Hind Rajab (Hind Rajab’ın Sesi)” filminin başrol oyuncusu Filistinli Motaz Malhees de ABD’nin seyahat kısıtlamaları nedeniyle törene katılamayan isimler arasında yer aldı.

Yabancı Dilde En İyi Film kategorisinde aday gösterilen Tunuslu yönetmen Kaouther Ben Hania imzalı “The Voice of Hind Rajab” (Hind Rajab’ın Sesi) filminin başrol oyuncusu Motaz Malhees, vize kısıtlaması nedeniyle törene katılamadı

Filistinli oyuncuya vize engeli

“Yabancı Dilde En İyi Film” kategorisinde aday gösterilen “The Voice of Hind Rajab (Hind Rajab’ın Sesi)” filminin başrol oyuncusu Filistinli Motaz Malhees de ABD’nin seyahat kısıtlamaları nedeniyle törene katılamayan isimler arasında yer aldı. “The Voice of Hind Rajab” filminin oyuncusu Filistinli Malhees, törenden önce sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, “Filistin vatandaşlığım yüzünden ABD’ye girişime izin verilmiyor. Bu, üzüyor ama gerçek şu: Bir pasaportu engelleyebilirsiniz ancak bir sesi susturamazsınız. Ben bir Filistinliyim, gurur ve onurumla ayakta duruyorum.” ifadelerini kullanmıştı. Malhees, “The Voice of Hind Rajab” filmi için de “Hikayemiz, her türlü engelden daha güçlü ve duyulacaktır.” yorumunu yapmıştı. Hind Rajab’ın annesi

Wissam Hamada’nın da aynı yasak nedeniyle törene katılamadığı belirtildi.

Mizahla karışık sert göndermeler

Gecenin sunuculuğunu üstlenen Conan O’Brien ise pek çok konuda sert göndermeler yaptı. O’Brien’in açılış monoloğu, Hollywood’un hem teknolojik korkularını hem de ahlaki skandallarını hedef alırken hayatını kaybeden yıldızları anma bölümünde yoğun duygular yaşandı. Yönetmen Rob Reiner ve eşi Michelle Singer Reiner’in öldürülmelerinin ardından yapılan ilk Oscar töreninde, Billy Crystal, içten, kişisel ve komik bir anma konuşması yaptı. Ardından Reiner’in filmlerinden birçok yıldız, sahnede bir araya geldi. Rachel McAdams’ın bu yıl hayatını kaybeden Diane Keaton ve Catherine O’Hara hakkında yaptığı

konuşma ile Barbra Streisand’ın yakın arkadaşı Robert Redford’a veda için söylediği “The Way We Were” şarkısı, salondakileri derinden etkiledi. Vefat edenler anılırken Brigitte Bardot’a yer verilmemiş olması ise dikkat çekiydi.

Sinematografide devrim

“Günahkârlar” filminin görüntü yönetmeni Autumn Durald Arkapaw, bu dalda Oscar kazanan ilk kadın olarak tarihe geçti. Filipinli ve Afro-Amerikan Kreol kökenli olan Arkapaw, aynı zamanda aday gösterilen ilk siyahi kadın oldu. Konuşmasında, “Burada olmaktan dolayı çok onur duyuyorum ve salondaki tüm kadınların ayağa kalkmasını istiyorum, çünkü sizler olmadan buraya gelemezdim diye düşünüyorum” dedi. Diğer yandan KPop Demon Hunters da hem En İyi Animasyon hem de “Golden”

14 adaylığa rağmen bugüne dek tek bir Oscar bile kazanamayan Paul Thomas Anderson, sonunda büyük bir zafer elde ederek En İyi Yönetmen ödülünü kucakladı

şarkısıyla En İyi Orijinal Şarkı ödülünü alarak animasyon dünyasında yeni bir dönem başlatmış oldu.

“Bazı savaşlar biter, bazıları insanın içine yerleşir”

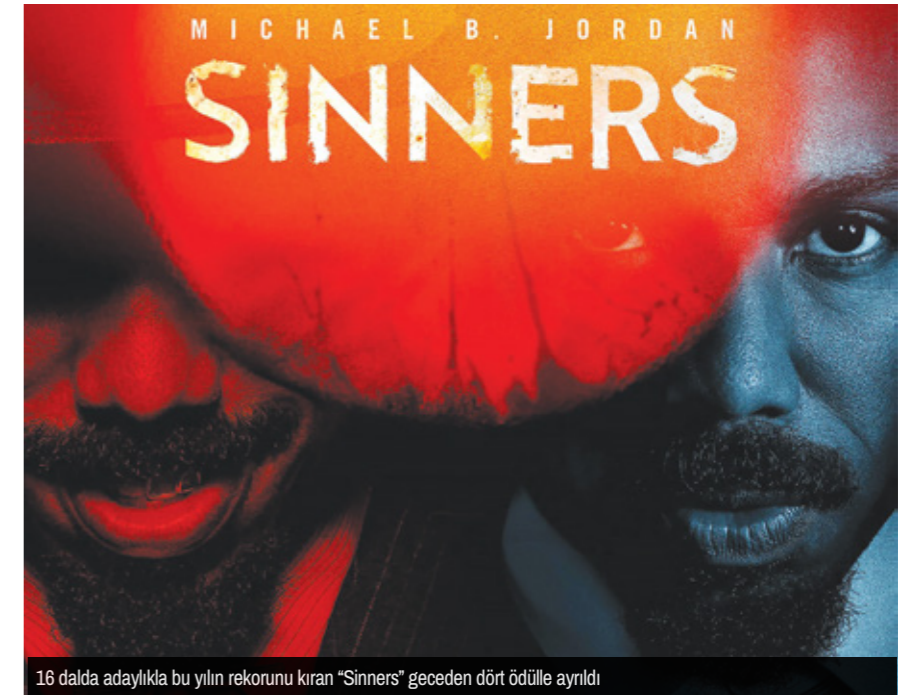
Bu yıl ödül sezonu başladığında, En İyi Film için iki güçlü adayın “Hamnet” veya “One Battle After Another” olacağı tahminler arasındaydı. Zira iki film Altın Küre’de sırasıyla en iyi drama ve en iyi müzikal/komedi ödülleri kazanmıştı. Ancak ilerleyen zamanlarda tablo değişti. “Hamnet” geriye düşerken “Sinners” hızlı bir yükseliş yakaladı. Ryan Coogler’ın gösterişli vampir gerilimi, Bafta ve Oyuncular Birliği ödülleri önemli ödüller kazandı ve hakkında konuşuldukça daha fazla sempati topladı. Elbette “One Battle after Another” bir adım öndeydi ve ödülü kapması sürpriz olmadı. Eski devrimci Bob’un, yıllar sonra yeniden ortaya çıkan düşmanlarına karşı kızı Willa’yı korumak için eski yoldaşlarıyla bir araya gelmesini ve geçmişin sonuçlarıyla yüzleşmesini konu alan film, belgesiz göçmenler ile ABD’deki kolluk kuvvetleri arasındaki çatışmaları gibi güncel ve politik bir konuya odaklanıyor. Parlak filmlerle dolu kariyerine ve 14 adaylığa rağmen bugüne dek tek bir Oscar bile kazanamayan Paul Thomas Anderson,

“Günahkârlar” filminin görüntü yönetmeni Autumn Durald Arkapaw, bu dalda Oscar kazanan ilk kadın olarak tarihe geçti. Filipinli ve Afro-Amerikan Kreol kökenli olan Arkapaw, aynı zamanda aday gösterilen ilk siyahi kadın oldu.

izleyici sayısındaki sert düşüş de gündem oldu. Nielsen verilerine göre 2025’te törenin 19 milyon 690 bin olan izleyici sayısı, bu yıl yüzde 9’luk bir kayıpla 17 milyon 860 bine geriledi. Bu düşüş, dijital platformların ve değişen izleme alışkanlıklarının etkisiyle Oscar’ın itibar kaybı yaşaması olarak yorumlanıyor. Ama ilgi kaybı sadece törenle sınırlı değil; Oscar kazanan filmlerin ticari gücü de zayıflıyor. Bir vakitler ödül alan filmler sahip oldukları altın heykelcikle gişesini katarken, şimdilerde Oscar ödüllü filmler eskisi kadar heyecan yaratmıyor. Demek ki eksik kalan bir şey var. Belki de eskisi kadar hayranlık duymuyor sinema Oscar’a. Yine de yazımızın girişinde söylediğimiz gibi eski ışığını kaybetmeye başlasa da hâlâ parlıyor tüm dünyanın nefesini tutarak izlediği, merakla beklediği bir tören olarak dikkat çekiyor.

98. Oscar Ödülleri, yine çok konuşulan bir geceye sahne oldu

16 dalda adaylıkla bu yılın rekorunu kıran “Sinners” geceden dört ödülle ayrıldı

Beyaz perdeden

Farklı dünyalara kapı açan, duyguları harekete geçiren, kimi zaman düşündüren, kimi zaman eğlendiren, bazen de hüzünlendiren sinema filmleri, TRT 2 kanalı aracılığıyla seyirciyi beyaz perdenin büyüleyici dünyasına davet ediyor.

Toplumsal gerçeklikleri yansıtan, kültürel değerleri aktaran ve duygu dünyalarını derinlemesine keşfetme imkânı sunan sinema, yalnızca bir eğlence aracı olmanın ötesinde eşsiz bir sanat dalı. Film yapımları, görsel ve işitsel öğelerin ustaca birleşimiyle izleyiciyi farklı perspektiflere taşıyarak, düşünsel ve duygusal bir yolculuğa çıkarıyor.

Bu bağlamda, seçkin film örnekleriyle TRT, etkileyici bir evrene dikkat çekmek, sanatın bu önemli alanını daha geniş kitlelere tanıtmak ve ön plana çıkan yapımları seyircisine ulaştırmak amacıyla içeriklerini sinema dünyasının güzide örnekleriyle çeşitlendiriyor.

TRT 2 pek çok sinema programının yanı sıra her ay belirlenen ve her hafta yayınlanan birbirinden değerli filmleri sinemaseverler için ekrana getiriyor. Nisan ayında yayınlanacak yapımlardan hazırladığımız seçkiyi sizler için derledik.

Dağda Kaybolmak "Lost on a Mountain in Maine" TV'de ilk

Tür: Macera, Aile
Yönetmen: Andrew Kightlinger
Senaryo: Joseph B. Egan, Donn Fendler, Luke Paradise
Oyuncular: Luke David Blumm, Paul Sparks, Caitlin FitzGerald

Çekimleri New York eyaletinin kuzeyindeki ormanlarda gerçekleştirilen Dağda Kaybolmak "Lost on a Mountain in Maine", Donn Fendler'in aynı adlı kitabından uyarlanmış bir yapımdır. İlham verici bir hayatta kalma öyküsünü yansıtan film, on iki yaşındaki Donn Fendler'in gerçek hikâyesine dayanıyor. 1939 yazında, 12 yaşındaki Donn Fendler, Kuzey Maine'in çetin doğasında kayboluyor. Bu gerçek hikâye, Donn'un hayatta kalma savaşını ve aynı zamanda, belki de bir daha asla göremeyeceği babasıyla olan yaralı ilişkisini konu alıyor. Film, elbette sadece bir hayatta kalma hikâyesinin senaryoya dökülmesinden ibaret değil; aynı zamanda aile bağlarının ve duygusal iyileşmenin gücünü de anlatan bir yolculuğun beyaz perdeye aktarılması hâli.

Zorlu dokuz gün

Yürüyüş grubundan ayrılan Donn, Maine'deki en yüksek dağda kaybolur. Yıyeceği ve bulunduğu koşullara uygun giysisi yoktur. Bunun yanı sıra doğanın zorlukları da onu mücadele etmek zorunda bırakacak kadar serttir. Donn, dokuz gün boyunca Maine'in kuzeyindeki acımasız, vahşi doğada hayatta kalmak için çabalar. Kaybolması, ulusal manşetlere taşınır ve yüzlerce gönüllüyü, hatta oğlunu bir daha asla göremeyeceğinden korkan babasını bile bir araya getiren büyük bir arama çalışmasını başlatır. Bu sırada genç çocuk hem fiziksel hem de duygusal açıdan büyük bir sınavdan geçerken, babasıyla olan ilişkisini yeniden değerlendirme fırsatı bulur.

Fırtına Çocuk "Storm Boy" TV'de ilk

Tür: Aile, Dram
Yönetmen: Shawn Seet
Senaryo: Justin Monjo, Colin Thiele
Oyuncular: Jai Courtney, Geoffrey Rush, David Gulpilil

Oyuncularının performansı ile izleyicinin içine işlemeyi başaran, hikâyesiyse dokunaklı öğeler barındıran bir film... Colin Thiele'nin klasik bir Avustralya masalını anlatan romanından uyarlanan 1976 yapımı filmin yeniden çevrimi olan Fırtına Çocuk "Storm Boy", artık emekli olan Michael Kingley'in, çocukluk hatıralarını anımsayarak geçmişe dönmesini anlatıyor. Başarılı ve emekli bir iş adamı olan Michael Kingley, geçmişinden açıklayamadığı görüntüler görmeye başladığında, çocukluğunu ve çocukken olağanüstü özellikleri olan yetim bir pelikan olan Bay Percival'ı nasıl büyüttüğünü hatırlar. Ardından torununa, babasıyla birlikte uzakta bir kıyı kasabasında yaşadığı zamanlarda, bir pelikan ailesini nasıl kurtardığını ve onlara nasıl baktığını anlatır.

Güneşin Çocukları "Khorshid" TV'de ilk

Tür: Dram
Yönetmen: Mecid Mecidi
Senaryo: Nima Javidi, Mecid Mecidi
Oyuncular: Roohollah Zamani, Ali Nassirian, Javad Ezati, Tannaz Tabatabaei

Yoksul, hayatın bütün yükünü üzerinde taşıyan, büyüklerden daha olgun ve daha insani olan, dünyanın tüm kötülüklerine rağmen kirlenmeden kalabilen "çocukları" en iyi anlatan yönetmen Mecid Mecidi, yine çocukları başrolde koyduğu filmiyle karşınızda. Yönetmeni, 2015 yılında gösterime giren, Hz. Muhammed'in 12 yaşına kadarki çocukluk yaşamını konu alan ve dikkatleri çeken "Muhammed: Allah'ın Elçisi" filmiyle hatırlamak mümkün. Mecid Mecidi, yönettiği 2020 yapımı Güneşin Çocukları "Khorshid" filmiyle, 77. Venedik Uluslararası Film Festivali'nde çocuk oyuncu Rouhollah Zamani ile Marcello Mastroianni Ödülü'nü kazandı. Film, 93. Akademi Ödülleri'nde (Oscar) En İyi Uluslararası Film dalında ilk 15 film arasına girdi. Gerçekçi ve etkileyici bu dram, 12 yaşındaki Ali ve üç arkadaşının hayatına odaklanıyor. Yönetmenin dünyadaki 152 milyon işçi çocuğa adanmış filmde, gerçek hayatlarında da sokaklarda yaşayan 12 yaşındaki Ali ve çetesi hikâyeye etkileyici bir performans ve enerji katıyor.

Ali ve arkadaşlarının planları nereye varacak?

Hayatta kalmak için birlikte mücadele eden Ali ve üç arkadaşı, ailelerine destek olmak için gece gündüz çalışır. Bir garajda küçük işler yapan üç çocuk, hızlı bir şekilde para kazanmak için küçük suçlar işler. Mucizevi gibi görünen bir olayın ardından Ali, yer altında bulunan gizli bir hazineye haberdar olur. Ancak onun ve arkadaşlarının hazineye ulaşabilmeleri için, hazinenin bulunduğu yere yakın olan, sokak çocukları ve çocuk işçileri eğitmeye çalışan bir hayır kurumu olan Sun School'a kaydolmaları gerekir.

Yalnızlık "Einvera" TV'de ilk

Tür: Dram
Yönetmen: Ninna Pálmadóttir
Senaryo: Rúnar Rúnarsson
Oyuncular: Þróstur Leó Gunnarsson, Hermann Samúelsson, Anna Gunnadóttir

Yalnızlığın ve tek başına olmanın güzel bir portresi olan Yalnızlık "Einvera" çok katmanlı, yürek ısıtan bir hikâye sunuyor. Film, çiftliğini satıp büyük şehre taşınmak zorunda kalan ve 10 yaşındaki bir komşusuyla arkadaş olan yaşlı bir çiftiyi konu alıyor. "Eski yollara" alışmış birinin "modern yollara" uyum sağlamanın zorlukları ve rahat ettiği şeylere geri dönmenin imkânsızlığı bu filmde gözler önüne seriliyor.

Dönüştürücü bir arkadaşlık

Gunnar, doğası gereği az konuşan biridir ve İzlanda kırsalında yalnız bir hayat sürmektedir. On yıllarca atlar arasında yaşadığından sonra, takım elbiseli bir ziyaretçi Gunnar'a çiftliğinin bir baraj projesi için kamulaştırılacağını söyleyerek ona yüklü bir miktar para eder. Başka seçeneği olmayan sert mizaçlı Gunnar, büyük tazminatı metanetle kabul eder, atlarını satar ve Reykjavik'in eteklerine taşınır. Orada, yeni bir milyoner olmasına rağmen kafa karıştırıcı, yabancı bir dünyada yolunu bulmakta zorlanır ve depozitolar için atılmış teneke kutuları toplayarak yalnız başına yaşamaya başlar; ta ki mahallede yeni olan gazete dağıtıcısı Ari onunla arkadaş olmaya karar verene kadar. Gunnar isteksizce Ari'ye ısınırken, çocuğun ayrı yaşayan, sürekli tartışan ailesi, Gunnar'ın zaman zaman oğullarına bakmasını memnuniyetle karşılar. Bu dostluk ikisi için de dönüştürücü bir etki yaratır. Ancak yaşanan bir olay işleri karmaşık bir hâle sokacaktır.

Dipte "Breaking Surface"

Tür: Gerilim, Dram
Yönetmen: Joachim Hedén
Senaryo: Joachim Hedén
Oyuncular: Moa Gammel, Madeleine Martin, Trine Wiggen, Alessio Barreto, Remi Alashkar

Özellikle gerilimi yüksek tutan, fiziksel ve psikolojik sınırları konu alan hikâyeler üzerine kurulu filmler çekmesiyle tanınan İsveçli film yönetmeni, senarist ve yapımcı Joachim Hedén'dan yine bu tarz bir film geliyor ekrana. Avrupa film festivallerinde dikkat çeken Dipte "Breaking Surface" kardeşlik, hayatta kalma ve doğanın gücü üzerine kurulu, büyük kısmı su altında geçen sürükleyici bir yapımdır. Zorlu koşullarda hayatta kalma mücadelesi veren iki kardeşin öyküsünü anlatan Dipte "Breaking Surface", nefes kesici sahnelerle sahip.

İda'nın çabası

Üvey kardeşler İda ve Tuva, geleneksel olarak yaptıkları kış dalışlarını bu sefer Norveç'te gerçekleştirir. İki kadının bu ıssız bölgede yaptıkları dalış sırasında bir kaza meydana gelir. Bir kaya, Tuva'yı deniz yüzeyinin 30 metre altında mahsur bırakır. Tuva'nın oksijeni hızla tükenirken, İda kardeşini kurtarmak için zamanla yarışmak zorunda kalır. Önlenemez bir korku ve tehdit altındayken İda, ablasını kurtarmak için her şeyini ortaya koyar. Hem doğa şartları hem de psikolojik baskı arttıkça hayatta kalma mücadelesi gittikçe zorlaşacaktır.

TRT AFRİKA

3

yaşında

Hayranlarıyla imza gününde buluştular

Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilen program kapsamında, ramazan ayı boyunca "Küllüye'de Ramazan" başlığı altında farklı yaş gruplarına hitap eden kapsamlı kültür, sanat ve eğitim etkinlikleri düzenlendi. Etkinlikler çerçevesinde konserlerden sahne gösterilerine, söyleşilerden geleneksel sanatlara uzanan geniş bir yelpazede pek çok atölye çalışması katılımcılarla buluştu.

TRT, bu etkinliklere en fazla katkı sunan kurumların başında yer alırken, katılımcıların yoğun ilgi gösterdiği stantlarıyla da öne çıktı. "Küllüye'de Ramazan" programına zengin içerikleri, etkileşimli etkinlik alanları ve film gösterimleriyle değer katan TRT, aynı zamanda ilgiyle takip edilen dizilerinin oyuncularını izleyicilerle bir araya getirdi. Bu kapsamda TRT 1'in geniş bir izleyici kitlesine ulaşan dizisi "Mehmed: Fetihler Sultanı" da hayranlarıyla buluştu.

Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen özel programda dizinin yapımcı ve oyuncu kadrosu, izleyicilerle bir araya gelerek samimi bir atmosferde sohbet etme imkânı buldu. Serkan Çayoğlu, Ertan Saban, Gürkan Uygun, Kenan Çoban, Sena Çakır ve Merve Uçer'in katılımıyla gerçekleşen etkinlikte oyuncular, hayranlarıyla buluşarak fotoğraf çekti.

Güçlü oyuncu kadrosu ve görkemli prodüksiyonuyla dikkat çeken dizi, yeni bölümleriyle her salı TRT 1 ekranında izleyiciyle buluşmayı sürdürüyor.

Geleceğin iletişimcileri yarışmaya hazır!

TRT tarafından bu yıl 12'ncisi düzenlenen "TRT Geleceğin İletişimcileri Yarışması" için başvurular başladı. Genç iletişimcileri özgün ve nitelikli içerik üretmeye teşvik eden yarışmaya başvurular, 15 Temmuz 2026 tarihine kadar www.trtgeleceginiletisimcileri.com adresi üzerinden yapılabilecek.

Üniversitelerin ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerine açık olan yarışma; radyo, görsel, haber ve dijital yayıncılık ile iletişim kampanyası alanlarında toplam 15 kategoride gerçekleştirilecek. Bu yıl ayrıca, 15 Temmuz'un 10'uncu yılına özel oluşturulan "10. Yılda 15 Temmuz" kategorisinde belgesel, animasyon ve video haber türlerinde eserler de değerlendirilecek.

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, X hesabından yaptığı paylaşımı yarışmanın başladığını duyurarak gençleri üretmeye davet etti. Sobacı, bu yıl ana kategorilere eklenen özel başlıklarla gençlerin güçlü hikâyelerini ortaya koymalarının hedeflendiğini belirtti. Yarışmada "İletişim Kampanyası" kategorisinin bu yılki teması ise "Üretken Yapay Zekâ" olarak belirlendi. Katılımcılardan, yapay zekânın farklı alanlardaki etkilerini bütüncül bir iletişim stratejisi çerçevesinde ele alan projeler geliştirmeleri bekleniyor. Seçici kurul değerlendirmelerinin ardından dereceye giren eserler, her yıl olduğu gibi TRT Geleceğin İletişimcileri Haftası kapsamında düzenlenecek etkinlikler ve ödül töreniyle açıklanacak.

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nde geri sayım başlıyor

17. kez belgesel severlerle buluşmak için gün sayan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri için başvuru süreci devam ediyor. Dünyanın farklı coğrafyalarından belgeselcileri bir araya getiren organizasyona başvuruların, 10 Nisan 2026 tarihine kadar www.trtbelgesel.com adresi üzerinden yapılabileceği duyuruldu.

Belgesel sinemanın gelişimine katkı sunmayı ve nitelikli yapımları izleyiciyle buluşturmayı amaçlayan yarışma; tamamlanmış filmlerin yanı sıra henüz yapım aşamasına geçmemiş proje ve fikirlere de açık olacak. İnsan, doğa, tarih ve toplumsal konulara odaklanan yapımların yer alacağı yarışma, farklı anlatı biçimlerini desteklemeyi hedefliyor.

Dört kategoride 12 ödül

Yarışmada ödüller; Uluslararası, Ulusal Profesyonel, Ulusal Öğrenci Filmleri ve Proje Destek olmak üzere dört kategoride verilecek. Toplam 12 ödülün sahiplerini bulacağı organizasyonda, özellikle öğrenci kategorisiyle genç belgeselcilerin desteklenmesi amaçlanıyor. Bu kapsamda TRT ekipleri, Türkiye genelinde üniversitelerde düzenlenen buluşmalarla gençlerle bir araya gelerek yarışmayı tanıttı.

Takvim haziran ayında tamamlanacak

Başvuruların ardından yapılacak ön eleme sonucu finale kalan filmler, 4-7 Haziran tarihleri arasında seçici kurul tarafından değerlendirilecek. Kazananlar ise 7 Haziran'da düzenlenecek ödül töreninde açıklanacak. Etkinlik süresince yarışmaya katılan filmlerden oluşan özel gösterimler izleyiciyle buluşacak; ayrıca ustalık sınıfları, söyleşiler ve atölye çalışmalarıyla belgesel alanındaki profesyoneller ve katılımcılar bir araya gelecek.

"Cennetin Çocukları"nda yeni ikili

TRT 1 ekranında izleyiciyle buluşan, yönetmenliğini Soner Caner'in üstlendiği ve senaryosunu Ali Kara'nın kaleme aldığı "Cennetin Çocukları", güçlü oyuncu kadrosunu iki yeni isimle genişletiyor. Başarılı oyuncular Burak Serdar Şanal ve Buse Meral'in dâhil olduğu yapımda, hikâyede yeni bir dönemin kapıları aralanıyor.

Dizide Burak Serdar Şanal, ikizini bulma umuduyla çıktığı yolculuğun ardından kasabasına dönen Kamil karakterine hayat verirken; Buse Meral ise arkeolojiye tutkuyla bağlı Zeynep karakteriyle izleyici karşısına çıkıyor. Kamil ve Zeynep'in yolları ise Arafköy'de kesişiyor. Kamil ve Zeynep'in geçmişlerinden getirdiği izler, "Cennetin Çocukları" için yeni bir hikâyenin başlangıcı oluyor. Yaşadığı deneyimlerin ardından değişen Kamil ile keşif arzusunun peşinden giden Zeynep, Arafköy'de hem kendi yolculuklarını sürdürecektir hem de kasabadaki dengeleri etkileyecek gelişmelerin merkezinde yer alacak.

Terapi gibi dizi; “Gönül Dağı”

TRT 1 ekranında altı sezondur izleyiciyle buluşan ve cumartesi akşamları izleyicilerini ekran başına toplayan “Gönül Dağı”, yeni bir isimle oyuncu kadrosunu güçlendirmeye devam ediyor. En son “Hudutsuz Sevdâ”, “Çöp Adam” ve “Kırmızı Oda” gibi yapımlarda rol alan usta oyuncu Hülya Şen, dizide “Nurten” karakterine hayat verecek. Şen, geçtiğimiz günlerde dizinin oyuncu kadrosuna katılmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdiği bir röportaj verdi. Usta oyuncu röportajında; “Dizinin, klasik aksiyon ya da mafya temalı yapımlardan tamamen farklı bir yanı var. Gönül Dağı, sert çatışmalar yerine insanın kalbine dokunan, hayatın küçük ama değerli anlarını öne çıkaran bir hikâyeye sunuyor. Silah sesleri yok, ötekileştirme yok; yerini sevgi, dayanışma ve insan ruhuna şifa veren bir sıcaklık alıyor. Büyüklerimizin ‘Bizim zamanımızdaki diziler böyle miydi?’ dediği türden bir samimiyeti ekrana taşıyor.” dedi.

Şen: “izleyiciye bir tür terapi sunuyor”

“Gönül Dağı”nın, sadece bir dizi olmadığını ifade eden oyuncu, “Anadolu bozkırında yetişen insanların hayatına dair ince gözlemlerle, izleyiciye bir tür terapi sunuyor.” yorumunda bulundu. Her karakterin iç dünyasına özenle bakılıyor olmasına da dikkat çeken Şen, dizi karakterinin yaşadıklarıyla empati kurmamızı sağlayan bir derinlik sunulmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Şen ayrıca dizinin müzikleri ve ozanlardan alınan deyişlerle harmanlanan kültürel dokunun da hikâyeye katkısının çok önemli olduğunu belirtti. Hülya Şen’in canlandırdığı Nurten karakteri, yıllar önce kızı ve eşini terk eden bir kadının, geçmişle yüzleşerek yuvasına dönüşünü anlatıyor. Bu beklenmedik karşılaşmalar, affetmek, bağışlamak ve yeniden yakınlaşmak temalarını işlerken, dizinin izleyiciye sunduğu sıcak ve dingin atmosferi de pekiştiriyor.

TRT Müzik'te yeni sesler

“Senin Müziğin Senin Kanalın” mottosuyla 17 yıldır sadece müzik diyen TRT Müzik, her zevke ve her yaş grubuna uygun farklı türlerden müzik programlarını izleyicilerle buluşturuyor. Halk müziğinden sanat müziğine, arabesken caza uzanan geniş bir yelpazede hazırlanan yepyeni yapımlar ise 30 Mart itibarıyla TRT Müzik ekranında olacak.

Yeni içerikler, yeni bölümler

Halk müziği eserlerinin enstrüman tınıları eşliğinde sunulduğu “Ümit Yılmaz ile Doğaçlama” programı 30 Mart akşamı saat 20.00’de TRT Müzik’te başlıyor. TRT Ankara

Radyosu Türk halk müziği sanatçıları Muzaffer Ertürk ve Bora Uymaz’ın sunduğu “Asırlık Ezgiler” programının ilk bölümü ise 31 Mart akşamı 19.15’te ekrana gelecek. Programda, arşivden derlenen kıymetli görüntüler eşliğinde halk müziği eserlerinin keyifli yorumları izleyiciyle buluşacak. Sanat müziğinin unutulmaz eserleri “Aşk ve Ötesi” programında, Murat Coşgun, Fatih Ahıskalı ve Göktuğ Varyozdöken’in sunumu ve icrasıyla arabesk dokunuşlarla yorumlanacak. Program 31 Mart akşamı saat 22.30’da yayımlanacak.

Müzik ve sohbet bir arada

Müziğe dair keyifli sohbetlerin öne çıkacağı “İrmak Arıcı ile Dünden Bugüne” programı 1 Nisan Çarşamba saat 23.15’te ekranda olacak. Kanun sanatçısı Hakan Güngör’ün sunumuyla hazırlanan “Müziğin Kanunu” ise 2 Nisan Perşembe saat 22.30’da izleyiciyle buluşacak. Programda pop müzik türündeki eserler, sürpriz sanatçıların özgün yorumlarıyla yeniden yorumlanacak. Aynı gün saat 23.15’te ise tasavvuf müziğinin inceliklerini yansıtan “Kalpten Nağme” programı Prof. Dr. Fatih Koca’nın sunumuyla TRT Müzik ekranına gelecek.

“Geçmişin Kokusu” 24 Nisan’da vizyonda

TRT ortak yapımı “Geçmişin Kokusu”, Makedonya’nın tarihi atmosferini yansıtan çarpıcı hikâyesiyle 24 Nisan’da sinemaseverlerle buluşmaya hazırlanıyor. “Gelecek bazen geçmişte saklıdır” mottosuyla yola çıkan film, aynı zamanda dikkat çekici bir oyuncu kadrosuna sahip. Başrollerinde Gülsim Ali İlhan, Görkem Sevindik ve Emir Benderlioğlu’nun yer aldığı yapım, izleyiciyi hem tarihsel bir döneme hem de derin bir aşk hikâyesine davet ediyor. Senaristliğini ve yönetmenliğini Serkan Özarslan’ın üstlendiği film, Kuzey Makedonya’da gerçekleştirilen çekimleriyle görsel açıdan da zengin bir arka plan sunuyor.

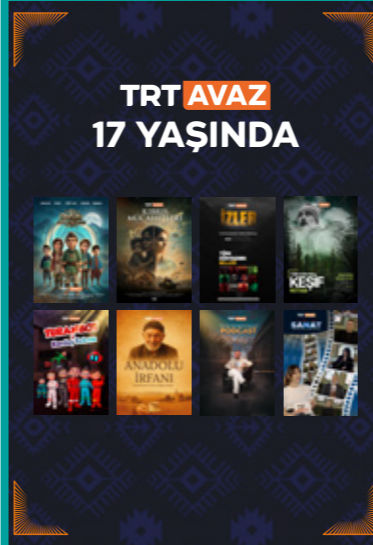
Dram türündeki film, Yugoslavya’nın dağılma sürecinde Üsküp’te yaşanan toplumsal kırılmaların ortasında filizlenen bir aşkı konu alıyor. Görkem Sevindik’in hayat verdiği Salih karakteri, mahallesinde giderek artan değişim ve çözülmeye karşı direnmeye çalışırken; çocukluk arkadaşı Elina’nın yıllar

sonra şehre dönüşü dengeleri bozuyor. Artan gerilim ve toplumsal ayrışmanın ortasında Salih, hem çocukluk aşkıyla hem de bu sürecin arkasındaki güçlerle yüzleşmek zorunda kalıyor. “Geçmişin Kokusu”, bireysel hikâyeler üzerinden dönemin ruhunu yansıtan anlatımıyla izleyiciye çarpıcı bir sinema deneyimi sunmayı hedefliyor.

“Türkiye’nin Haber Ekranı”: TRT Haber

Türkiye ve dünyadaki gelişmelerin nabzını tutan, âdeta gözümüz ve kulağımız olan TRT Haber, zirvedeki yerini koruyarak sürdürdüğü haber maratonunda on altıncı yılını tamamladı.

Türkiye’nin Haber Ekranı TRT Haber; gündemi anbean takip eden haberleri ve her kesime hitap eden özgün içerikleriyle haftanın yedi günü, 24 saat boyunca Türkiye ve dünya gündemini güçlü kadrosuyla ekranlara taşıyor. TRT Haber; televizyon, radyo ve teleteks gibi konvansiyonel yayınlarının yanı sıra, doğrudan dijital mecralara yönelik içerikler de üretiyor. Bu kapsamda; web sitesi, sosyal medya hesapları ve mobil uygulamaların yanı sıra podcast ve news game gibi güncel araçlardan da yararlanıyor. Twitter’da 4,5 milyon, Facebook’ta 4,2 milyon, Instagram’da ise 3,1 milyonu aşan takipçi sayısına ulaşan TRT Haber; YouTube, LinkedIn, Pinterest, Yaay, Telegram ve TikTok gibi platformlar üzerinden de yayınlarını sürdürüyor. Türkiye’nin en çok izlenen haber kanalı olarak istikrarlı bir yükseliş ivmesi yakalayan ve bu başarısını on altı yıldır artırarak sürdüren TRT Haber ekibini kutluyor, yeni yaşında nice yeni başarılarla imza atmasını diliyoruz.

“Kardeşliğin ekranı” 17 yaşında!

“Türk’ün avazı, kardeşliğin ekranı” sloganıyla Türkiye ile Türk Dünyası arasında gönül köprüleri kuran TRT Avaz, 21 Mart’ta on yedinci yaşını kutladı.

Bugün, geniş bir coğrafyada 300 milyondan fazla insana hitap eden TRT Avaz; Türk’ün avazı olduğu kadar, ortak kimliğimizi güçlendiren, köklü tarihimize ışık tutan, kardeşlik bağlarımızı pekiştiren en güçlü platformlardan biri. Kanal, yıllardır değişmeyen bir çizgide Türk dünyasının ortak değerlerine ve tarihî mirasına ışık tutarak kültürel zenginliklerimizi ekrana taşıyor. TRT Avaz, Türk dünyasını dilde ve gönülden birleştiren vizyonuyla belgeselden habere, aktüel programlardan kültür-sanata kadar geniş bir yayın yelpazesine on yedi yıldır hiç durmadan çalışıyor.

Kanal on yedinci yaşını, Nevruz Bayramı ile birlikte kutlayacağı 1 Nisan’da Ankara’da görkemli bir konser programı gerçekleştirecek. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İttri Konferans Salonu’nda düzenlenecek konserin sanatçıları arasında; Türkiye’den Elif Avcı, Özbekistan’dan Alisher Nazirov, Azerbaycan’dan Zamina Rahimova ve “Ay Yola” müzik grubu yer olacak. Türk dünyasının sevilen sanatçılarına yoğun bir ilginin olacağı konser, aynı zamanda kültür sanat ve siyaset dünyasını da bir araya getirecek. Ayrıca konserde Türk Dünyası Dans Topluluğu da sahne alacak. Bir ses, bir nefes kadar yakın olduğumuz Türk dünyasının TRT Avaz ekranında buluşmasına emek veren tüm TRT ailesini tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

TRT EBA yeni yaşını kutladı!

Pandemi döneminde rekor bir sürede kurularak çocukları eğitimden mahrum bırakmayan TRT EBA kanallarında, yeni bir yaş heyecanı vardı. Milyonlarca öğrencinin ortak okulu TRT EBA, 23 Mart’ta altıncı yaşını kutladı. Millî Eğitim Bakanlığı müfredatını destekleyen yayınlarının yanı sıra, renkli ekranı, eğlenceli ders anlatımları, minik kâşiflerin ufkunu açan programları, çocukların bilişsel, davranışsal ve sosyal gelişmelerini destekleyici içerikleriyle EBA; öğrencilerin ve velilerin ortak kanalı olma özelliğini koruyor. Hem eğlendiren hem de öğreten tarzıyla alanında tek olan TRT EBA’nın yeni yaşı kutlu olsun!

Afrika’nın sesi!

Afrika’da güvenilir bir haber kaynağı olmak, Afrika ülkeleri için önemli küresel hikâyeleri öne çıkarmak ve küresel hedef kitleye yerel konular hakkında benzersiz dijital içerik sağlamak amacı ile üç yıl önce yola çıkan TRT Afrika, yeni yaşını kutladı. 72 milyonu aşkın bir kitleye hitap eden TRT Afrika; uzun yıllardır tek kaynaktan beslenen küresel bilgi akışına alternatif bir platform olarak, İngilizce, Fransızca, Swahili ve Hausa dillerinde yayın yaparak dünyanın en uzak noktalarından dahi görülmeyeni gösteriyor, duyulmayı duyuruyor. Üç yıl gibi kısa bir sürede güçlü bir yayın ağı kuran platform, Afrika’nın çeşitliliğini, kültürel zenginliğini ve güncel gelişmelerini dünyaya aktaran yayınlarıyla kıta gündemini milyonlarca insana ulaştırıyor. Platform aynı zamanda; “Afrika, olduğu gibi” anlayışıyla hazırlanan içerikleriyle Türkiye ile Afrika ülkeleri arasındaki dostluk ve iş birliğini güçlendiren önemli bir iletişim köprüsü olmayı da sürdürüyor.

Bir ömür nasıl yaşanmalı?

Geçtiğimiz günlerde aramızdan ayrılan büyük tarihçi Prof. Dr. İlber Ortaylı, bu eserinde yalnızca geçmişin görkemli sayfalarını aralamıyor; bir insanın kendi şahsi tarihini nasıl inşa etmesi gerektiğinin haritasını da çiziyor. “Bir Ömür Nasıl Yaşanır?”, yılların imbiğinden süzölmüş bir bilgeliği, bugünün karmaşasında yönünü arayan okuyucusuna ebedî bir fener gibi sunuyor.

İnsan ömrü... Doğumla ölüm arasında sıkışmış, zamanın hızla akıp gittiği o eşsiz serüven... Bu kısa yolculukta neyi okumalı, nereleri gezmeli, kimleri sevmeli ve en önemlisi “nasıl” yaşamalı?

Prof. Dr. İlber Ortaylı, engin tarih birikiminin ardındaki o bilge duruşuyla, hayatın farklı dönemlerine ışık tutuyor. Okurunu âdeta karşısına alıp samimi, ufuk açıcı bir sohbet davet ediyor. Onun satırları, siz de okuduğunuzda fark edeceksiniz; sıradan tavsiyeler silsilesi değil, bir entelektüelin hayatın hakkını vererek yaşamaya dair sunduğu derinlikli bir vizyon.

Kendi tarihini yazmak

Ortaylı, ömrü on beşer ve yirmişer yıllık dönemlere ayırarak her yaşın içindeki potansiyeli ve tuzakları ustalıkla

gözler önüne seriyor. Eser, bireyin kendini inşa etme sürecini; yeni diller öğrenerek, dünyayı bir seyyah ruhuyla gezerek, sinemanın ve müziğin ruhu besleyen kaynaklarından faydalanarak nasıl zenginleştirebileceğini anlatıyor. Cehaletin konforuna karşı bilginin, görgünün, zarafetin ve estetiğin zorlu ama kıymetli yolunu işaret ediyor.

Ölümsüz bir miras

Asıl “mesleği” tarihin derinliklerinde imparatorlukların yükseliş ve çöküşlerini incelemek olan hocamızın, bireyin hayatına dair sunduğu bu perspektif son derece sarsıcı, öğretici ve etkileyici. İş hayatından evliliğe, çocuk yetiştirmekten dostlukların kıymetine kadar pek çok insani mesele, Ortaylı’nın keskin zekâsıyla yeniden anlam kazanıyor. O, okuruna sadece dünyayı

gezmeyi değil, dünyayı “anlamayı” öğütüyor ama kesinlikle “öğretmiyor”, sadece yol gösteriyor. Bu kitabı okuyanlar, yalnızca Türkiye’nin en önemli aydınlarından birinin tecrübelerine kulak vermekle kalmıyor aynı zamanda onun bize bıraktığı bu paha biçilmez entelektüel mirasla kendi hayatlarının kaptanı olmak için cesaret buluyor.

Hayata yalnızca bir kez geldiğinin bilinciyle, günlerinizi sıradanlığın çarklarında öğütmek yerine hakkını vererek yaşamak istiyorsanız bu eser sizi bekliyor. Çünkü bazı kitaplar sadece okunmak için değil, ömür boyu rehber edinilmek için yazılır. “Bir Ömür Nasıl Yaşanır?”, kıymetli hocamızın ardından bize kalan, hayat boyu yanımızdan ayırmayacağımız eşsiz bir başucu pusulası.

Gelecek Senin Olsun!

Kategorini Seç | Eserini Hazırla | Başvurunu Yap

trtgeleceginiletisimcileri.com

• • • X Instagram Facebook YouTube LinkedIn trtgy

TRT AVAZ

ÖZEL KONSERİ

1 NİSAN 2026

AY
YOLA

ELİF
AVCI

ALİŞER
NAZİROV

ZAMİNA
RAHİMOVA

TÜRK DÜNYASI MÜZİK VE
DANS TOPLULUĞU